

Pla Local de Salut

de Santa Coloma de Gramenet 2023-2028

Crèdits

Direcció

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Finançament

Servei de Salut Pública de la Diputació de Barcelona

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Redacció, material gràfic i treball de camp

D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Sarai Samper Sierra

Aida Arroyo Carrera

Dades estadístiques

Servei de Salut Pública i Atenció als Consumidors de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Sistema d'Informació Social de l'Ajuntament de Santa Coloma (Departament d'Avaluació de Programes).

Icones

The noun project

Powered template

Canva

Fotos portada:

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Gener de 2023

Pla Local de la Salut: Reptes i accions per a la millora de la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania

En el Ple Municipal del mes de gener aprovarem el Pla Local de Salut (PLS) de Santa Coloma de Gramenet que, amb l'horitzó 2023-2028, marca l'estratègia a seguir per a la promoció comunitària i la protecció de la salut de tota la ciutadania. Aquest document ha estat elaborat a partir de l'intens treball dels agents clau en l'àmbit de la salut -professionals dels serveis sanitaris i dels serveis i programes de l'Ajuntament- i amb una prospecció i diagnosi prèvia que hem fet de les conductes i dels hàbits de vida dels colomencs i les colomenques.

El Pla contempla una estratègia global i interdisciplinària amb nous objectius bàsics a assolir, a partir dels quals desplegarem 29 accions per a la millora del benestar i la qualitat de vida associada a una millor salut i hàbits de la ciutadania. Amb aquest full de ruta, volem fer de Santa Coloma de Gramenet una ciutat saludable en l'àmbit ambiental, urbà i social; fomentar estils de vida i de cura saludables; reduir les desigualtats socials en salut i contribuir a la recuperació dels efectes de la pandèmia ocasionada per la Covid-19; i per últim, però no menys important, volem poder desenvolupar la capacitat d'adaptació a un context canviant que pot veure's afectat per emergències sanitàries i ambientals, com la recentment viscuda i que ha tingut efectes a escala global i local.

Amb el Pla de Salut 2023-2028 donarem resposta als reptes de salut que hem identificat amb la diagnosi prèvia i amb les sessions de treball dels professionals de la salut que hi han participat, i alhora optimitzarem les oportunitats i actius en salut que disposa Santa Coloma en matèria de salut i de prevenció de malalties. El desplegament del conjunt d'accions implicarà la participació activa i treball interdisciplinari de les diferents regidories de l'Ajuntament, dels Centres d'Atenció Primària (CAP) de la ciutat, dels centres educatius, comerços, farmàcies, equipaments socials i entitats del tercer sector, entre altres agents, sota la supervisió i seguiment del Servei de Salut Pública i Atenció als consumidors de l'Ajuntament. Es tracta, per tant, d'un compromís conjunt i global en favor de la millora de la salut de la ciutadania.

Per executar el Pla de Salut comptarem amb la Taula de Salut Comunitària i amb la Taula de Salut Mental i Addiccions, que seran claus per assolir conjuntament i de manera efectiva els objectius i reptes marcats. Unifiquem esforços i mesures per consolidar el nostre lema de ciutat: Santa Coloma és vida!

Núria Parlon Gil
Alcaldeessa de Santa Coloma de Gramenet

Continguts

5	Abreviatures
7	0. Introducció
10	0.1. Política municipal de salut pública
13	1. Perfil local de salut
14	1.1. Estat i percepcions de salut de la població
41	1.2. Determinants de salut
41	1.2.1. Estructura demogràfica
48	1.2.2. Nivell educatiu
50	1.2.3. Condicions materials de vida
56	1.2.4. Entorn urbà i ambiental
75	1.2.5. Hàbits d'alimentació
81	1.2.6. Hàbits d'activitat física
85	1.2.7. Consums i conductes de risc
93	1.2.8. Suport i relació social
97	1.2.9 Serveis sanitaris
109	1.3. Síntesi de necessitats i demandes
115	2. Estratègia de salut
116	2.1. Estratègia de salut: objectius i accions
123	2.2. Fitxes de les accions
153	2.3. Compliment de la Carta de Serveis de Salut Pública
155	2.4. Lideratge del Pla Local de Salut
161	3. Nota metodològica

Abreviatures

ABS	Àrea Bàsica de Salut
AQUAS	Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya
AGA	Àrea de Gestió Assistencial
AFA	Associació de famílies d'alumnes
APPCC	Autocontrol de punts crítics
ASPC	Agència de Salut Pública de Catalunya
ASSIR	Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva
ATC	Anatomical Therapeutic Chemical classification System
CAID	Centre d'Atenció Integral a Drogodependents
CAS	Centre d'Atenció i Seguiment de Drogodependències
CAP	Centre d'Atenció Primària
CDIAP	Centre de Detecció i Atenció Precoç
CIRD	Centre d'Informació i Recursos per a Dones
COCEMFE	Confederación Española de Personas con Discapacidad Física y Orgánica
CSMA	Centres de Salut Mental per a Adults
CSMIJ	Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil
DUPROCIM	Document única de protecció civil
EAP	Equip d'Atenció Primària
ECID	Equip Clínic d'Intervenció a Domicili
EMSE	Equip multidisciplinari de suport especialitzat
ESCA	Enquesta de Salut de Catalunya
ESO	Educació Secundària Obligatòria
FSM	Fondo Social de Medicamentos
IDESCAT	Institut d'Estadística de Catalunya

INE	Institut Nacional d'Estadística
ICQA	Índex de qualitat de l'aire
ICS	Institut Català de la Salut
IQF	Índex de qualitat de la prescripció farmacèutica
OAC	Oficina d'Atenció al Ciutadà
ODS	Objectiu de Desenvolupament Sostenible
OMS	Organització Mundial de la Salut
PAECC	Programa d'Activitats Educatives Complementàries al Currículum
PCR	Reacció en Cadena de la Polimerasa
PLACI	Pla d'Acció Comunitària i Inclusió
PLS	Pla Local de Salut
PMD	Programa Municipal de Drogues
PMOE	Pla de Millora de les Oportunitats Educatives
PREME	Programa de Revisió de Menús Escolars
SAD	Servei d'Atenció a Domicili
SCG	Santa Coloma de Gramenet
SESMDI	Servei especialitzat en salut mental i discapacitat del Barcelonès Nord i Maresme
SITMUN	Sistema d'Informació Territorial Municipal
SO₂	Diòxid de sofre
SPD	Sistema personalitzat de dosificació
SRC	Servei de Rehabilitació Comunitària.
TARS	Programa de test d'antígens ràpids
TIC	Tecnologies de la Informació i la Comunicació
VIH	Virus de la immunodeficiència humana

0. Introducció

Els estudis sobre els determinants de salut demostren que els estils de vida (alimentació, descans, activitat física, higiene, relació social) i el medi urbà i natural són condicionants de la salut de primer ordre, juntament amb l'herència genètica de cada persona i l'edat.

Des d'aquesta perspectiva de salutogènesi (és a dir, d'enfoc en els factors que afavoreixen la salut), avenços urbanístics i socials com disposar d'aigua potable i clavegueram, l'alfabetització universal, el control higiènic dels aliments o l'hàbit de rentar-se les mans i les dents, entre molts d'altres, tenen un gran impacte en la salut general de la població i l'allargament de l'esperança de vida.

L'enfocament salutogènic connecta els factors individuals de la salut amb la realitat social i ambiental on viuen les persones i permet fer plantejaments comunitaris de promoció de la salut.

Els ajuntaments tenen un paper molt destacat en aquesta promoció comunitària de la salut des de múltiples polítiques (urbanisme, medi ambient, educació, esport, serveis socials i per descomptat salut pública), juntament amb les funcions de vigilància i control epidemiològic que per normativa tenen assignades.

L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet impulsa un Pla Local del Salut per crear una estratègia integral de promoció i protecció de la salut des de la perspectiva en salutogènesi per maximitzar les competències en salut pública (salut a totes les polítiques).

Enfoc salutogènic

Font: Eriksson y Lindstrom (2008), reproduït a Escuela Andaluza de Salud Pública (2013) *Análisis del Modelo Salutogénico y del Sentido de Coherencia: retos y expansión de un enfoque positivo de la salud y el desarrollo*.

Amb aquesta finalitat, el **Servei de Salut pública i Atenció als consumidors de l'Ajuntament** de Santa Coloma de Gramenet, engega a finals de 2021 tot un procés participatiu amb la participació de la ciutadania, de la comunitat organitzada i dels serveis professionals, de diagnosi de la situació a la ciutat, de la creació de propostes d'acció i de la priorització d'aquestes.

El resultat de tot aquest treball de mesos amb enquestes al carrer, qüestionaris, grups focals, entrevistes i estudi de documentació, és aquest Pla local de Salut.

A més de la diagnosi i l'anàlisi de la situació, el Pla local de Salut es concreta en vint-i-nou accions, amb una justificació, propostes d'intervenció, agents implicats i indicadors per a l'avaluació. Hi ha accions que cal començar mentre d'altres ja estan en marxa i ja s'hi està treballant, com ara la naturalització dels parcs, la millora de l'aire, la reducció del soroll o el foment de l'alimentació saludable i sostenible.

El Pla Local de Salut aborda quatre objectius de salutogènesi:

- Fer de Santa Coloma de Gramenet un entorn saludable a nivell ambiental, urbà i social.
- Fomentar estils de vida i de cura saludables.
- Reduir les desigualtats socials en salut.
- Contribuir a la recuperació dels efectes de la pandèmia, ocasionada per la Covid-19, i a desenvolupar la capacitat d'adaptació a un context canviant que pot veure's afectat per emergències sanitàries i ambientals.

El document del Pla (que esteu llegint) consta de dues grans parts. La primera, **Perfil Local de Salut**, és una prospectiva de salut que superposa la situació de salut de la població i l'actuació dels agents de salut, en la qual s'identifiquen els punts forts i febles i objectius prioritaris a treballar en el curt i el llarg termini.

Partint d'aquest exercici de diagnosi s'ha elaborat la segona part, **Estratègia de salut**, mitjançant un procés participatiu amb agents clau i la consulta a la població.

L'estratègia és un pla d'acció interdepartamental per abordar els reptes de salut identificats i mobilitzar les oportunitats i actius de salut de Santa Coloma de Gramenet.

El perfil local de salut (capítol 1) s'estructura en deu grans àmbits, que es corresponen amb els principals determinants de la salut: estructura demogràfica, nivell educatiu, condicions materials de vida, entorn urbà i mediambiental, estils d'alimentació i activitat física i de lleure, consums de risc, suport social, serveis sanitaris i salut pública.

La metodologia de diagnosi utilitzada combina tres fonts d'informació. Aquesta combinació dona més garanties de fiabilitat i robustesa a les conclusions i redueix la incertesa que suposa recolzar-se en una única font. Aquestes fonts han estat:

- Recopilació de dades secundàries (prèviament existents).
- Consulta qualitativa a agents clau de salut mitjançant entrevistes, grups de debat i un qüestionari online.
- Enquesta a una mostra representativa de ciutadans i ciutadanes.

L'Estratègia de Salut (capítol 2) detalla els objectius i accions que es proposa executar entre 2023 i 2028 (temps de vigència del Pla).

Per dissenyar i consensuar l'estratègia, es van crear tres grups de treball, formats per agents clau de salut (principalment, professionals dels serveis sanitaris, de serveis i programes de l'Ajuntament).

Les propostes resultants dels grups de treball amb agents clau de salut van ser objecte d'una consulta ciutadana, que ha servit per prioritzar i donar valor afegit a la secció final d'actuacions de l'estratègia de salut del PLS.

En l'apartat “**Nota metodològica**” (capítol 3) d'aquest document pot veure's el detall de les fonts d'informació utilitzades i les metodologies aplicades per a l'elaboració del Pla Local de Salut.

0.1. Política municipal de salut pública

L'Ajuntament de Santa Coloma mitjançant el Servei de Salut pública i Atenció als consumidors desplega **tres grans línies d'actuació**: promoció, protecció i vigilància de la salut. Per a més informació es pot consultar la carta serveis de Salut Pública, (<https://www.gramenet.cat/ajuntament/accio-de-govern/cartes-de-serveis/cartas-dirigides-a-la-ciudadania/serveis-a-les-persones/>).

Promoció de la salut

Salut pública té un llarg recorregut en programes de promoció de salut que es tradueixen actualment en un ampli ventall d'eines i recursos.

S'està treballant en la construcció del Programa de Benestar emocional i addiccions, pensat per donar coherència a tot el que es fa en prevenció de conductes de risc, educació emocional, prevenció de socioaddiccions i drogodependències, i normalització social de persones amb trastorns per usos de drogues.

El Programa Benestar emocional i addiccions incorporarà el Programa municipal sobre drogues, el Programa Emociona't i altres accions. A més, estudiarà i farà propostes d'acció en noves realitats i problemàtiques, com ara l'ús abusiu de pantalles a la primera infància, els jocs en línia o les e-apostes amb diners.

Educació per a la salut

Una de les línies d'acció més desenvolupada en la promoció de la salut és la participació en el PAEC (Programa d'Activitats Educatives Complementàries), on Salut pública a l'apartat de Vida saludable inclou activitats de salut i de benestar emocional, com la prevenció de l'abús de les pantalles i altres socioaddiccions. Les activitats tenen molta acceptació en els centres educatius.

Programa Emociona't

Seguint amb l'àmbit del benestar emocional, el programa Emociona't (coordinat i impulsat entre Joventut i Salut) és un programa que promou el benestar emocional dels adolescents i joves d'entre 13 i 26 anys. S'hi accedeix sense intermediaris. Està ubicat al Centre de recursos juvenils de Mas Fonollar, però també es desplaça a altres recursos que el sol·licitin.

El programa compta amb un psicòleg i una educadora social. El psicòleg fa sessions individuals (no de teràpia sinó d'orientació) i, en el cas que detecti problemes de salut mental, deriva a l'equip pertinent. Per la seva banda, l'educadora social recull les demandes i necessitats que sorgeixen de l'espai individual i a partir d'aquí genera espais grupals com per exemple, taller de boxa o de pressió estètica.

Emociona't és un programa especialment aplaudit i citat reiteradament com una bona pràctica per part de molts informants claus. Traslladen la proposta d'ampliar el projecte Emociona't -o un equivalent- a tota la ciutadania.

Programa municipal sobre Drogues (PMD)

Una altra línia d'actuació molt destacable és el Pla Municipal de Drogues, que també té un llarg recorregut i una orientació dirigida a l'autoresponsabilitat. Es valora molt positivament la feina de l'equip tècnic del programa, especialment la que es fa en medi obert i en projectes socioeducatius com "Enganxa't a la feina", destinats a persones consumidores de drogues en actiu. En aquest sentit, es valora que anteriorment una persona no podia accedir a molts programes si estava consumint i el Pla Municipal de Drogues, en canvi, ha optat per apropar-se i treballar directament amb persones drogodependents, aconseguint resultats inclús d'autoorganització. S'apunta que la problemàtica de les e-apostes és una realitat emergent que cal també que s'enfoqui des de Salut pública.

Sensibilització en salut sexual

Cada any es duu a terme una campanya comunitària adreçada a tota la població amb especial atenció a adolescents i joves, de foment del sexe segur i sensibilització i prevenció del VIH i altres infeccions de transmissió sexual.

També es col·labora amb altres serveis per sensibilitzar sobre igualtat de gènere i empoderament de les dones en l'àmbit de la salut.

Treball col·laboratiu i creació de xarxa

Salut pública té instaurat el treball comunitari i en xarxa, amb la dinamització d'espais com la Taula Salut mental i addiccions i la Taula Salut comunitària, o la col·laboració transversal amb serveis com Medi ambient, Convivència, Educació i Joventut.

Protecció de la salut

L'acció de Salut pública envers la protecció de la salut respon a les competències obligatòries assignades a l'administració local. L'administració local té la responsabilitat de vetllar per a què els operadors alimentaris compleixin la normativa vigent i garanteixin la innocuïtat i salubritat dels aliments elaborats o comercialitzats a la ciutat. Per aquest motiu, es duu a terme la vigilància i control sanitari dels establiments alimentaris, a través d'inspeccions de salut pública, on es comprova:

- L'actualització de les dades del cens sanitari municipal.
- Les condicions estructurals i de manteniment dels locals, equipaments i estris.
- Les condicions d'ordre i neteja dels locals, equipaments i estris.
- Les pràctiques de manipulació i les condicions sanitàries del personal manipulador.
- La implementació efectiva del sistema d'autocontrol basat en l'APPCC.
- Els productes alimentaris, etiquetatge i informació d'al·lèrgens.

D'altra banda, respecte a l'activitat comercial de pírcing, tatuatge i micropigmentació, el Servei de Salut pública s'ocupa de l'autorització sanitària dels establiments i de les inspeccions de compliment de mesures d'higiene, amb la finalitat de protegir la salut de les persones usuàries i del personal aplicador.

Vigilància de la salut

S'actualitza i publica anualment l'informe de salut de la població, que recopila indicadors sobre la salut i els seus determinats socials, i es fan estudis específics de salut per dissenyar intervencions en funció de la realitat i de les necessitats detectades. La vigilància de la salut es fa amb suport de Diputació de Barcelona.

Es porta un registre de les malalties de declaració obligatòria i s'informa les persones o equipaments afectats.

Durant la pandèmia, s'ha fet un seguiment continuat de l'evolució de la Covid-19.

Encert de les polítiques de promoció de la salut transversals i de proximitat i necessitat de reforçar la participació diversificada d'entitats

En definitiva, es valora positivament que Salut Pública sigui part activa del treball transversal, de proximitat a la ciutadania i de medi obert que es vol per a la política municipal. Aquesta manera de treballar dona la possibilitat de detectar les transformacions i nous reptes que van sorgint i treballar-los de manera constructiva.

Es proposa, com a línia de millora, promoure noves formes de participació en l'àmbit de la salut, visibilitzar noves entitats associatives, mantenir espais de comunicació horitzontal que permetin millor el que es fa en l'àmbit de la salut i avançar conjuntament amb les entitats a un paradigma d'abordatge de la salut no tan centrat en les reclamacions sanitàries sinó en la col·laboració en la salut comunitària i salutogènica.

1. Profil local de salut

1.1. Estat i percepcions de salut de la població

Aquest primer capítol recopila indicadors sobre l'estat de salut de la població, posant especial èmfasi als aspectes que indiquen un risc o deteriorament d'aquesta.

L'objectiu del capítol és establir un panorama que serveixi de punt de partida per abordar, en el següent capítol, els determinants socials i d'entorn que expliquen en bona part aquesta situació de partida.

Autopercepció de la salut individual moderadament bona

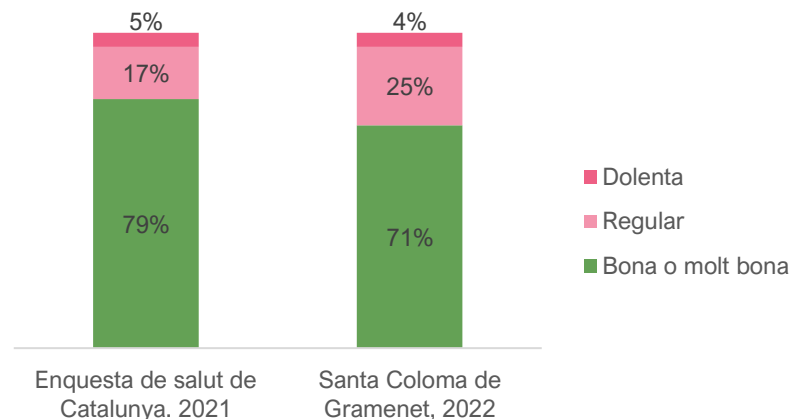
Per aproximar-nos a l'autopercepció de salut de la població, s'ha inclòs en l'enquesta ciutadana una pregunta al respecte, que es fa també a nivell de Catalunya en l'Enquesta de Salut (ESCA).

La població de 16 i més anys de Santa Coloma té, segons aquesta pregunta, una autopercepció moderadament bona de la seva salut: set de cada deu persones opinen que la seva salut és bona, mentre que la resta opinen que és regular o dolenta. **En comparació amb Catalunya, la percepció de salut és lleugerament pitjor.**

L'enquesta a la població de Santa Coloma va fer dos cops la pregunta "Com diries que és la teva salut en general?" - a l'inici i final de cada entrevista- per copsar si aquesta percepció acabava condicionada per les preguntes de l'entrevista, les quals feien un recorregut per diferents aspectes de salut de la persona.

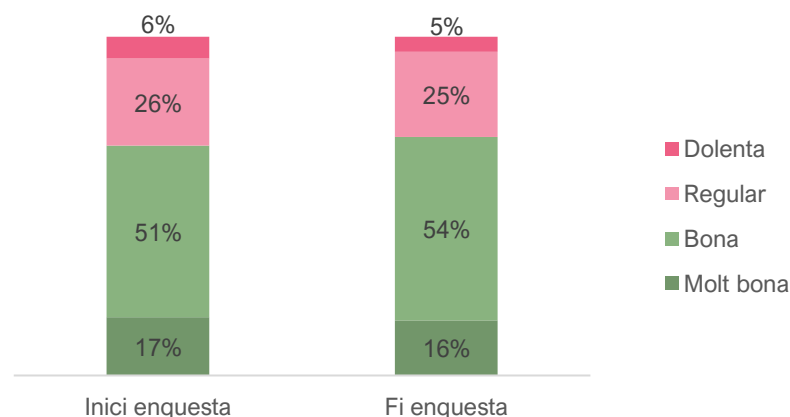
Com es pot veure en el gràfic, les diferències entre el principi i final de l'entrevista són mínimes, detectant-se només lleugerament una major tendència a evitar les valoracions extremes (Molt bona; Dolenta) i quedar-se en valoracions més moderades.

Gràfic 1. Com diries que és la teva salut en general? (població de 16 i més anys)

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Gràfic 2. Com diries que és la teva salut en general? (població de 16 i més anys)

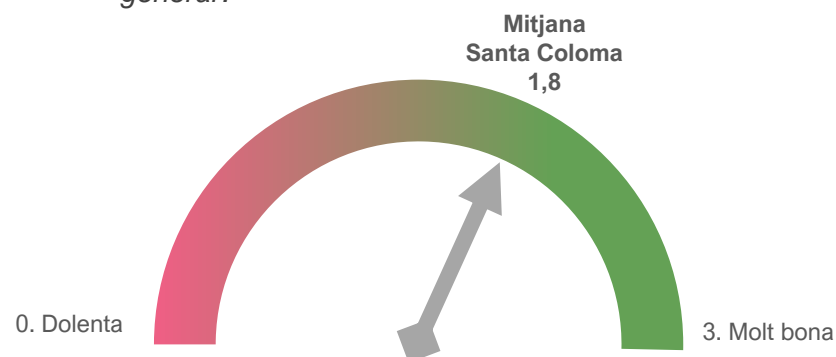
Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Autopercepció de la salut vinculada a la situació econòmica

Com en moltes altres qüestions, la mitjana amaga una important desigualtat social. L'estat de salut percebut és molt millor abans dels 30 anys i es deteriora sobretot a partir dels 60 anys.

A més de l'envelliment, com a determinant principal, s'observa que **el nivell d'estudis i, especialment, el nivell econòmic determinen un pitjor estat general de salut percebuda**.

Gràfic 3. Com diries que és la teva salut en general?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 1. Valor promig de la percepció del propi estat de salut (0=Dolent; 3=Molt bo).

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Com diries que és la teva salut en general?		
Total Santa Coloma de Gramenet		1,8
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	1,9
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	1,8
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	1,7
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	1,8
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safarells	1,9
	Districte 6. Fondo	1,7
Sexe	Dona	1,7
	Home	1,9
Edat	16 a 29 anys	2,2
	30 a 44 anys	1,9
	45 a 59 anys	1,8
	60 i més anys	1,4
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	1,8
	A l'estranger	1,9
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	1,6
	Estudis secundaris	1,9
	Estudis universitaris	2,0
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	1,5
	Entre 1.000 i 2.500 euros	1,8
	Més de 2.500 euros	2,2
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	1,8
	Dues persones a la llar	1,7
	Tres o més persones a la llar	1,8

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Autopercepció de la salut amb tendència a empitjorar en la població adolescent

L'Ajuntament de Santa Coloma realitza periòdicament, amb suport de Diputació de Barcelona, l'Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a alumnat de 4t d'Educació Secundària Obligatoria (ESO). Aquest alumnat, d'entre 15 i 16 anys, es considera una 'mostra sentinella' que alerta sobre l'evolució de diferents indicadors de salut.

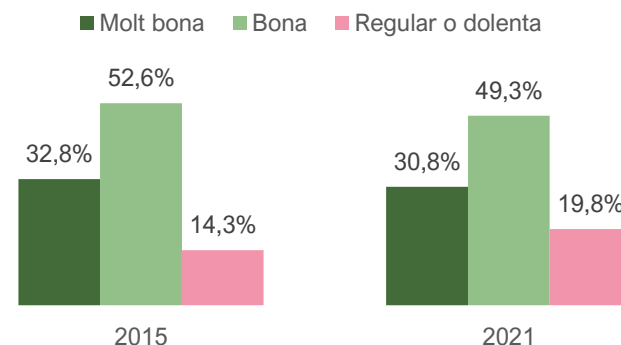
Aquesta enquesta ha preguntat, al 2015 i al 2021, als adolescents sobre el seu estat general de salut.

Destaca el fet que la proporció d'adolescents que fa una valoració negativa de la seva salut ha augmentat entre 2015 i 2021, indicant un deteriorament de la percepció de salut. A l'any 2021, s'observa que vuit de cada deu fan una valoració positiva de la seva salut, mentre que dos de cada deu la fan més aviat negativa.

Destaca també la pitjor valoració que fan de la seva salut les noies, en comparació amb els nois.

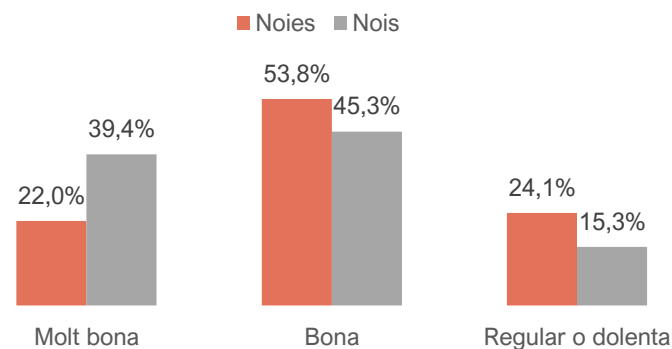
Com veurem, aquesta diferència de gènere en la percepció de salut es correlaciona amb altres indicadors de salut on les noies també enregistren una pitjor situació (ex. estat anímic, consum de psicofàrmacs, activitat física...).

Gràfic 4. Estat de salut general autopercebuda als 15-16 anys. Comparativa 2015-2021.

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet, 2015 i 2021.

Gràfic 5. Estat de salut general autopercebuda als 15-16 anys per sexe, 2021

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet, 2021.

Proporció de persones que diu tenir malalties cròniques similar a Catalunya

Entrant en l'àmbit de la morbiditat, un 35% de la població adulta de Santa Coloma diu patir alguna malaltia o problema de salut crònic o de llarga durada. L'Enquesta de Catalunya de 2021 feia la mateixa pregunta, obtenint un percentatge similar (37,9%) per a la població de 15 i més anys.

Les persones amb més malalties o problemes de salut crònics autopercebuts són les persones de més edat, les que tenen menys ingressos familiars i les que viuen en unitats domèstiques més reduïdes (una o dues persones).

Com es pot veure en el gràfic de la pàgina següent, les malalties autopercebudes augmenten progressivament i semblen fer-ho especialment a partir dels 45-50 anys (edat en la que els protocols sanitaris també apliquen més rutines per detectar-les).

Taula 2. Percentatge de població que diu tenir algun problema de salut crònic o de llarga durada.

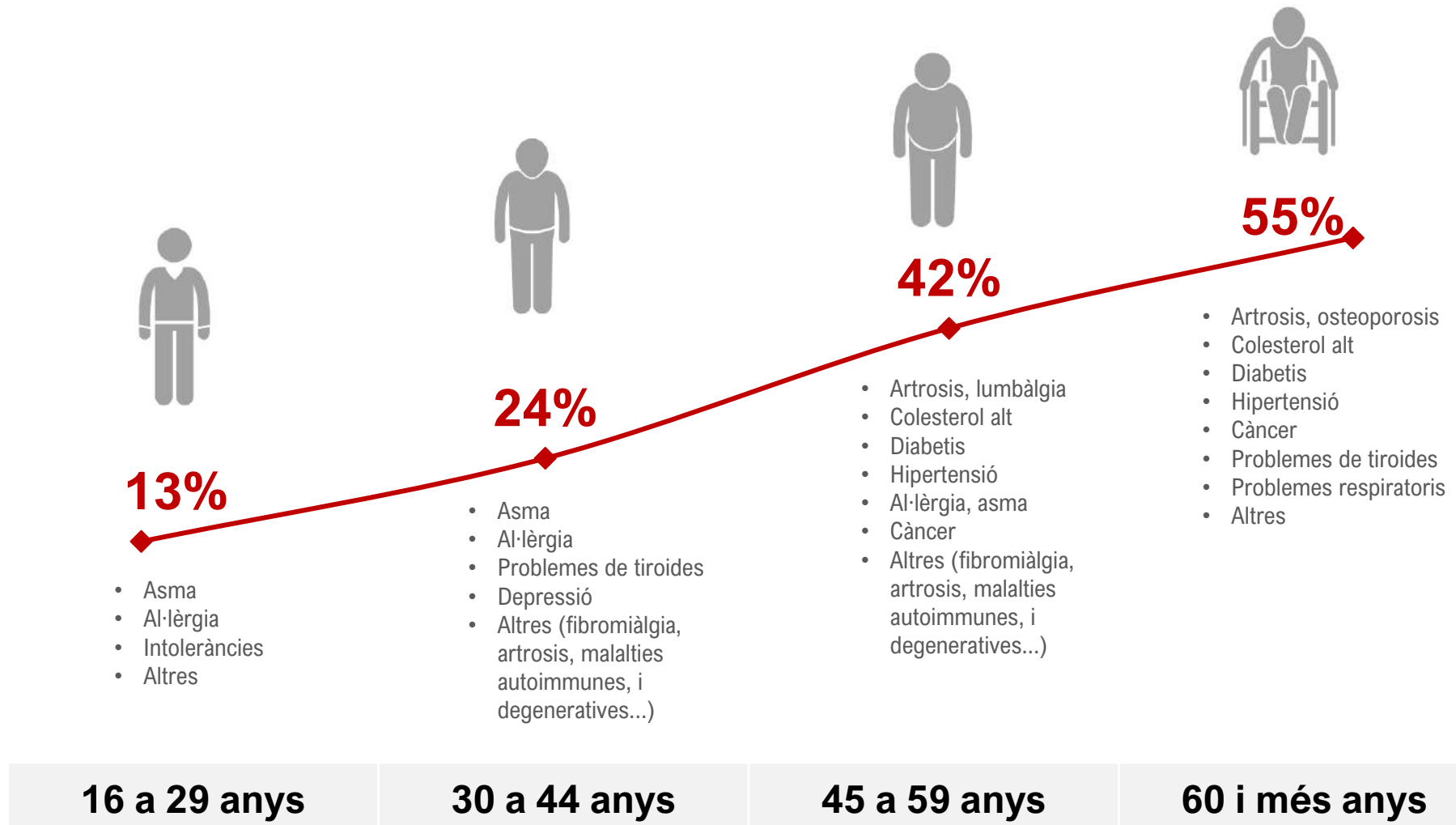
- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Tens alguna malaltia o problema de salut crònic o de llarga durada? (% Sí)		
Total Santa Coloma de Gramenet		35%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	● 39%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	● 39%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	● 36%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	● 28%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safarells	● 35%
	Districte 6. Fondo	● 33%
Sexe	Dona	● 39%
	Home	● 31%
Edat	16 a 29 anys	● 13%
	30 a 44 anys	● 24%
	45 a 59 anys	● 42%
	60 i més anys	● 55%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	● 37%
	A l'estranger	● 28%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	● 40%
	Estudis secundaris	● 34%
	Estudis universitaris	● 28%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	● 44%
	Entre 1.000 i 2.500 euros	● 34%
	Més de 2.500 euros	● 31%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	● 41%
	Dues persones a la llar	● 42%
	Tres o més persones a la llar	● 31%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Diagrama 1.

Tens alguna malaltia o problema de salut crònic o de llarga durada? **% Si**

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Prevalença de patologies associades a l'alimentació

Atenten a les dades de les Àrees Bàsiques de Salut (ABS) de Santa Coloma de Gramenet pel que fa a les principals causes de consulta de la població, observem que, en el cas dels adults, les principals causes són les **alteracions del metabolisme lipídic, la hipertensió arterial no complicada, l'obesitat, els trastorns d'ansietat/angoixa/estat ansiós, la rinitis al·lèrgica, la diabetis no insulíndependent i la depressió.**

Es tracta de les mateixes patologies predominants al conjunt de Catalunya, moltes d'elles vinculades a l'envelliment però també a la nutrició i la vida sedentària.

S'observa una prevalença més alta que a Catalunya de les alteracions del metabolisme lipídic (colesterol), l'obesitat, la diabetis tipus I o II i la rinitis al·lèrgica.

**Taula 3. Població de 15 anys i més atesa a atenció primària per causa (%).
10 causes més freqüents. Any 2018**

ABS	Alteracions del metabolisme lipídic	Hipertensió arterial no complicada	Obesitat	Trastorn ansietat/angoixa/estat ansiós	Depressió	Rinitis al·lèrgica	Diabetis no insulíndependent	Varius a les cames	Altres artrosis	Hipotiroidisme/mixedema
Catalunya	21,6	20,8	16,1	15,3	10,1	9,3	7,7	7,2	6,7	6,0
ABS 1 SCG	29,2	22,2	19,0	15,6	9,6	10,9	9,4	9,3	5,9	6,3
ABS 2 SCG	24,7	22,6	20,6	15,1	9,5	11,2	9,8	7,7	6,5	5,2
ABS 3 SCG	25,4	22,7	21,1	16,2	10,6	10,5	10,3	7,2	7,4	5,2
ABS 4 SCG	31,3	24,6	20,4	14,7	10,9	10,3	10,7	8,3	6,5	5,7
ABS 5 SCG	21,8	20,2	18,3	12,1	10,0	11,5	9,2	5,6	6,3	5,1
ABS 6 SCG	23,7	17,7	18,4	11,7	7,4	10,9	8,9	8,1	5,9	5,3

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Preocupació per l'obesitat infantil

En el cas de la població infantil, les causes més habituals d'atenció primària són l'obesitat, els trastorns de refracció (problemes de vista) i la rinitis al·lèrgica.

Aquestes tres patologies tenen a Santa Coloma una prevalença superior a la que es dona al conjunt de Catalunya – especialment l'obesitat.

**Taula 4. Població de 0 -14 anys atesa a atenció primària per causa (%).
10 causes més freqüents. Any 2018**

ABS	Deformitats adquirides extremitats	Obesitat	Rinitis al·lèrgica	Hipertròfia amígdals/ad enoides	Trastorns de refracció	Asma	Altres hèrnies abdominals	Criptorquídia	Trastorns ansietat i angoixa	Trastorns hipercinètics
Catalunya	6,5	5,4	5,1	4,9	4,8	4,3	3,5	2,1	1,3	1,8
ABS 1 SCG	3,2	7,4	5,8	3,3	6,0	3,0	2,5	0,8	4,1	1,5
ABS 2 SCG	1,6	11,1	4,1	3,9	7,1	4,0	2,7	1,1	0,6	0,9
ABS 3 SCG	4,4	7,4	6,9	3,8	7,8	4,0	2,7	0,5	1,4	2,2
ABS 4 SCG	2,6	6,4	10,9	4,9	5,7	7,6	10,3	0,9	1,9	1,0
ABS 5 SCG	1,3	8,7	4,8	2,1	3,2	3,9	2,2	0,8	0,5	0,9
ABS 6 SCG	1,7	10,7	9,0	5,9	6,1	5,7	4,0	0,7	1,0	1,3

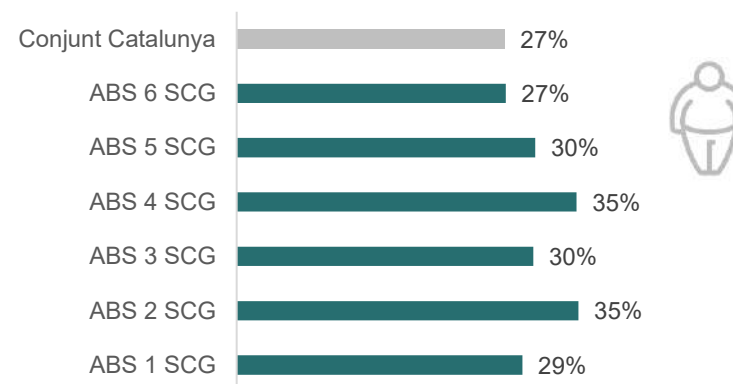
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

La preocupació per l'alta prevalença de l'obesitat infantil ha estat destacada pels equips sanitaris de les sis ABS de Santa Coloma de Gramenet), pel risc que suposa de desenvolupar malalties com la diabetis tipus I o II, hipertensió i problemes circulatoris.

Les dades de cribratge de pes enregistrades per les ABS indiquen que aproximadament un 38% dels infants i 31% dels adults de Santa Coloma té excés de pes. Es tracta d'una **proporció més alta que la que s'enregistra el conjunt de Catalunya, molt especialment en el cas dels infants, i també més alta que la que registren altres ciutats amb nivell de renda per càpita similar (és a dir, baixa).**

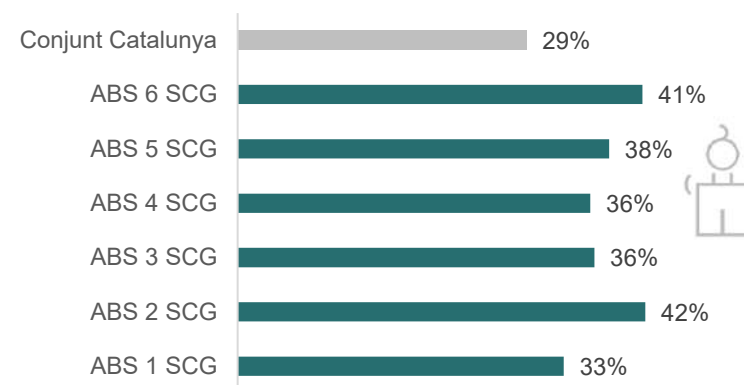
Així, podem veure en les següents gràfiques, com Santa Coloma de Gramenet se situa a dalt de tot en excés de pes infantil i mostren també nivells força elevats d'excés de pes en adults.

Gràfic 6. Població de 18 a 74 anys amb excés de pes (%) 2018

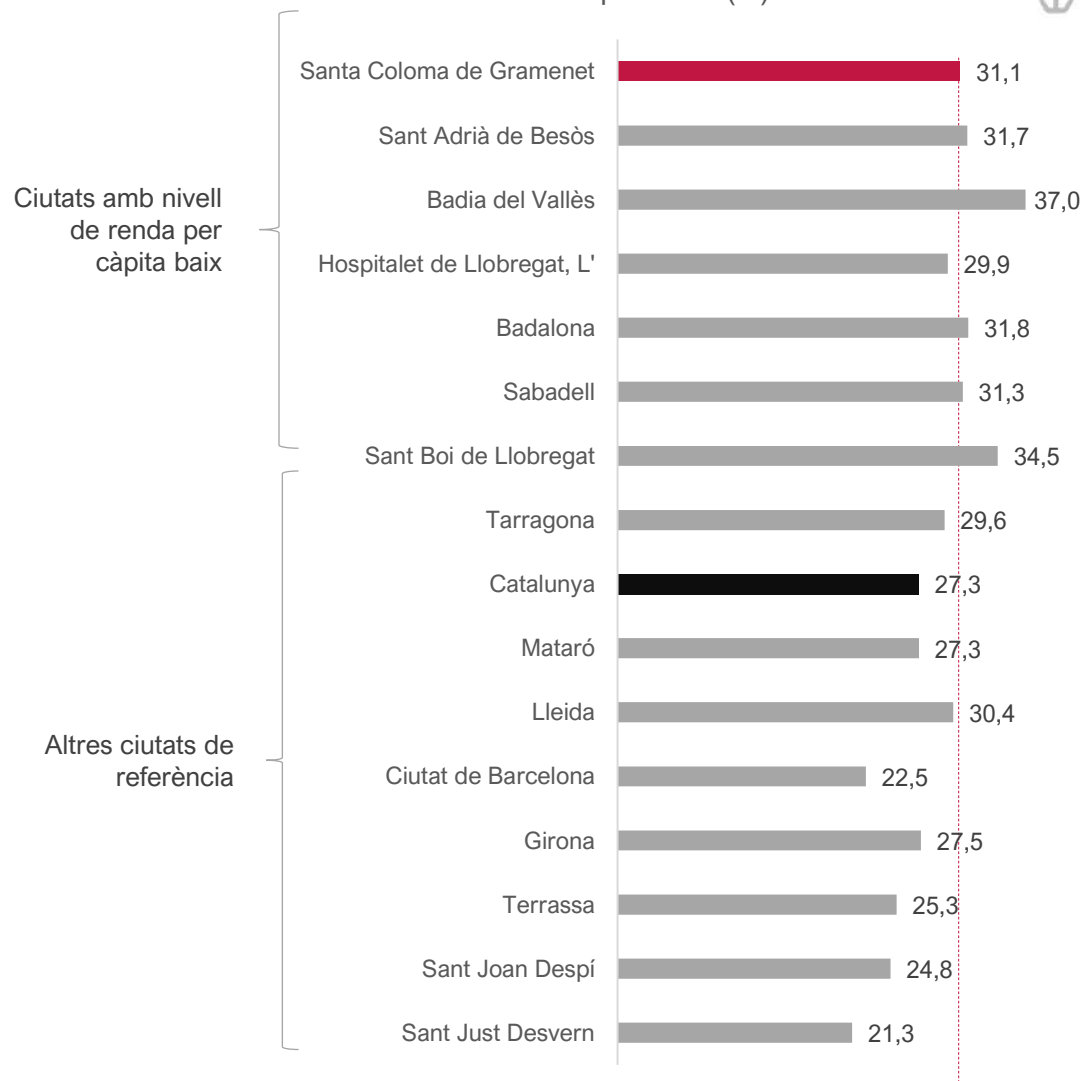
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 7. Població de 6 a 12 anys amb excés de pes (%) 2018

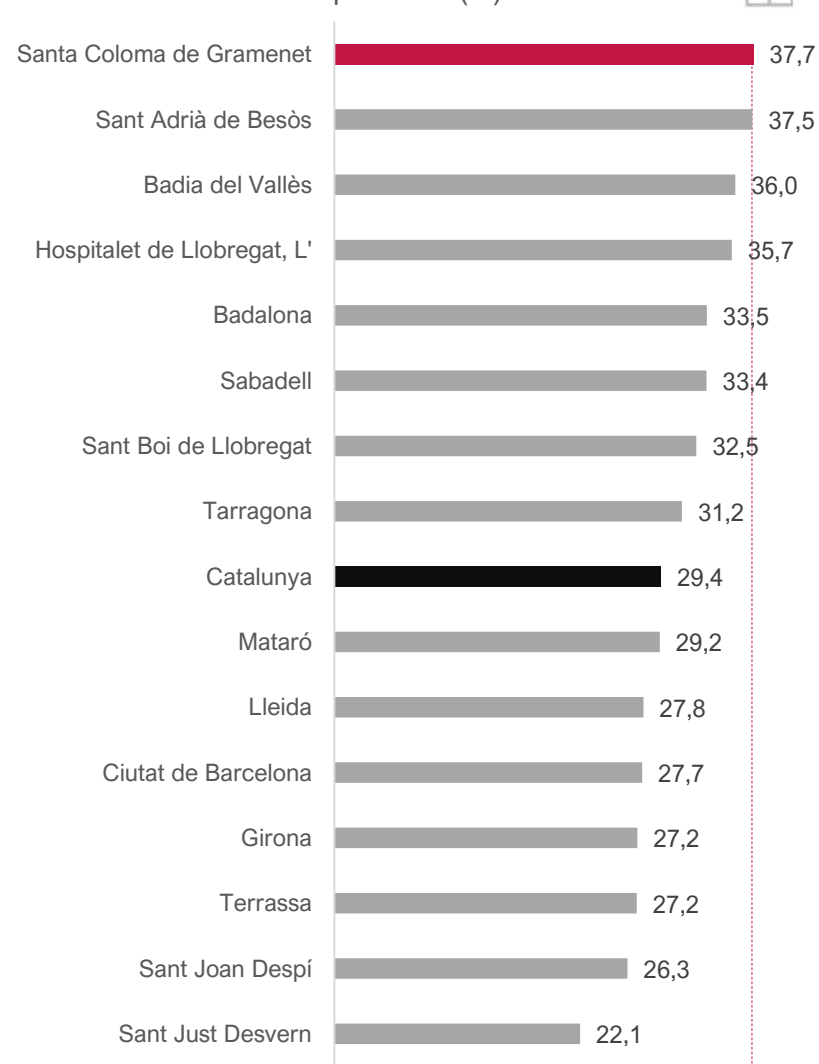

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 8. Població de 18-74 anys amb excés de pes 2018 (%)

Gràfic 9. Població de 6-12 anys amb excés de pes 2018 (%)

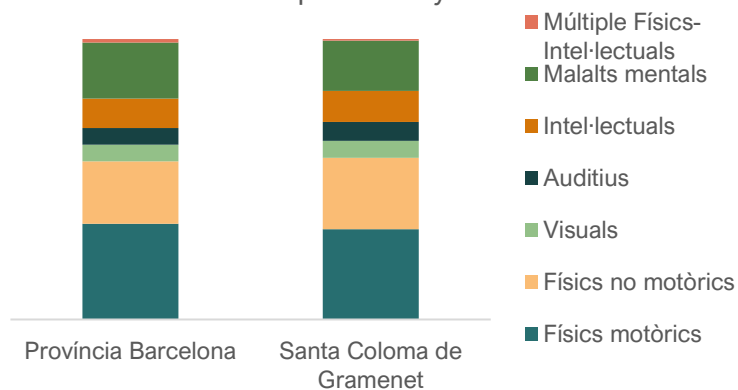

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Percentatge alt de població dependent i amb discapacitat

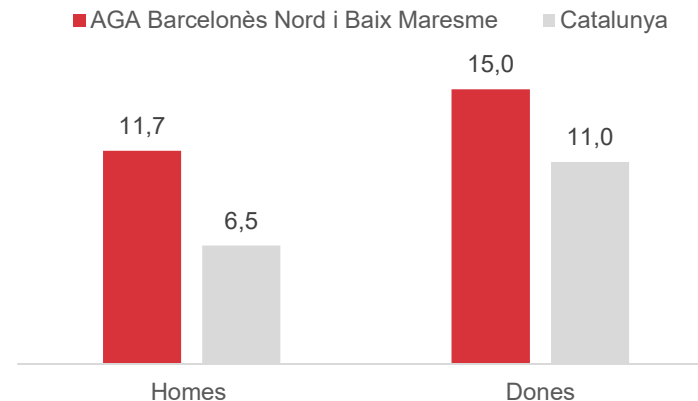
Les dades de persones amb dependència i discapacitat reconeguda es corresponen amb l'**Àrea de Gestió Assistencial (AGA)** del Barcelonès Nord i Maresme, que agrupa Santa Coloma de Gramenet, Badalona, Sant Adrià, Montgat, Ocatà-Teià, Alella i el Masnou). En aquest marc territorial on s'inclou Santa Coloma de Gramenet, les dades apunten a una **major proporció de població dependent i amb discapacitat**, en comparació amb Catalunya. Ambdues condicions afecten més a les dones. La tipologia de diversitats funcionals s'ajusta molt al patró del conjunt de la província, sent majoria les de tipus físic, seguides de les mentals i intel·lectuals.

Gràfic 10. Persones reconegudes legalment com a discapacitades segons el tipus de discapacitat. Any 2020

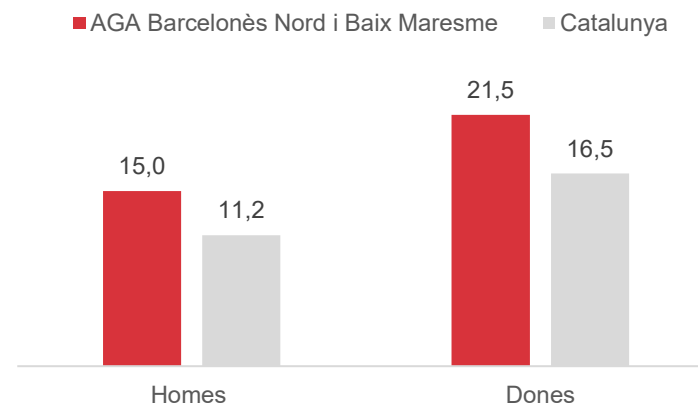
Font: IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Gràfic 11. Població de 15 anys i més amb dependència 2015-2018 (%)

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 12. Població de 15 anys i més amb discapacitat 2015-2018 (%)

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

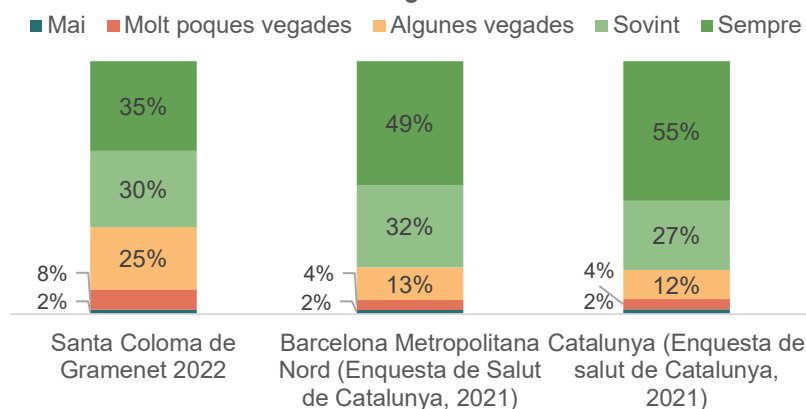
Baix estat d'ànim en la població adulta

L'enquesta a la població adulta de Santa Coloma recull un **estat anímic de la població una mica baix** en comparació amb el conjunt de Catalunya i de la regió metropolitana nord de Barcelona, amb un 35% de la població que no se sent alegre habitualment. L'enquesta de Catalunya de 2021 mostrava un 18% de persones que no se senten habitualment alegres.

El sentiment d'alegria té les seves màximes desigualtats en el nivell d'ingressos: les persones que viuen en llars amb menys de 1.000 € mensuals són les que se senten menys alegres i les que tenen ingressos superiors als 2.500 € són les que se senten més alegres.

En menor mesura, hi ha altres variables que també incideixen, com el gènere (més alegria en els homes) i l'edat (més alegria en les

Gràfic 13. En les últimes dues setmanes: T'has sentit alegre?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022 i Enquesta de Salut de Catalunya, 2021.

Nota: Àmbit Metropolità Nord que comprèn l'àmbit territorial del Barcelonès Nord, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.

Taula 5. Valor promig del sentiment d'alegria.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

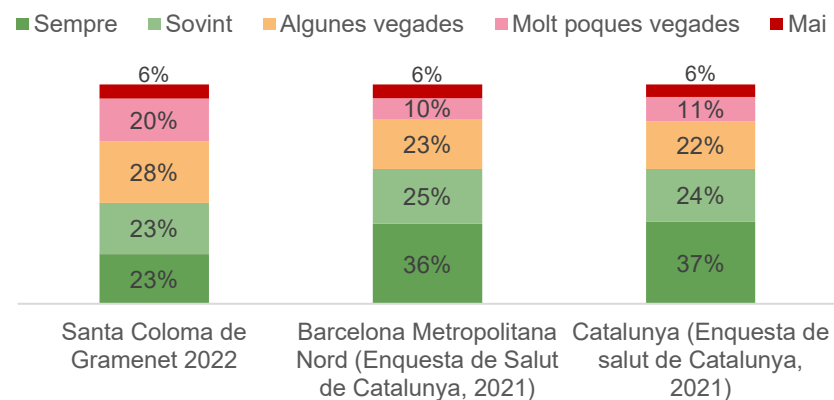
En les últimes dues setmanes: T'has sentit alegre?		Valor promig (0=Mai; 4=Sempre)
Total Santa Coloma de Gramenet		2,90
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	2,96
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	2,98
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	2,82
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	2,87
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safarells	2,92
	Districte 6. Fondo	2,78
Sexe	Dona	2,76
	Home	3,04
Edat	16 a 29 anys	3,08
	30 a 44 anys	3,01
	45 a 59 anys	2,83
	60 i més anys	2,70
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	2,87
	A l'estranger	3,01
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	2,73
	Estudis secundaris	3,06
	Estudis universitaris	2,90
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	2,58
	Entre 1.000 i 2.500 euros	2,91
	Més de 2.500 euros	3,16
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	2,72
	Dues persones a la llar	2,92
	Tres o més persones a la llar	2,91

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Un altre indicador de l'estat anímic és la sensació d'energia. En aquest cas, trobem de nou un **menor nivell percebut d'energia** en la població de Santa Coloma en comparació amb la de Catalunya. Aproximadament un 26% de la població se sent amb poca energia (17% en el cas de Catalunya).

Les desigualtats es donen per raó d'edat (els més joves se senten amb més energia i aquesta decau amb l'edat), el sexe (els homes se senten amb més energia que les dones), el nivell d'ingressos (a més ingressos, més energia) i els barris del Districte 3 i Fondo tenen menys energia. També hi ha més sensació d'energia en la gent que viu sola (sobre aquesta dada, cal destacar que el perfil de persones que viuen soles a Santa Coloma és diferent del que trobem en altres ciutats, sent a Santa Coloma un perfil menys envellit i més masculí que a d'altres indrets).

Gràfic 14. *En les últimes dues setmanes: T'has sentit amb energia de sobres?*

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022 i Enquesta de Salut de Catalunya, 2021.

Taula 6. Valor promig del sentiment d'energia.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

En les últimes dues setmanes: T'has sentit amb energia de sobres?		Valor promig (0=Mai; 4=Sempre)
Total Santa Coloma de Gramenet		2,37
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	2,40
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	2,48
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	2,07
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	2,63
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos	2,40
	Districte 6. Fondo	2,16
Sexe	Dona	2,12
	Home	2,62
Edat	16 a 29 anys	2,65
	30 a 44 anys	2,31
	45 a 59 anys	2,32
	60 i més anys	2,27
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	2,37
	A l'estranger	2,35
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	2,36
	Estudis secundaris	2,36
	Estudis universitaris	2,37
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	2,27
	Entre 1.000 i 2.500 euros	2,32
	Més de 2.500 euros	2,60
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	2,71
	Dues persones a la llar	2,32
	Tres o més persones a la llar	2,33

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

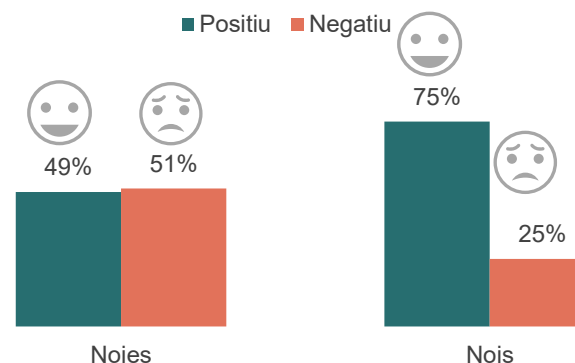
Pessimisme i baix estat d'ànim en els adolescents

L'enquesta a alumnat de 4t d'ESO manifesta clarament un empitjorament, entre 2015 i 2021, de l'estat anímic dels adolescents i un gran biaix de gènere. Així, un 51% de les noies i un 25% dels nois tenen –segons l'enquesta realitzada l'any 2021 – un estat anímic negatiu (mesurat a partir de diferents preguntes sobre freqüència de determinats sentiments i conductes indicatius de l'estat d'ànim).

Són uns percentatges preocupants on, segons els membres de la Taula de Salut Mental i Addiccions de Santa Coloma de Gramenet, poden confluïr diversos factors:

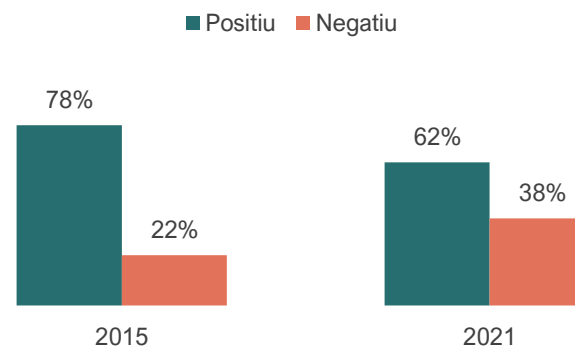
- L'efecte acumulat dels confinaments i restriccions deguts a la pandèmia (l'enquesta a adolescents es va fer a 2021).
- Un consum excessiu de temps amb pantalles que eleva els nivells d'ansietat, sedentarisme i desvinculació de l'entorn.
- Una visió negativa del futur i un cert pessimisme vital, que generen malestar.
- Una major obertura dels adolescents a l'hora de reconèixer i expressar el seu estat emocional. La sensibilització del jovent – especialment de les noies- actualment envers la salut mental és elevada, s'està treballant des dels centres educatius i des de la resta de la societat.

Gràfic 15. Estat anímic als 15-16 anys per sexe.
Santa Coloma de Gramenet, 2021.

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet, 2021.

Gràfic 16. Estat anímic als 15-16 anys.
Comparativa anys 2015 i 2021.

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet, 2015 i 2021.

Alerta per la salut mental de joves i gent gran

Pel que fa a salut mental, addiccions, trastorns d'aprenentatge i conducta i deteriorament cognitiu, els agents de salut consultats destaquen una certa endèmia de patologies mentals en adolescents i joves, per una banda, i gent gran, per una altra. En el cas dels adolescents, augmenten els casos d'ansietat i autòlisi, mentre que en els segons destaquen la solitud, les depressions, els trastorns distímics i el deteriorament cognitiu.

Hi ha una coincidència general en què el Pla Local de Salut ha de posar l'accent en el treball comunitari en salut mental en aquests dos grups d'edat, incloent-hi els familiars en qui recau la seva cura.

L'accent en la salut mental no només vindria justificat per l'agreujament de patologies d'ençà uns anys, sinó perquè és una assignatura pendent que s'arrossega en el sistema sanitari, la salut pública i també la societat. Històricament, la salut mental ha estat menys diagnosticada, menys garantida, menys visibilitzada i menys compresa.

D'altra banda, la salut pública no ha fet tradicionalment objecte de la seva política l'estat emocional de la població, entenent-lo com que formaria part de l'àmbit privat. Amb tot, es reconeix que l'estat anímic de la població està influït pel seu entorn social i ambiental i hauria de ser focus d'atenció per part de la política pública.

Recentment, s'ha assolit un elevat reconeixement institucional i social sobre la importància de cuidar, parlar i entendre la salut mental i el benestar emocional.

La major detecció i sensibilització, per ara, va per davant de la capacitat d'atenció, saturant els serveis de salut mental, amb llargues llistes d'espera i poc temps d'atenció i tractament per a cada usuari.

Juntament amb la salut mental, els professionals consultats i la pròpia ciutadania (a través de l'enquesta ciutadana), recomanen posar el focus no només en les addiccions a substàncies (alcohol i altres drogues) sinó també en les socioaddiccions, vinculades especialment a les pantalles (apostes online, videojocs, e-xarxes socials).

El diagrama 2 (a continuació) exposa amb més detall les problemàtiques de salut mental que més afloren a Santa Coloma de Gramenet, segons els membres de la Taula de Salut Mental i Addiccions que treballa aquesta qüestió a Santa Coloma des de 2013 fins avui.

Podem veure com destaca la salut mental i les addiccions vinculades a situacions d'exclusió social greu i al jovent. El diagrama aprofundeix en el conjunt de causes socials, ambientals, personals i del propi sistema sanitari que hi ha darrere de l'emergència d'aquestes problemàtiques, de màxima preocupació actualment. Es tractaria d'uns factors causals no específics de Santa Coloma de Gramenet sinó comuns a les societats del nostre entorn.

Diagrama 2. Salut mental i addiccions a Santa Coloma

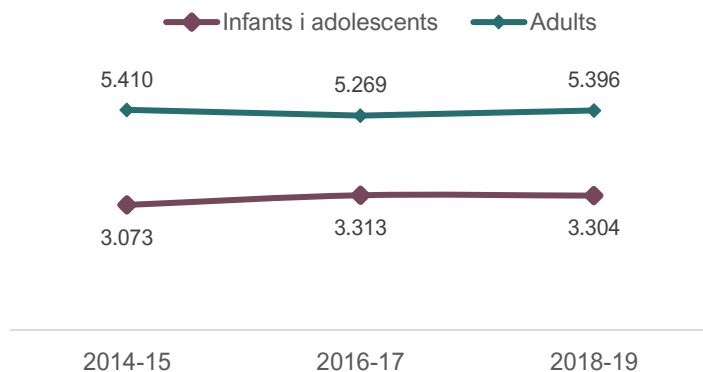

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials), a partir de les aportacions de la Taula de salut mental i addiccions de Santa Coloma de Gramenet

Les dades d'atenció en centres de salut mental públics indiquen una estructura d'edat caracteritzada per la concentració de casos atesos en l'adolescència i més en noies que en nois. Els casos atesos (fins a l'any 2019) d'infants i adolescents estarien lleugerament en augment i se situarien en 3.304 anuals.

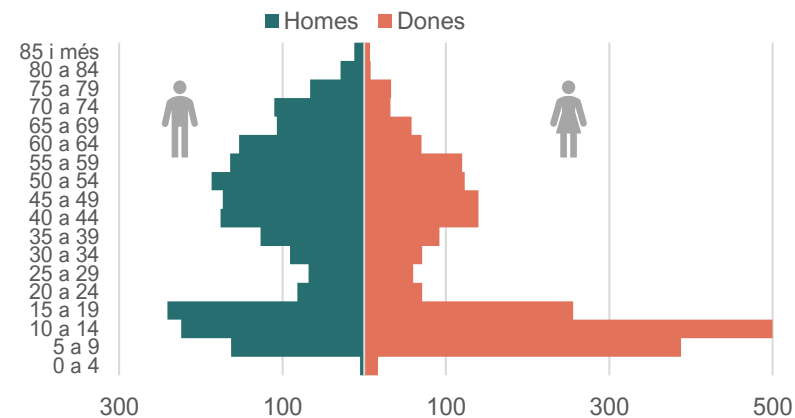
En la població adulta, l'atenció especialitzada en salut mental passa a ser més masculina i presenta entre l'any 2014 i 2019 una tendència força estable, amb uns 5.396 casos a 2019.

Gràfic 17. Persones ateses a centres de salut mental

Font: Sistema d'indicadors de salut local de Diputació de Barcelona

Gràfic 18. Persones ateses per problemes de salut mental per edat. Santa Coloma de Gramenet, 2019

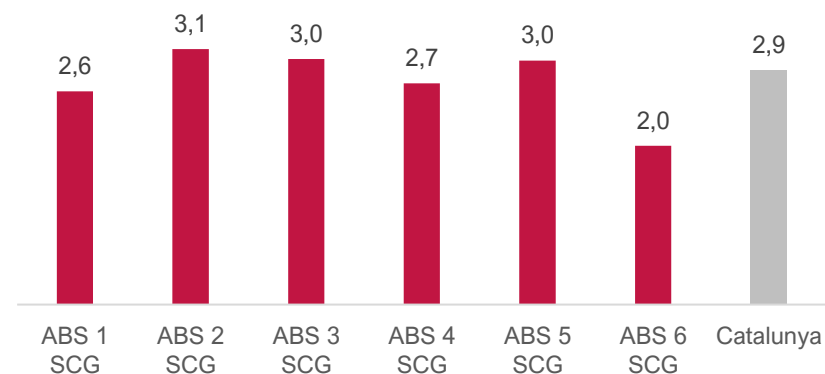
Font: Sistema d'indicadors de salut local de Diputació de Barcelona

Les dades disponibles indiquen que el percentatge de persones adultes ateses en centres ambulatoris de salut mental (corresponents als ABS) a 2018 a Santa Coloma de Gramenet és similar al conjunt de Catalunya, amb un 2,9% de població adulta atesa.

Tot i així, alguns professionals de les ABS i serveis socials exposen que entre la població gran es normalitzen patologies com la distímia*, que sovint queden sense diagnosticar ni tractar.

Les principals causes d'atenció als centres ambulatoris de salut mental són la depressió, l'ansietat, l'esquizofrènia, el trastorn bipolar i altres psicosis. Aquestes patologies estan accentuades en la població atesa pels serveis de salut mental a Santa Coloma.

Gràfic 19. Població de 18 anys o més atesa a centres ambulatoris de salut mental (%)

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Taula 7. Població de 18 anys i més atesa a centres ambulatoris de salut mental per causa (%). Any 2018

ABS	Depressió	Ansietat	Esquizofrènia	Altres psicosis	Trastorn bipolar	Demència
Catalunya	34,7	14,4	10,8	9,6	7,0	1,1
ABS 1 SCG	44,1	28,3	23,1	18,9	19,5	1,0
ABS 2 SCG	50,9	25,2	27,8	22,1	12,1	0,8
ABS 3 SCG	47,1	28,8	31,7	26,5	15,4	1,5
ABS 4 SCG	41,9	30,4	32,8	24,2	17,1	1,9
ABS 5 SCG	41,2	24,8	27,6	19,6	24,0	0,8
ABS 6 SCG	48,8	21,7	26,7	23,0	19,6	0,9

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

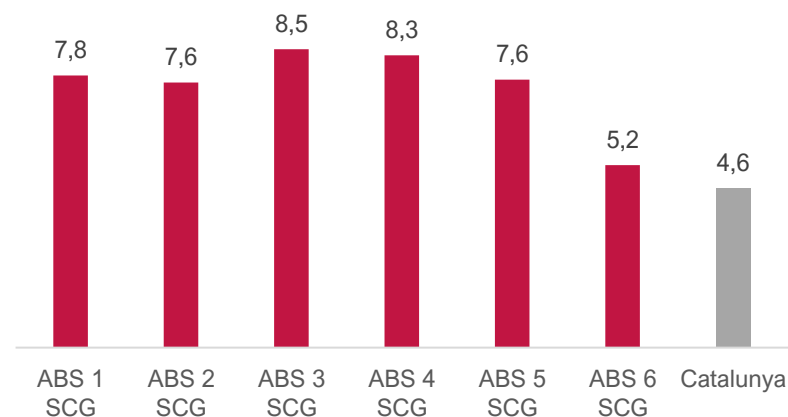
*Distímia: Trastorn depressiu de caràcter crònic caracteritzat per autoestima baixa, pèrdua o augment de la gana, insomni o hipersomnïa, manca d'energia o fatiga i sentiments de desesperança. Font: Diccionari de neurociència, DEMCAT

En el cas de la població menor de 18 anys, sí que trobem un percentatge d'atenció en centres ambulatoris de salut mental (les mateixes ABS) més alt que en el conjunt de Catalunya (7,5% dels menors d'edat de Santa Coloma estarien sent atesos, mentre que a Catalunya el percentatge és del 4,6%).

Aquest major percentatge pot indicar una major prevalença d'algunes patologies, però també està influït per la pròpia disponibilitat de serveis (allà on hi ha els serveis hi ha una major atenció) i per dinàmiques concretes de derivació. En aquest sentit, la Taula de Salut Mental i Addiccions fa una feina fonamental per consensuar criteris de derivació, que s'han anat optimitzant en els darrers anys.

Pel que fa als diagnòstics més habituals, **destaquen els trastorns adaptatius, seguint dels trastorns d'espectre autista.**

Gràfic 20. Població menor de 18 anys atesa a centres ambulatoris de salut mental (%)

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Taula 8. Població menor de 18 anys atesa a centres ambulatoris de salut mental per causa (%). Any 2018

ABS	Trastorn de dèficit d'atenció i/o hiperactivitat	Trastorn adaptatiu	Trastorn de l'espectre autista	Trastorn de conducta	Trastorn de conducta alimentària
Catalunya	28,4	18,4	15,2	8,3	2,0
ABS 1 SCG	7,6	31,1	17,5	8,6	1,7
ABS 2 SCG	17,9	23,2	15,5	4,8	0,5
ABS 3 SCG	13,8	30,8	14,7	6,7	0,0
ABS 4 SCG	9,6	30,1	14,9	7,6	0,0
ABS 5 SCG	9,0	26,3	17,9	6,4	0,6
ABS 6 SCG	9,4	28,6	13,6	9,9	0,5

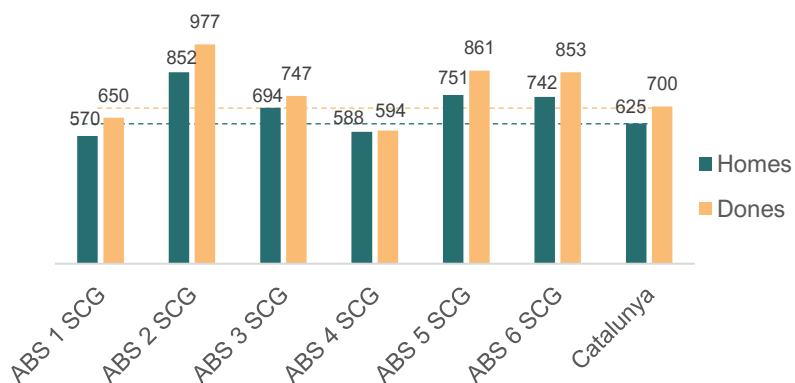
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Consum de fàrmacs relativament elevat

Segons els registres de les ABS, es pot observar a Santa Coloma un consum de fàrmacs lleugerament superior al del conjunt de Catalunya i una taxa de població polimedicada superior en quatre de les sis ABS.

El consum de psicofàrmacs se situa, en canvi, en nivells similars a Catalunya en el cas dels homes però una mica per sobre en el cas de les dones. Tant a Catalunya com a Santa Coloma, es prescriuen més psicofàrmacs a les dones que els homes.

Gràfic 21. Taxa per 100.000 hab. de població polimedicada amb 10 ATC* o més 2018

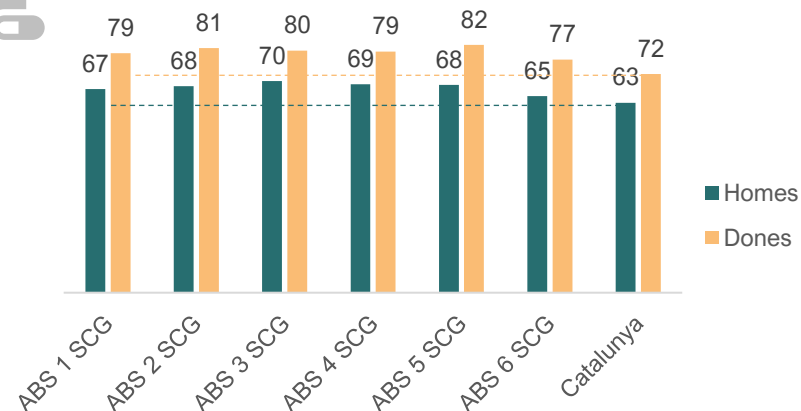

*ATC = Anatomical Therapeutic Chemical o Índex de substàncies farmacològiques i medicaments.

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

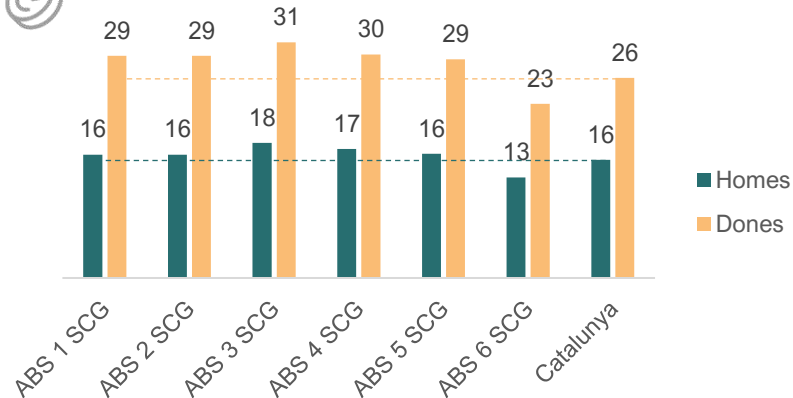
Gràfic 22. Població consumidora de fàrmacs 2018 (%)

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 23. Població consumidora de psicofàrmacs 2018 (%)

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

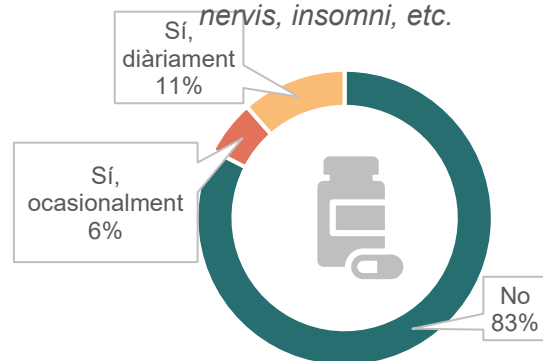
Consum de psicofàrmacs concentrat en la població gran, femenina i de classe baixa

L'enquesta de població ha preguntat “En les darreres dues setmanes has consumit algun fàrmac per tristesa, estrès, nervis, insomni...?”.

Troblem que aproximadament un 11% en pren diàriament i un 6% adicional de forma ocasional.

Hi ha **més consum de psicofàrmacs entre la població de baixos ingressos, baix nivell d'estudis, major de 60 anys i de sexe femení**. Les persones que compleixen totes aquestes condicions són aquelles on el consum és més probable.

Gràfic 24. En les últimes dues setmanes, has consumit algun fàrmac per un motiu d'ansietat, estrès, desmotivació, tristesa, nervis, insomni, etc.

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 9. % Població que diu haver consumit psicofàrmacs les dues últimes setmanes.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

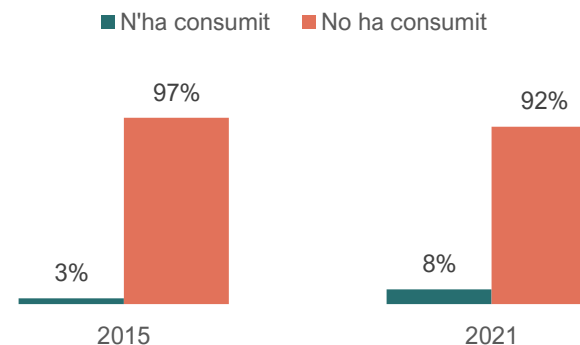
En les últimes dues setmanes, has consumit algun fàrmac per un motiu d'ansietat, estrès, desmotivació, tristesa, nervis, insomni, etc. % Sí (diàriament o ocasionalment)	
Total Santa Coloma de Gramenet	17%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner 18%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell 22%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc. 21%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud 13%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safarells 15%
	Districte 6. Fondo 18%
Sexe	Dona 22%
	Home 12%
Edat	16 a 29 anys 7%
	30 a 44 anys 15%
	45 a 59 anys 22%
	60 i més anys 23%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya 16%
	A l'estranger 21%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors 26%
	Estudis secundaris 14%
	Estudis universitaris 6%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros 25%
	Entre 1.000 i 2.500 euros 19%
	Més de 2.500 euros 7%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar 18%
	Dues persones a la llar 17%
	Tres o més persones a la llar 18%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

L'enquesta a alumnat de 4t d'ESO feta a 2021 ens indica que aproximadament un 8% dels adolescents entre 15 i 16 anys diuen haver consumit tranquil·litzants alguna vegada. El percentatge hauria augmentat del 3% al 8% entre 2015 i 2021. Les noies consumeixen el doble que els nois (10% i 5% respectivament).

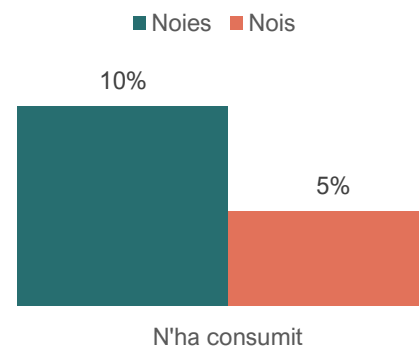
Joventut de l'Ajuntament de Santa Coloma recull la demanda del jovent de tractar en major mesura la salut mental, les addicions i la sobremedicació, ja que són situacions que s'han vist agreujades amb la pandèmia. També es reclamen més espais terapèutics.

Gràfic 25. Consum de tranquil·litzants expressat als 15-16 anys. Comparativa 2015 i 2021

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet, 2015 i 2021.

Gràfic 26. Consum de tranquil·litzants als 15-16 anys. Comparativa per sexe. Any 2021.

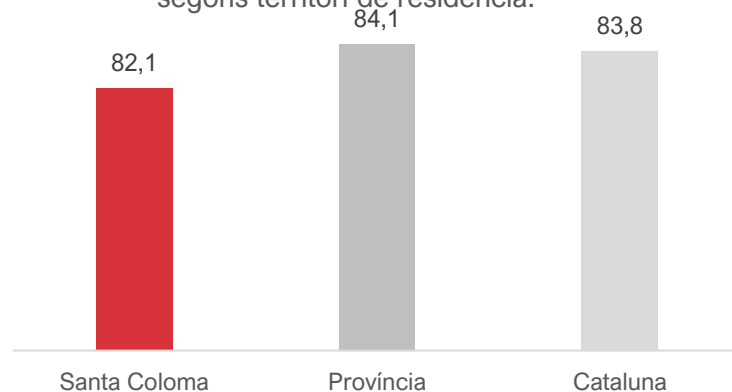
Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet, 2021.

Esperança de vida relativament baixa i estancada

L'esperança de vida és possiblement l'indicador que millor resumeix la salut d'una població. En el cas de Santa Coloma, l'esperança de vida se situa en 82,1 anys en néixer (84,9 anys les dones i 79,3 els homes). És una **esperança de vida dos anys inferior a l'enregistrada a la província de Barcelona**. L'evolució de l'esperança de vida està estancada en els darrers cinc anys.

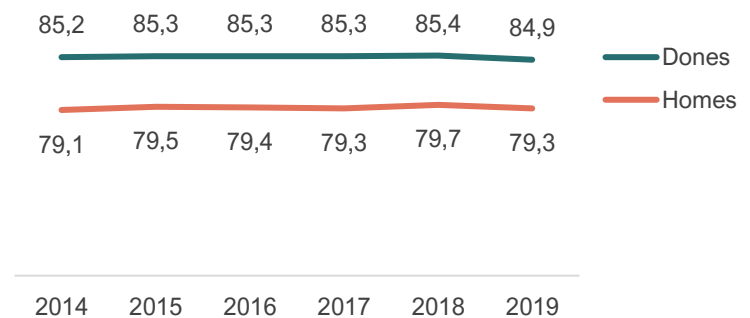
L'esperança de vida als 65 anys (que elimina, en part, l'efecte de les morts accidentals), revela també una esperança de vida una mica més baixa a Santa Coloma que a la província i a Catalunya.

Gràfic 27. Esperança de vida (en anys) al néixer segons territori de residència.

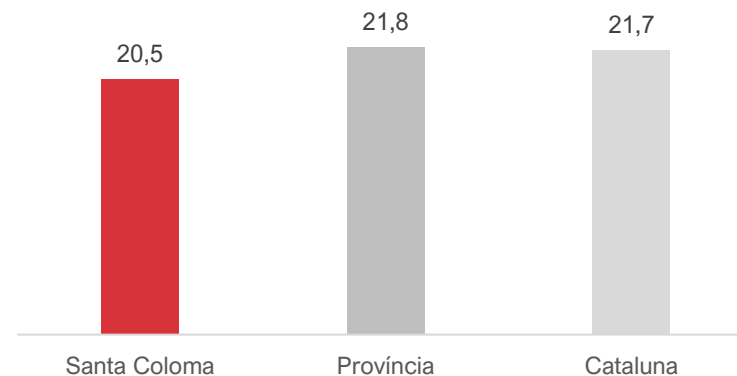
Font: INE (Institut Nacional d'Estadística)

Gràfic 28. Evolució de l'esperança de vida (en anys) al néixer per sexe. Santa Coloma de Gramenet, 2014-2019.

Font: INE

Gràfic 29. Esperança de vida (en anys) als 65 anys segons territori de residència.

Font: INE

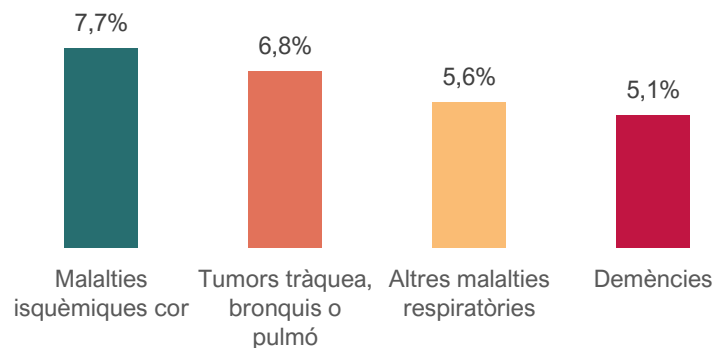
Cardiopaties i tumors com a principal causa de mortalitat

Les causes de mortalitat més habituals són les cardiopaties isquèmiques i els tumors de l'aparell respiratori.

Per grans grups, la suma de tumors són la principal causa, seguides de les malalties del sistema circulatori i respiratori.

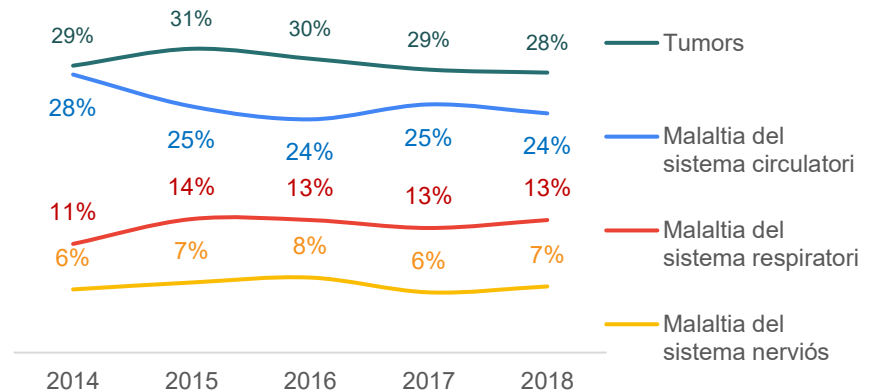
Les dades són de 2018 i podria ser que a 2020 aquest patró hagi quedat alterat per la Covid-19.

Gràfic 30. Principals malalties causants de mort a Santa Coloma de Gramenet, 2017-18

Font: Sistema d'indicadors de salut local de Diputació de Barcelona

Gràfic 31. Causes de defunció per grups de malaltia a Santa Coloma de Gramenet. Evolució 2014-2018

Font: Sistema d'indicadors de salut local de Diputació de Barcelona

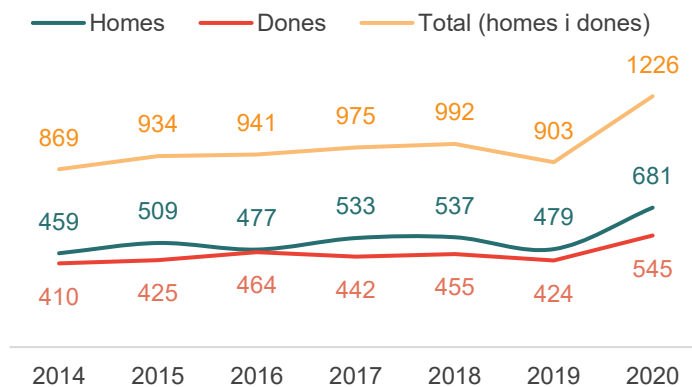
Excés de mortalitat el 2020

El nombre de defuncions anuals a Santa Coloma ha estat bastant estable entre 2014 i 2019, amb unes cinc-centes defuncions per any.

Habitualment, els homes pateixen més defuncions prematures mentre que en el cas de les dones, les defuncions es concentren en les edats més avançades.

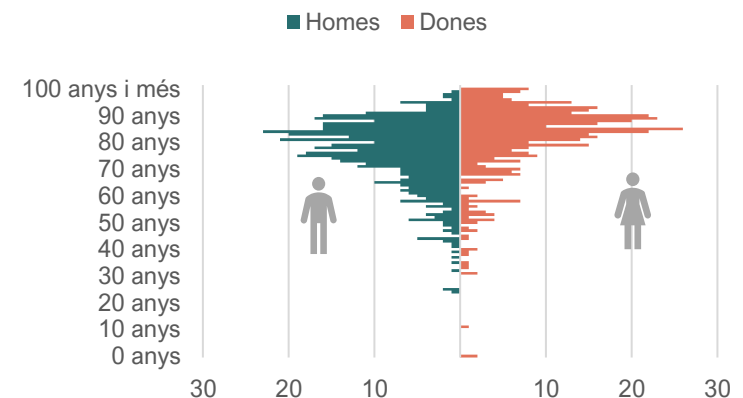
L'any 2020 s'ha enregistrat un gran repunt de les defuncions, fins a quasi set-centes, per l'efecte de la pandèmia. Aquest excés de mortalitat s'ha concentrat pràcticament tot en la població major de 70 anys.

Gràfic 32. Defuncions per any

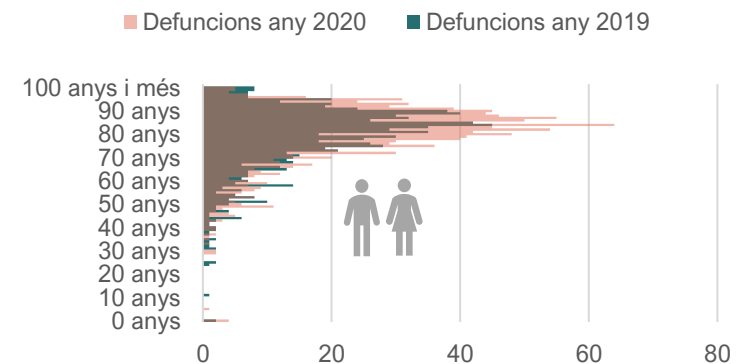
Font: IDESCAT

Gràfic 33. Defuncions segons sexe i edat.
Santa Coloma de Gramenet. 2019

Font: IDESCAT

Gràfic 34. Defuncions per edat. Comparativa
any 2019 i 2020.
Santa Coloma de Gramenet

Font: IDESCAT

Bona capacitat de resposta davant la pandèmia (amb algunes crítiques)

Davant de la situació d'excepcionalitat de la pandèmia, es destaca la capacitat de resposta i adaptació mostrada per tothom, així com la coordinació entre administració, centres sanitaris, tercer sector i ciutadania per donar resposta a una situació molt canviant.

Altres aspectes destacats positivament pels agents de salut consultats, són:

- El reforç de les prestacions alimentàries.
- L'atenció a les persones sense llar.
- La solidaritat ciutadana i d'entitats per donar suport a la població més vulnerable (ex. portar aliments i medicació a domicili).
- El reforç de la comunicació en diferents idiomes i a través de diferents canals.
- L'aplicació escrupolosa de les mesures preventives del contagi i la vigilància per fer acomplir la normativa anticovid.
- El suport a les escoles en l'aplicació dels protocols, la resolució de dubtes i la intensificació de la neteja.
- L'activació de punts massius i autocars de vacunació i PCR.
- El Pacte Local per a la reconstrucció social, econòmica i cultural.
- L'aposta per les activitats d'estiu 2020.

Es recullen també dues crítiques:

- Tancament *massa temps* dels serveis d'atenció de primera línia i equipaments amb una important funció social a Santa Coloma (centres cívics, biblioteques...), sense crear alternatives eficaces d'atenció. Això hauria agreujat la solitud, vulnerabilitat i desemparament de part de la població.
- Desatenció de població amb malalties diferents a la Covid-19 o amb necessitat de seguiment per patologies cròniques.

Activitat física i alimentació com a prioritats de millora compartides per la població

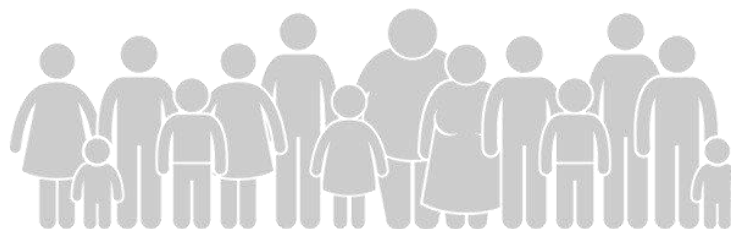
S'ha preguntat a la població que és el que més els agradaria millorar de la seva salut personal.

Els resultats es troben sintetitzats en el diagrama 3. S'observa com l'activitat física i la millora de l'alimentació han estat mencionades per tots els grups d'edat.

Sentir-se menys cansat, tenir més energia, reduir els nivells d'angoixa i perdre pes són també aspectes molt reiterats.

A partir dels 40 anys, entren en el llistat de prioritats la recuperació de dolències i malalties, especialment relacionades amb el sistema locomotor i respiratori. També es constata una demanda molt important de rebre una major atenció mèdica.

Digrama 3. Què és el que més t'agradaria millorar de la teva salut personal? (respostes espontànies més habituals)

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

1.2. Determinants de salut

Aquest capítol fa una revisió sobre l'estat de Santa Coloma de Gramenet pel que fa als principals determinants socials i ambientals de la salut. Aquests determinants expliquen, en part, la situació d'estat de salut descrita en el capítol anterior.

1.2.1. Estructura demogràfica

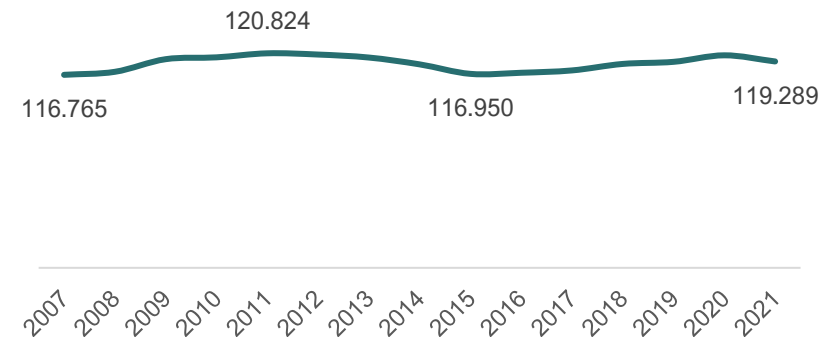
Envelliment de la població

Santa Coloma de Gramenet té, a 1 de gener de 2021, un total de 119.289 persones empadronades, sent una de les ciutats més poblades de Catalunya després de Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Sabadell i Terrassa.

L'evolució de la població és molt estable, sense quasi canvis en els darrers vint anys (el 1998, la població era de 120.958 habitants).

El fet que la ciutat tingui quasi el 100% del seu sòl urbà consolidat, sense pràcticament opcions d'ampliació del parc d'habitatges, contribueix a aquesta estabilitat del nombre d'habitants, si bé es dona una gran rotació per un alt volum d'emigracions i immigracions.

Gràfic 35. Evolució de la població total de Santa Coloma de Gramenet

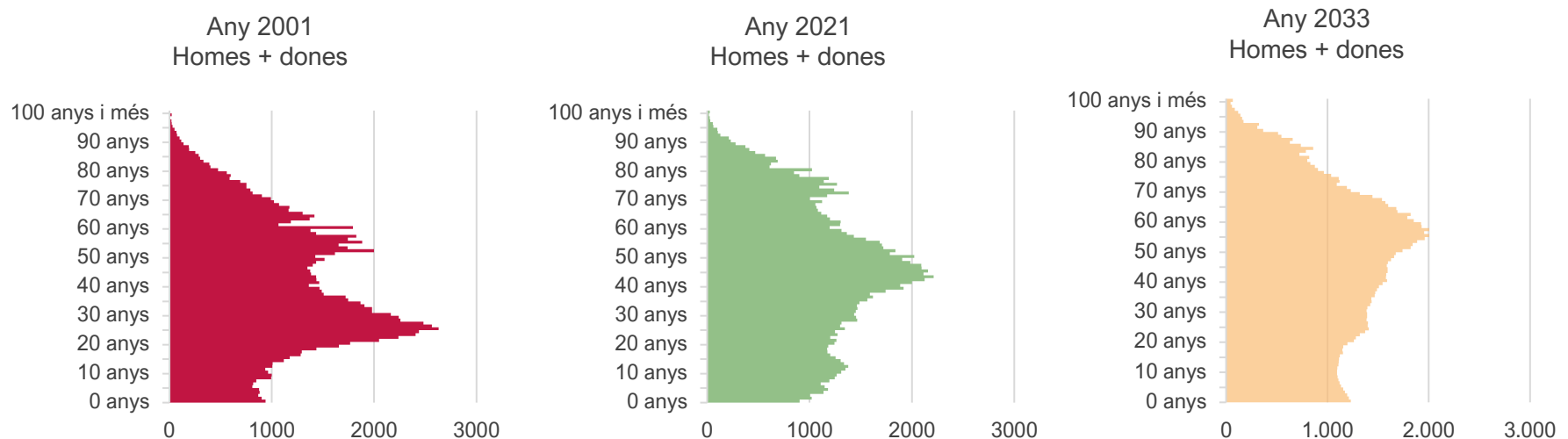
Font: IDESCAT

Com **totes les societats occidentals, Santa Coloma avança cap a un envelliment de la població**. L'edat mitjana de la població ha passat dels 40,1 anys a 43 anys el 2021.

El gruix de la població s'ha desplaçat dels 20-30 anys l'any 2001 als 40-50 anys a 2021, si bé hi ha hagut un repunt important de població adolescent, filla precisament d'aquesta generació predominant nascuda els anys 70.

La projecció de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) per a 2033 apunta a un escenari on la generació més abundant se situarà en la seixantena. La població actualment adolescent donarà peu d'aquí a uns quinze anys a un petit nou rebrot de natalitat.

Gràfic 36. Estructura d'edat segons any. Santa Coloma de Gramenet, anys 2001-2021 i 2033 (projecció)

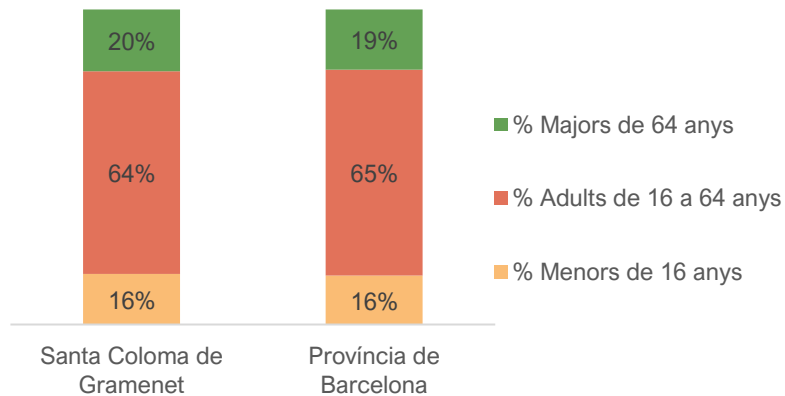
Font: IDESCAT

En comparació amb la província, l'estructura d'edats és molt similar, si bé a Santa Coloma hi ha per ara **un percentatge una mica menor de persones per sobre dels 85 anys**, associat també a una esperança de vida una mica menor.

Sigui com sigui, el pronòstic és, com arreu, un augment continuat de població en la quarta edat, que donarà peu a més **demandes d'atenció a la dependència i de suport a les persones cuidadores**.

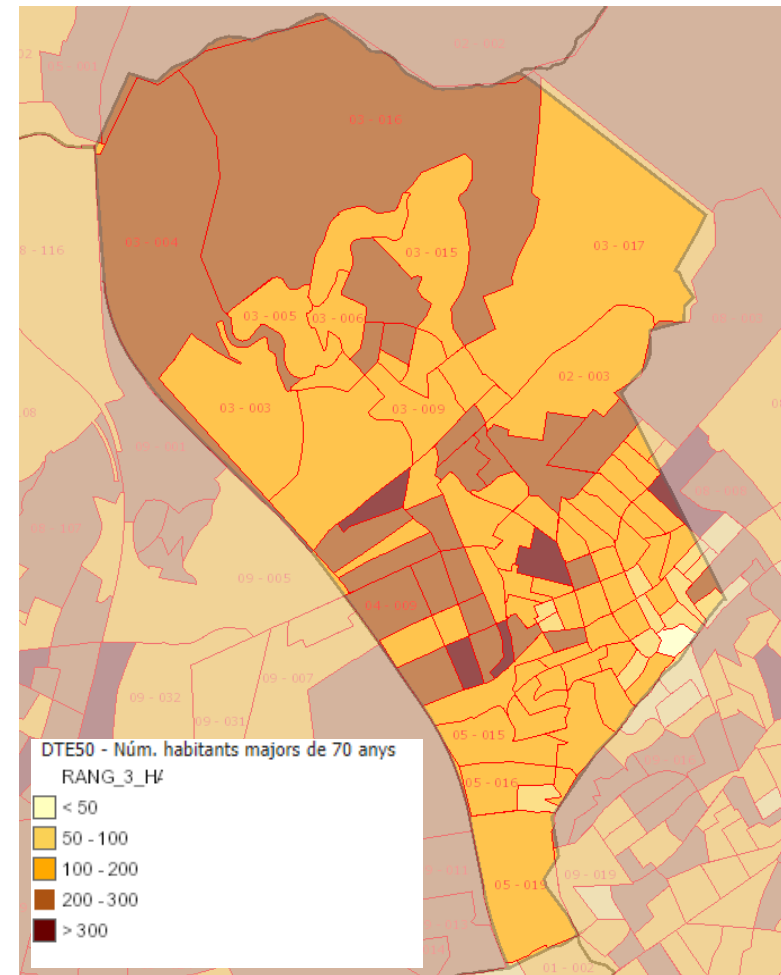
La població de més de 70 anys a Santa Coloma es troba majoritàriament concentrada al Riu Nord i Riu Sud, part del Centre, les Oliveres i la Guinardera.

Gràfic 37. Proporció dels grans grups d'edat. Any 2021

Font: Programa Hermes, Diputació de Barcelona

Mapa 1. Habitants majors de 70 anys per secció censal (any 2020).

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Risc d'aïllament i solitud associat a l'envelliment

En relació amb la gent gran, **preocupa la soledat, reforçada en el cas de persones amb dificultats de mobilitat per les barreres arquitectòniques dels habitatges** (per exemple manca d'ascensor en els edificis) i de la ciutat (voreres estretes i ocupades per l'aparcament de cotxes i motos; múltiples obstacles a la via pública, equipaments i comerços sense entrades accessibles, etc.).

Els serveis socials, les entitats, les farmàcies, detecten moltes persones grans, sobretot dones, que passen soles la major part dels seus dies.

Santa Coloma disposa de diversos programes destinats a fer front a la problemàtica de la solitud i les seves conseqüències en la salut i el deteriorament de la gent gran.

El **Servei d'Ajut a la Llar** atén necessitats personals, de la llar i de relació social de persones grans. El projecte està avançant **de l'atenció individual a una atenció més comunitària**, per la qual s'ajunten a usuaris d'un mateix districte per fer activitats (ex. anar a comprar), afavorint la relació entre ells i elles.

Un altre programa és “**Sempre Acompanyats**”, portat a terme per la Fundació “la Caixa”, la Creu Roja i l'Ajuntament, per detectar i acompanyar persones grans que es troben més soles. El projecte es fa amb voluntariat.

Algunes adaptacions dels edificis a la mobilitat reduïda.

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

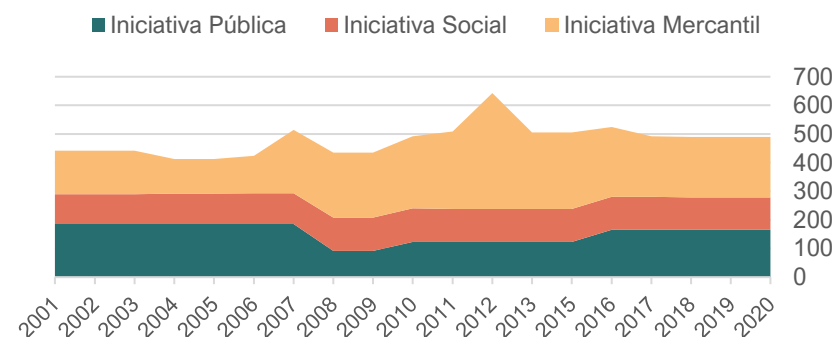
Altres programes rellevants en l'atenció a les persones grans en situació de solitud o dependència de Santa Coloma són:

- Programa d'Àpats a Domicili
- Programa dinar en companyia i compartint taula
- Transport adaptat
- Ajuts econòmics per a l'arranjament de la llar i fer-la més accessible
- Serveis residencials temporals de respir al cuidador/a
- Servei de teleassistència
- Tramitació d'ajuts a la dependència de la Generalitat.

Per continuar avançant en l'atenció a la dependència i la lluita contra la solitud vinculada a l'envelliment, es veu necessari potenciar projectes per:

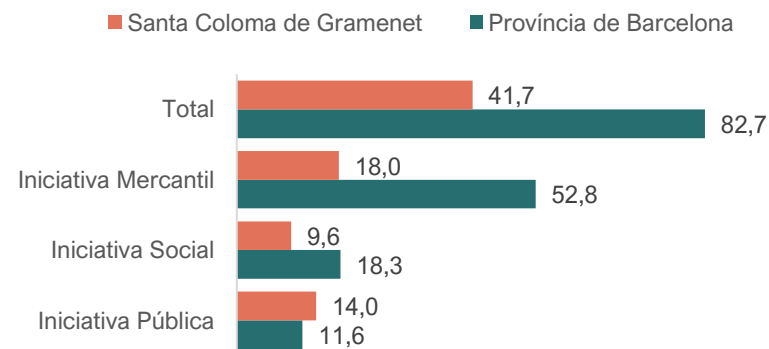
- Atendre i estimular a persones amb deteriorament cognitiu lleu-moderat, creant una major xarxa de serveis prèvia a l'ingrés en un centre de dia o en una residència, pensats per a deterioraments greus.
- Formar, assessorar i donar suport als cuidadors i cuidadores i oferir-los opcions de descàrrega i de lleure.
- Diversificar el servei de transport adaptat, de manera que cobreixi un major ventall de serveis i programes per a gent gran i puguin accedir a activitats comunitàries i de lleure, no només de tipus sanitari, cura o rehabilitació.
- Augment de les places de residència i centre de dia, ja que el percentatge de places residencials disponibles per cada 1.000 habitants majors de 65 anys és a Santa Coloma clarament inferior al conjunt de la província.

Gràfic 38. Places en residències per a gent gran Santa Coloma de Gramenet

Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Gràfic 39. Percentatge de places residencials ofertades respecte 1000 habitants majors de 65 anys i més. Any 2020

Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

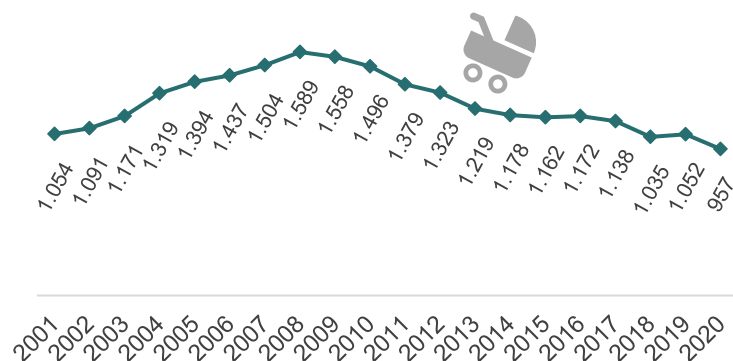
Natalitat en descens i d'origen multicultural

La natalitat de Santa Coloma de Gramenet segueix, com la resta de ciutats del seu entorn, una tendència a la davallada des de l'any 2008. Actualment, el nombre de naixements se situa en el miler anual. La descendència per dona tendeix a la baixa i se situa en 1,37 fills per dona a Santa Coloma.

Dels 957 naixements a 2020, un 49,7% corresponen a mares de nacionalitat estrangera. Un percentatge similar s'ha donat els darrers anys, posant de manifest la important contribució de la població de nacionalitat estrangera al reemplaçament de la població infantil.

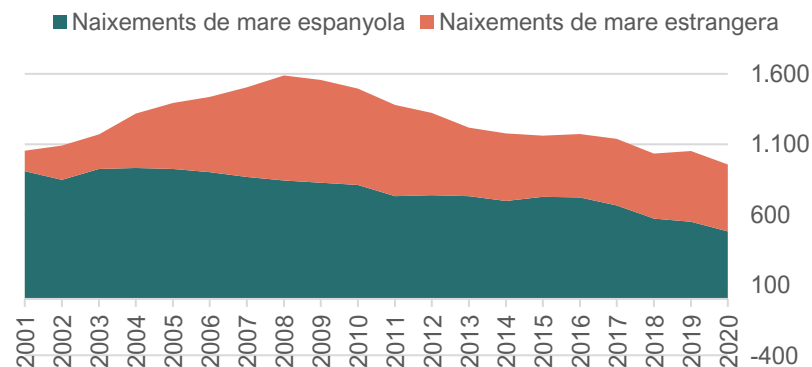
En aquest sentit, **des de l'equip d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) es destaca la necessitat de reforçar la salut reproductiva i posar en marxa grups d'embaràs i lactància amb l'ajuda d'intèrprets (xinès, àrab i urdú).**

Gràfic 40. Evolució dels naixements a Santa Coloma de Gramenet, 2001-2020

Font: IDESCAT

Gràfic 41. Evolució dels naixements per nacionalitat de la mare. Santa Coloma de Gramenet, 2001-2020.

Font: IDESCAT

Proporció creixent de població nascuda a l'estranger

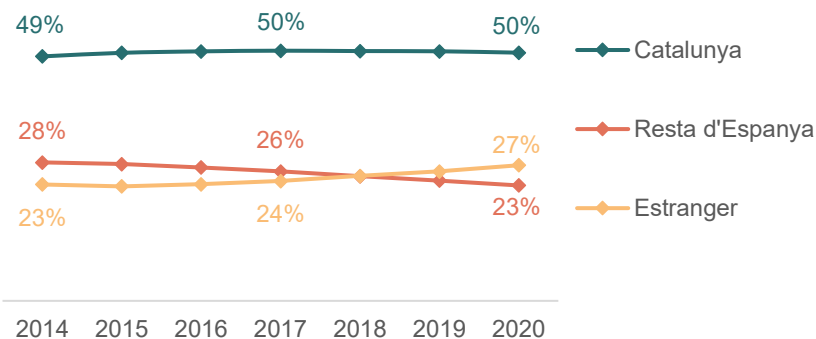
Santa Coloma de Gramenet té un 27,5% de població nascuda a l'estranger l'any 2021. Aquest percentatge és superior al que trobem al conjunt de la província de Barcelona (20,4%) i manté una tendència ascendent.

El perfil d'edat d'aquesta població es concentra entre els 30-50 anys i està lleugerament masculinitzada (tot i que amb grans variacions segons el país d'origen). Es concentra sobretot a la zona sud de la ciutat, en els districtes 6 i 5. Les procedències més freqüents són Marroc, Xina, Equador i Pakistan, seguint un llarg llistat d'altres països de tots els continents.

Les dificultats per regularitzar la seva situació, les dificultats idiomàtiques, els prejudicis de la població i la precarietat de moltes de les feines que desenvolupen són alguns dels factors que prolonguen en el temps la seva situació de pobresa, associada també a una gran inestabilitat residencial.

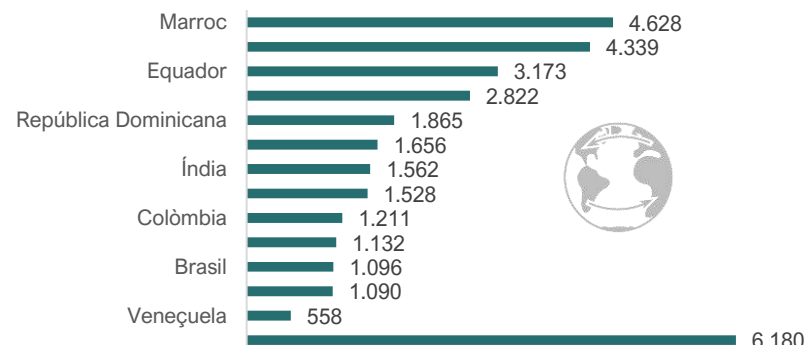
Des del punt de vista de la salut, es veu necessari garantir vies per accedir als serveis sanitaris a la població no empadronada i aconseguir una major capacitat d'atenció multicultural.

Gràfic 42. Evolució del lloc de naixement de la població resident a Santa Coloma de Gramenet, 2014-2020

Font: IDESCAT

Gràfic 43. Principals països de naixement de la població d'origen estranger. Santa Coloma de Gramenet, 2021

Font: IDESCAT

1.2.2. Nivell educatiu

Nivell educatiu baix i dificultats d'accés a la informació en una part de la població

Un 60% de la població major de 16 anys de Santa Coloma no disposa d'estudis més enllà dels obligatoris (i aquests no sempre acabats).

La població major de 65 anys és la que presenta un nivell d'estudis més baix, sent excepcional en aquest grup d'edat disposar d'estudis postobligatoris o superiors.

La població entre 25 i 54 anys disposa d'estudis postobligatoris en poc més de la meitat dels casos. S'observa **que la població sense estudis postobligatoris es troba estancada en una mica més del 40%, sense millores en les darreres generacions.**

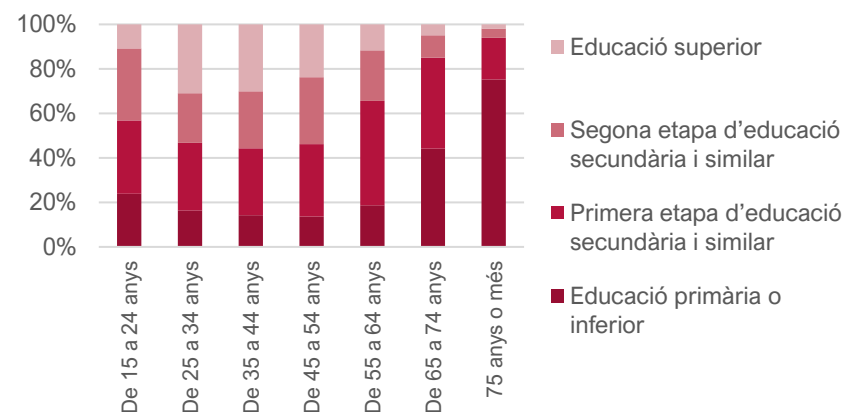
Els diagnòstics d'educació realitzats a Santa Coloma indiquen que hi ha un elevat abandonament escolar prematur, en part per la necessitat d'ingressos de les famílies. **La urgència per començar a treballar comporta trajectòries laborals a llarg termini més precàries, que reprodueixen la pobresa i les desigualtats de salut.**

D'altra banda, la **població gran té déficits d'alfabetització i limitacions per accedir a la informació, especialment a través de les eines informàtiques.** Els equipaments oberts a la ciutadania (com les biblioteques) reben moltes demandes de suport per comprendre documents i fer tràmits online.

En el cas de la població nouvinguda, **les dificultats idiomàtiques són un altra barrera enorme.** En aquest cas, les TIC suposen a voltes una dificultat però a voltes també una solució: per exemple, per les facilitats de traducció automàtica entre idiomes.

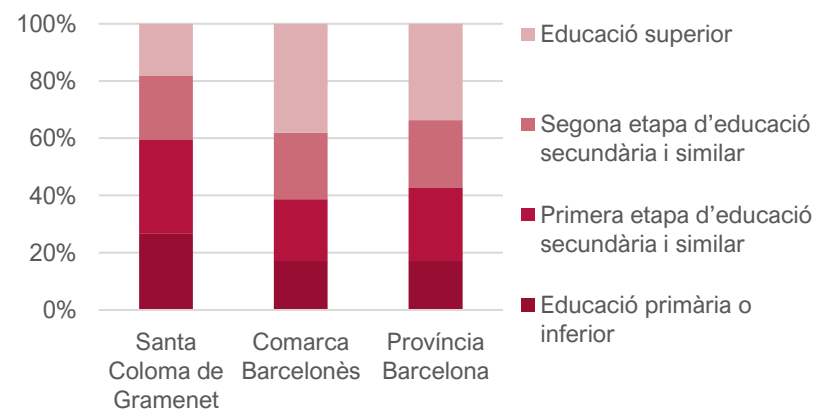

Gràfic 44. Població per edat i nivell educatiu assolit. Santa Coloma de Gramenet, 2019

Font: IDESCAT

Gràfic 45. Població de 16 i més anys per nivell educatiu assolit. Comparativa, 2019

Font: IDESCAT

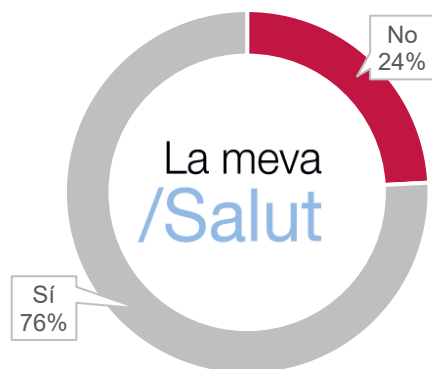
Bretxa digital

Es reconeix que s'estan duent a terme molts programes d'alfabetització digital així com d'altres per reduir l'abandonament escolar prematur i la bretxa digital i lingüística de la població gran i nouvinguda. Son línies d'actuació on cal mantenir els esforços.

En l'àmbit específic de salut, l'accés a la telemedicina pública (per exemple a La Meva Salut) depèn d'aquesta inversió en competències bàsiques. En l'actualitat, observem segons l'enquesta ciutadana que tres de cada quatre habitants (76%) són usuaris de La Meva Salut. És un percentatge molt elevat i que ha augmentat molt ràpid a causa de la pandèmia.

Tot i això, l'accés és desigual: la població major de 70 anys no hi accedeix en la seva majoria. La població amb baixos ingressos i estudis primaris també hi accedeix en molt menor grau.

Gràfic 46. Ets usuari de La meva salut?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 10. % Població sense accés a La Meva Salut

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Ets usuari de La meva salut? (% NO)		
Total Santa Coloma de Gramenet		24%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	27%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	11%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	26%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	18%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos	31%
	Districte 6. Fondo	26%
Sexe	Dona	24%
	Home	24%
Edat	16 a 24 anys	17%
	25 a 39 anys	10%
	40 a 54 anys	17%
	55 a 69 anys	32%
	70 i més anys	58%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	23%
	A l'estranger	26%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	40%
	Estudis secundaris	14%
	Estudis universitaris	10%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	46%
	Entre 1.000 i 2.500 euros	21%
	Més de 2.500 euros	10%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	42%
	Dues persones a la llar	38%
	Tres o més persones a la llar	15%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

1.2.3. Condicions materials de vida

Baix nivell d'ingressos de la població

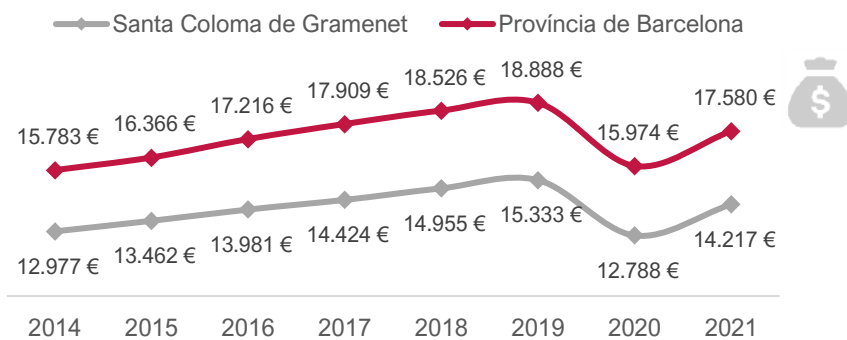
Les desigualtats en salut estan estretament relacionades amb les condicions materials de vida. Aquest fet es constata clarament a Santa Coloma, on **els indicadors de salut enregistren els seus pitjors valors sistemàticament en les persones amb menys ingressos**.

Santa Coloma té un dels nivells de renda més baixos de Catalunya i aquest és segurament el seu principal determinant social de salut. **Moltes problemàtiques de salut física i mental, addiccions i aïllament estan lligades al baix nivell econòmic**.

La renda anual disponible per habitant és de 14.217 € a 2021, clarament més baixa que al conjunt de la província (17.580 €). L'any 2020, el nivell de renda va patir un daltabaix per la pandèmia, situant-se en un dels seus mínims des de la crisi de 2008. A 2021 s'ha recuperat en part el nivell de renda familiar, però encara està per sota del nivell anterior a la pandèmia.

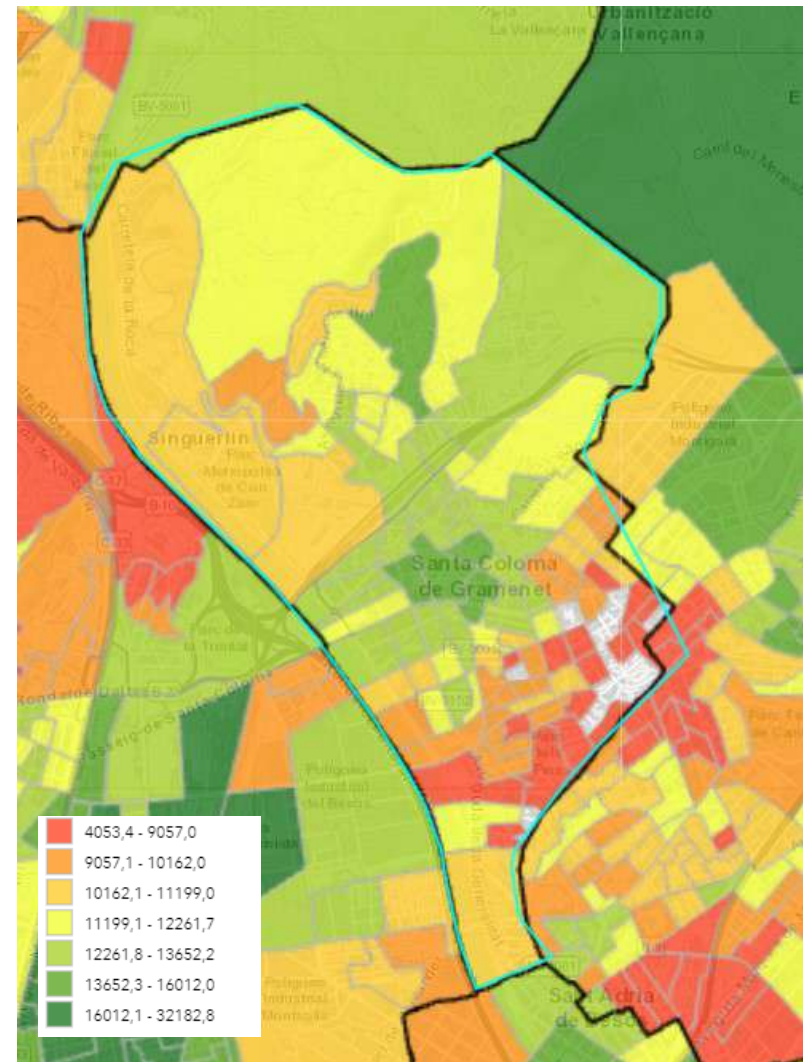
Els baixos ingressos afecten tant a la població estrangera com autòctona i a la gran majoria de barris. **El districte 6 de Fondo i els barris que el limiten (Can Mariner, Llatí) concentren el major grau de pobresa**.

Gràfic 47. Renda per habitant en euros

Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Mapa 2. Renda mitjana per persona i secció censal. Any 2019

Font: INE

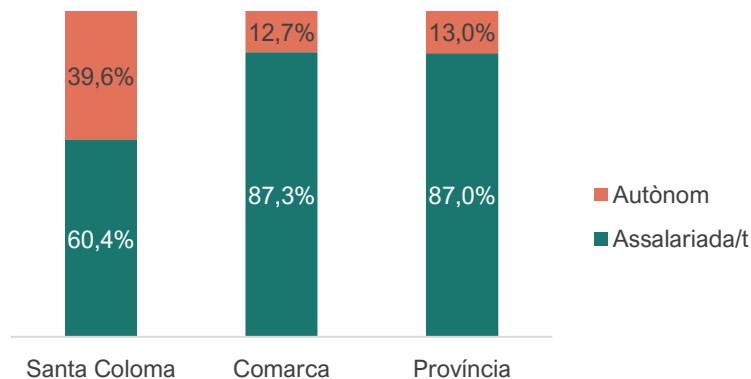
*Zona gris = Sense dades

Recuperació dels nivells d'ocupació anteriors a la pandèmia

A gener de 2022, la taxa d'atur registrada a Santa Coloma és de 12,55% de la població activa (10,13% a la província de Barcelona). L'atur es va reduir molt entre 2014 i 2019, va augmentar el 2020 i després ha tornat a disminuir.

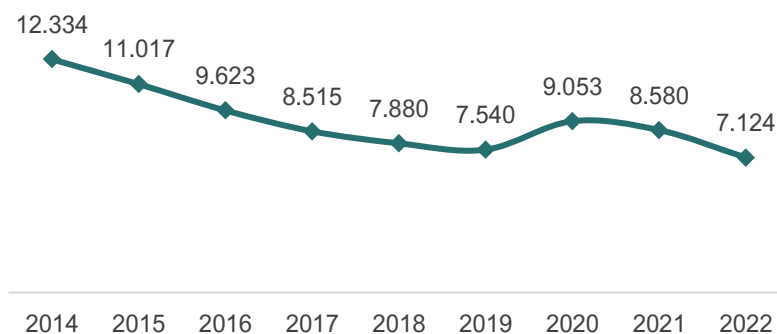
Per edats, l'atur es concentra en persones entre 55 i 64 anys (18,36% dels homes i 26,76% de les dones en situació activa d'aquestes edats). Aquest grup d'edat concentra també un important percentatge de patologies de llarga durada.

Gràfic 48. Règim en el que es treballa Any 2020

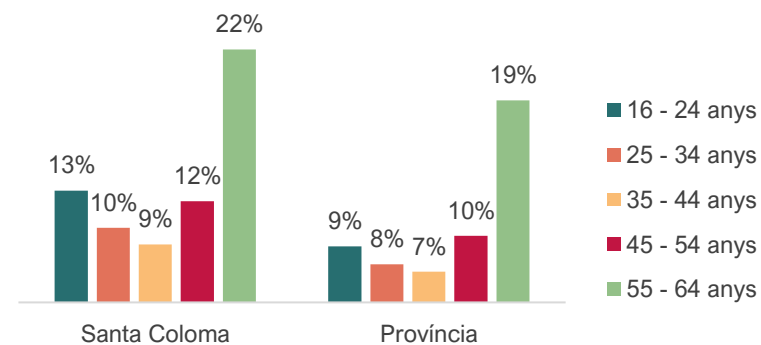
Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Gràfic 49. Evolució de l'atur registrat a Santa Coloma de Gramenet

Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Gràfic 50. Atur registrat per grups d'edat. Abril de 2022

Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Sistema de protecció social potent però amb escàs pressupost públic

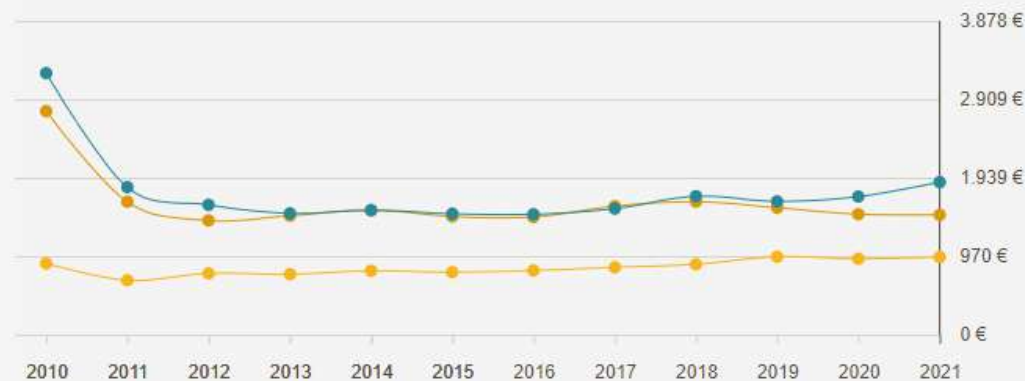
La precarietat econòmica es veu compensada en part pel teixit de suport social i informal i les entitats solidàries existent a la ciutat i la important labor de Serveis Socials, que desplega una cartera de prestacions de protecció àmplia, especialment en l'àmbit alimentari (menjadors, *take away*, càtering a domicili, banc d'aliments, beques menjador).

D'altra banda, ser una ciutat de més de cent mil habitants suposa tenir un marc de competències atribuïdes ampli, atraure projectes socials (ex. Fundació La Caixa, La Pedrera, Probitas) i inversió de diferents administracions i organismes supralocals, que permeten oferir a la població vulnerable prestacions i acompanyament. Per contra, **la despesa pública global per habitant que pot fer**

l'administració local de Santa Coloma és baixa: 957,55 € de despesa per habitant a 2021 a Santa Coloma, mentre que al conjunt de la província és de 1.479,74 € i a Catalunya 1.884,40 €.

La baixa inversió pública per habitant és deguda a l'escassetat de fonts d'ingressos de l'Ajuntament: sense pràcticament teixit industrial ni explotacions en el seu sòl, els ingressos depenen fonamentalment de les transferències de l'Estat i dels impostos a la població.

Despesa per habitant

	2021	CANVIANT ANTERIOR
Santa Coloma de Gramenet	957,55 €	+2.26%
Mitjana provincial	1.479,74 €	-0.51%
Mitjana nacional	1.884,40 €	+10.51%

Nota sobre les dades

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya.

Condicions d'habitatge precàries

Seguint amb les condicions materials de vida i vinculat al nivell d'ingressos baix de la població, cal fer esment de la **gran problemàtica associada a l'habitatge a Santa Coloma**. Aquesta problemàtica té a veure tant amb l'accés a l'habitatge com amb la seva qualitat i en ambdós casos suposa un risc evident per a la salut física i mental.

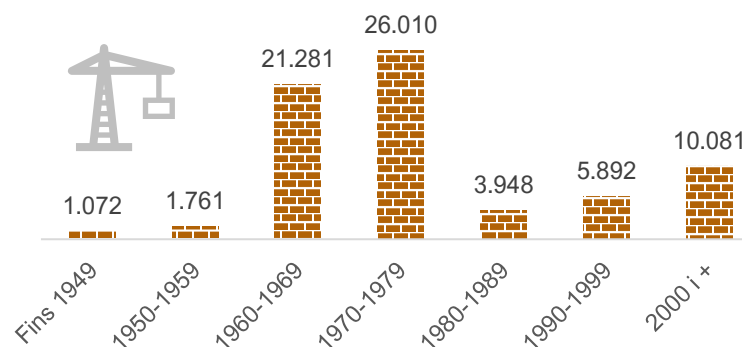
Dificultats d'accés i manteniment de l'habitatge

El preu de lloguer dels habitatges, com també els preus de compra, són molt elevats en comparació amb el poder adquisitiu de la població. L'oferta és molt limitada i pressiona a l'alça els preus, creant un mercat molt competitiu on es produeixen tota mena de discriminacions.

Les dificultats d'accés fan proliferar formes anòmales i insegures d'accés a l'habitatge: amuntegament, subarrendaments, lloguer d'habitacions, formes de convivència no desitjades o conflictives, ocupacions irregulars, ús d'infrahabitatges, sensellarisme, etc. Tot plegat fa proliferar focus d'insalubritat, deteriorament i perill en els habitatges i en el sí de les comunitats de veïns. Suposa una font constant de malestar i patiment que afecta tots els àmbits de la vida personal (treball, estudis, etc.) i desemboca en afectacions físiques (migranyes, taquicàrdies, malalties infeccioses com pneumònies o tuberculosi, etc.).

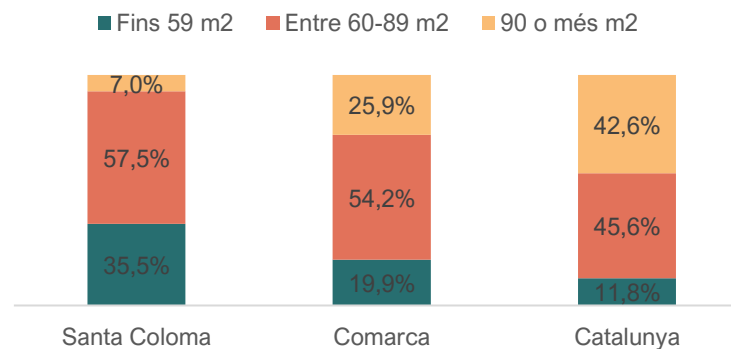
Les mesures contra el contagi imposades per la pandèmia han estat molt difícils de complir sota condicions anòmales d'habitatge que dificulten l'aïllament o la ventilació adequada, entre d'altres.

Gràfic 51. Any de construcció dels habitatges principals de Santa Coloma de Gramenet, 2011

Font: INE

Gràfic 52. Superfície dels habitatges de Santa Coloma de Gramenet, 2011

Font: INE

*L'últim cens de població i habitatge publicat data de 2011. A 2021 s'ha realitzat un nou cens però a data d'elaboració d'aquest informe, els resultats no han estat encara publicats.

La problemàtica s'estén a la qüestió dels subministraments, sent habituals la pobresa energètica o l'accés irregular.

D'altra banda, preocupa l'augment de persones sense llar i amb forts trastorns de salut mental que es desencadenen de forma greu arrel de perdre l'habitatge, esdevenint en molts casos aquest fet vital traumàtic en un punt de no retorn. És per aquesta raó que és important des d'un punt de vista social i de salut evitar l'extrem de pèrdua de l'habitatge.

Les biblioteques i altres equipaments de la ciutat viuen de prop aquesta realitat, ja que sovint els seus espais i lavabos són utilitzats per persones que no tenen unes mínimes condicions de temperatura o possibilitats d'higiene a la seva llar (o que no en tenen, de llar).

Habitatge en estat deficient i de reduïdes dimensions

El parc d'habitatge de Santa Coloma va ser construït en la seva gran majoria en la dècada dels seixanta i setanta, en un procés d'expansió urbanística extremadament accelerat i poc planificat.

La majoria dels edificis de Santa Coloma acumulen ja més de 40 anys d'antiguitat, arrossegueu dèficits de manteniment i inversió i tenen un baix valor cadastral. És evident que la situació s'agreuja a mesura que passi el temps i aquests edificis s'apropin a la fase final de la seva vida útil.

Només 14% dels habitatges de Santa Coloma han estat construïts després de 2000, sota uns estàndards de qualitat, eficiència energètica i accessibilitat en principi millors.

Les possibilitats de nova construcció són molt limitades, ja que el sòl urbà es troba consolidat i pràcticament no hi ha sòl vacant. Per tant, la renovació dels habitatges ha de venir per la via de la rehabilitació o la reedificació.

Un altre aspecte a destacar és la superfície reduïda de la majoria d'habitatges de Santa Coloma: un 35% tenen menys de 60 m², i un 57% addicional té entre 60 i 89 m². Aquest fet contrasta amb una ocupació mitjana dels habitatges major que a la província: a Santa Coloma s'estima que els habitatges estan ocupats per una mitjana de 2,62 persones, mentre que a la província la mitjana és de 2,55 persones. En els barris amb més pobresa s'acumulen casos d'habitatges petits amb més de 6 persones.

La disponibilitat d'espai privat és, per tant, molt limitada, i no es veu compensada per una major disponibilitat d'espai públic, ja que la trama urbana es caracteritza per una gran densitat d'edificis, amb poca reserva d'espais d'esponjament.

La qüestió de l'accessibilitat dels edificis cobra especial importància en una societat cada cop més envellida. Els serveis sanitaris i socials es troben molts casos de persones amb problemes de mobilitat i sense ascensor. Segons el Cens d'edificis i habitatges de 2011 (últim publicat en el moment de redacció d'aquest informe), un 65,4% dels habitatges de Santa Coloma (i 79,3% dels edificis) no disposen d'ascensor.

Necessitat de polítiques socials d'habitatge

La situació de l'habitatge a Santa Coloma fa molt necessàries les polítiques socials d'habitatge, amb diferents línies d'acció:

- Ajuts per a la rehabilitació d'edificis, la instal·lació d'ascensors i rampes d'entrades.
- Ajuts per a l'arranjament d'habitatges particulars, per fer-los més accessibles.
- Ajuts pel pagament del lloguer.
- Serveis d'intermediació o ajut per evitar la pèrdua de l'habitatge.
- Allotjaments amb acompanyament per a persones sense llar, amb trastorn mental, amb discapacitat o en situació de desemparament.
- Oferta d'habitatge social a preu assequible.

Aquestes línies d'acció ja estan en funcionament a Santa Coloma, amb una política activa d'habitatge i el Pla Local d'Habitatge. Es veu del tot necessari donar continuïtat a aquesta política i especialment a programes com:

- Conveni amb el Centre de Vida Independent per assessorar sobre les necessitats d'adaptació dels habitatges de persones amb dependència.
- Subvencions de Diputació de Barcelona per a l'arranjament d'habitatges (adaptació de lavabos, instal·lació de plats de

duixa, substitució de cuines de gas per cuines elèctriques).

- L'equip de mediació i suport a les comunitats de veïns.
- Serveis d'intermediació en cas de deutes o risc de pèrdua de l'habitatge.

Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

1.2.4. Entorn urbà i ambiental

Alta densitat poblacional

Santa Coloma de Gramenet té una superfície de 7 km² i una densitat de població de 17.206 habitants per Km2 l'any 2020 (la segona més alta de Catalunya).

Can Mariner, Santa Rosa i Fondo són els barris amb més densitat d'habitants. Barris com Les Oliveres, Can Franquesa, la Guinardera i la Riera Alta tenen menys densitat poblacional, si bé és degut al fet que inclouen la superfície de la Serra de Marina. La tipologia d'habitatges en aquests barris es caracteritza igualment per la concentració d'habitatges petits en blocs de pisos alts.

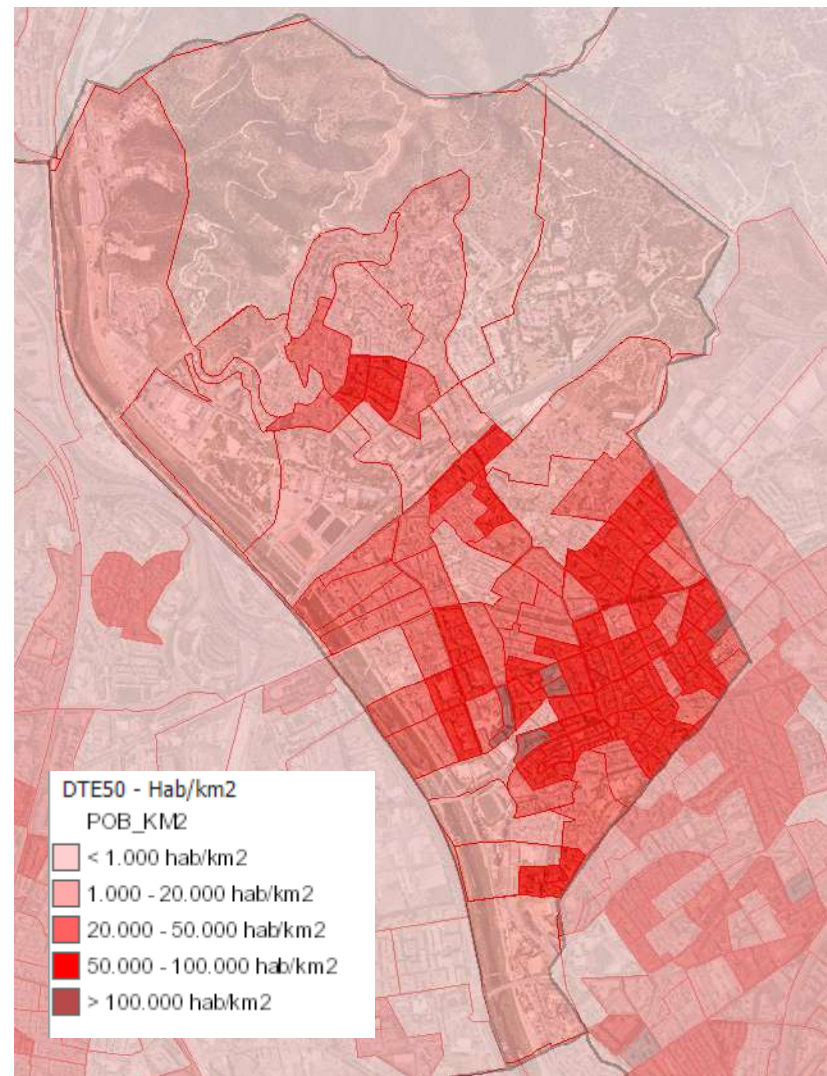
L'alta densitat poblacional de Santa Coloma determina el seu dia a dia: les dinàmiques d'habitatge, d'ús de l'espai públic, de mobilitat, soroll i conflicte tenen en la densitat poblacional un factor explicatiu de primer ordre.

Gràfic 53. Evolució de la densitat de població de Santa Coloma de Gramenet: Habitants per Km2

Font: IDESCAT

Mapa 3. Densitat de població per secció censal. Any 2020

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Poc esponjament urbà i manca de verd

La construcció accelerada i massiva d'habitatges que va tenir lloc durant els anys 60' i 70' a Santa Coloma, per allotjar a les grans onades migratòries del moment, no va anar acompanyada d'una planificació urbanística que reservés espais verds suficients, facilités la mobilitat de la població i la convivència entre vianants i vehicles.

Com a resultat, tenim una ciutat compacta, saturada, amb molta pressió i densitat d'usos al poc espai públic disponible.

Hi ha una gran necessitat d'obtenir espai públic per esponjar i descongestionar la ciutat. Així mateix, els espais públics existents dins la trama urbana són majoritàriament pavimentats (grisos), poc atractius i homogenis, sent desitjable la introducció de més verd. La insuficiència de vegetació és especialment alta en barris com Fondo.

L'Ajuntament de Santa Coloma fa anys que duu a terme una política activa en aquest sentit, estructurada a través del **Pla de mobilitat urbana sostenible (PMU)**: es reconeix que hi ha una tendència de millora, gràcies, per exemple, a convertir carrers en plataformes úniques, treure espai d'aparcament als carrers, ampliar voreres, plantar arbres, crear zones de vianants, restringir la circulació a motor, habilitar carrils bici, etc.

En relació amb els carrils bici, es remarca que és fonamental que aquests no passin per les voreres, arraconant encara més al vianant, sinó per la calçada, pacificant el trànsit a motor.

El foment de la mobilitat a peu i en bicicleta és clau a nivell de salut, ja que afavoreix al mateix temps la qualitat de l'aire, l'activitat física i la relació social.

Rambla de Sant Sebastià de Santa Coloma de Gramenet.
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Carril bici sobre vorera (no sobre calçada). Espai públic amb predomini de gris, materials artificials i escassa vegetació.

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Exemples d'urbanisme tàctic per donar més espai al vianant.
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

S'està posant verd en places i parcs i també en zones de pas, com voreres i calçades. La ciutadania i el personal tècnic consultat reclamen, així mateix, que es naturalitzin en major mesura els patis escolars i que s'obrin a la ciutat en horari no escolar – com ja s'està fent en alguns casos-, contribuint a aquest esponjament dels barris tan desitjat.

El Passeig del Riu Besòs i el Parc de Can Zam són un orgull per a la ciutadania i es menciona com una demostració de què és possible aconseguir grans transformacions quan hi ha una voluntat política ferma i una col·laboració interadministrativa.

Pel que fa a les demandes, es reclama finalitzar el projecte de Can Zam, de manera que siguin una zona natural.

Innumerables barreres arquitectòniques a l'espai públic

La mobilitat és una altra línia d'acció de gran recorregut a Santa Coloma. Hi ha obstacles a la via pública que dificulten i fan incòmoda la mobilitat (voreres estretes, pals de llum, panot en mal estat) i els vehicles privats ocupen gran part de l'espai que podria ser destinat als vianants.

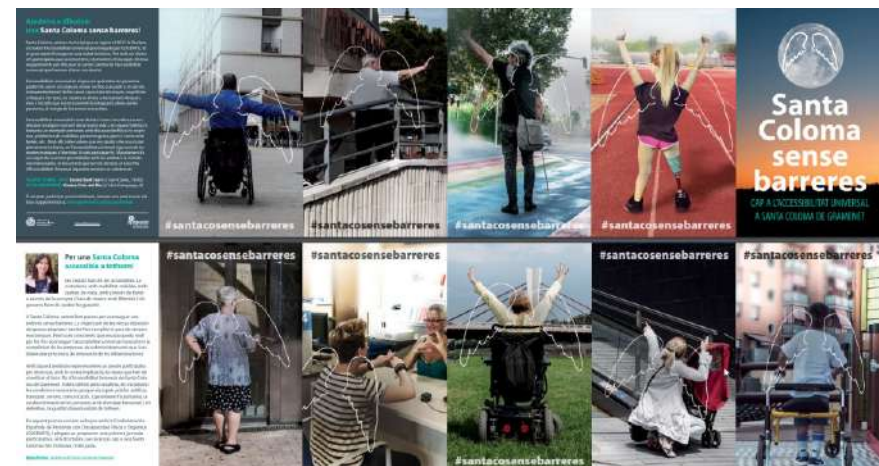
L'accessibilitat de l'espai públic es veu també perjudicada per l'incivisme constant al voltant dels contenidors, on s'acumulen

tota mena d'andròmines. El sistema de contenidors per a la recollida de residus i reciclatge no afavoreix tampoc la mobilitat i la qualitat d'un espai públic ja de per sí saturat.

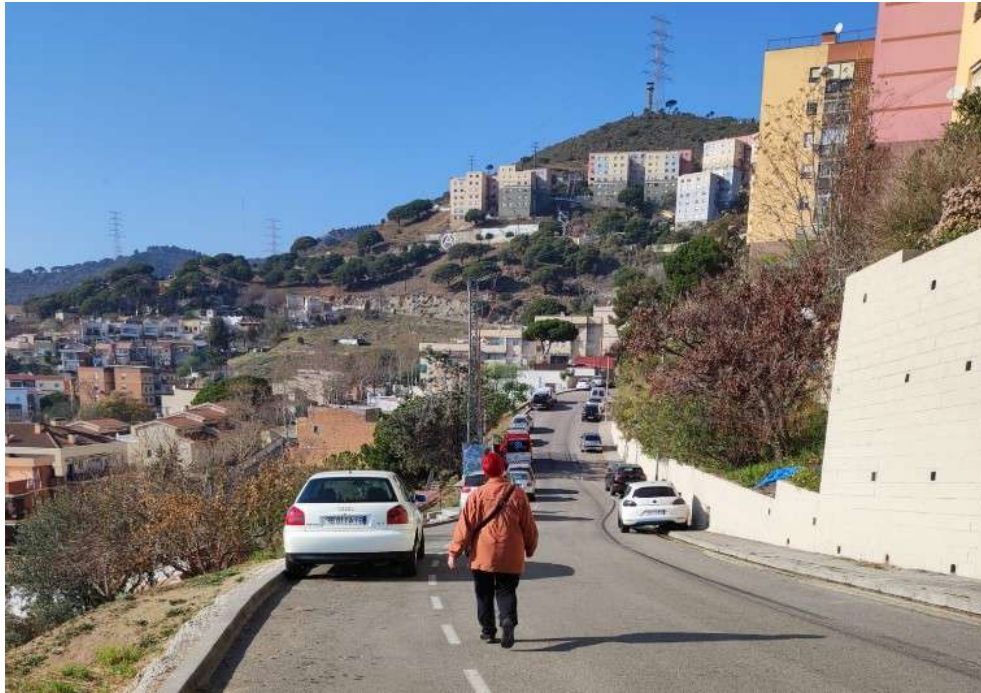
A nivell de circulació, la 'irrupció' dels patinets es veu com un altre element a abordar, ja que fins fa poc no hi ha hagut una normativa reguladora clara i cal un treball persistent de conscienciació per assolir una bona convivència entre vianants, patinets, bicicletes, motos, cotxes i transport públic.

Es veu del tot imprescindible continuar millorant l'accessibilitat de la via pública, i també dels serveis públics, dels comerços, de la restauració i de les parades de bus.

L'Ajuntament de Santa Coloma porta temps treballant en aquesta línia de millora, a través del Pla de Mobilitat Urbana i Sostenible aprovat a 2016 i el Pla d'Accessibilitat Universal, en procés d'elaboració.

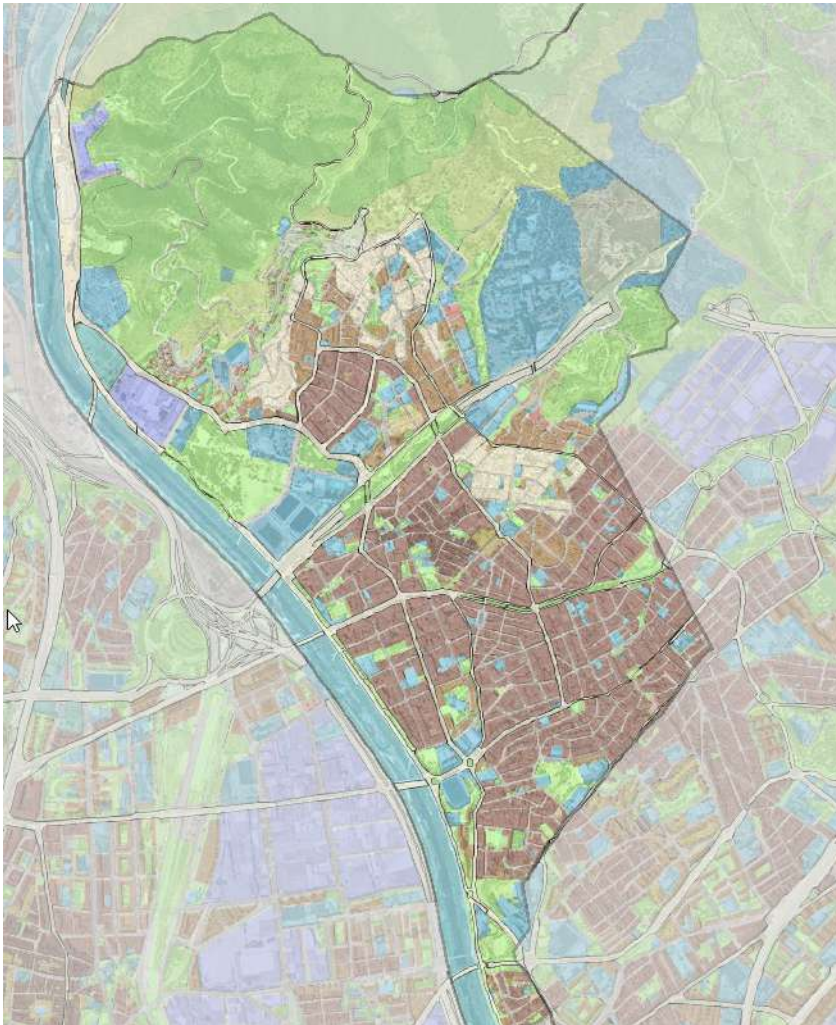

Pla d'Accessibilitat Universal de Santa Coloma de Gramenet.
Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Voreres ocupades per cotxes i motos, estretes i amb obstacles de tota mena (pals d'electricitat, senyals, pilones...)
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Mapa 4. Espais verds i naturals de Santa Coloma de Gramenet (en verd). Any de referència del mapa no disponible. Data de consulta: 2022.

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Orografia accidentada

Santa Coloma té una orografia accidentada, amb moltes diferències d'alçada fruit de la confluència de diverses serres urbanitzades, com són la serra de Sant Mateu, la serra de les Mosques d'Ase, i la serra d'en Mena.

Els barris de Can Franquesa, la Guinardera, les Oliveres, Serra de Marina, Can Calvet, Riera alta, Fondo, Santa Rosa, Raval i Safaretjos tenen carrers amb molt pendent que fa molt difícil la mobilitat a peu i en bicicleta. A més, barris com Can Franquesa o la Guinardera queden desconnectats de la trama urbana per la seva ubicació a la Serra de Marina.

Tenint en compte l'envelliment de la població, l'enquesta ciutadana recull la demanda de bancs en carrers amb pendent (ex. Passeig de Jaume Gordi, carrers de Fondo, etc.), paviment antilliscant, baranes... O fins i tot escales o rampes mecàniques en els casos més extrems, com ja s'ha fet en el districte 3 i barris com Fondo, Santa Rosa, Raval o Llatí.

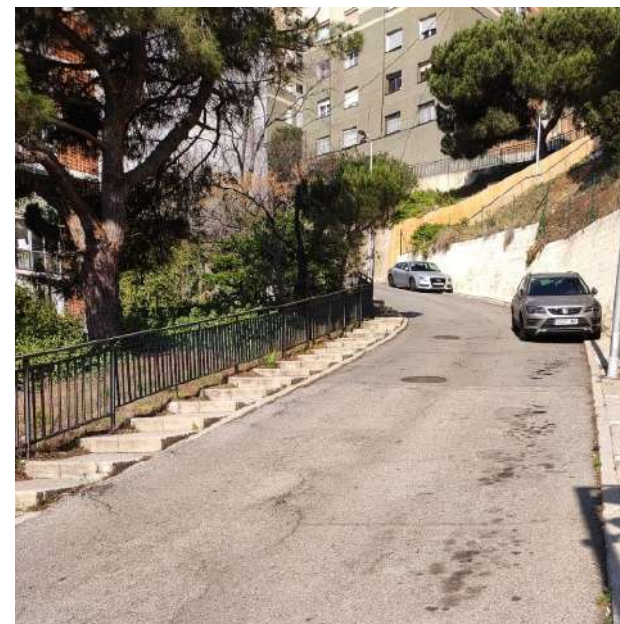
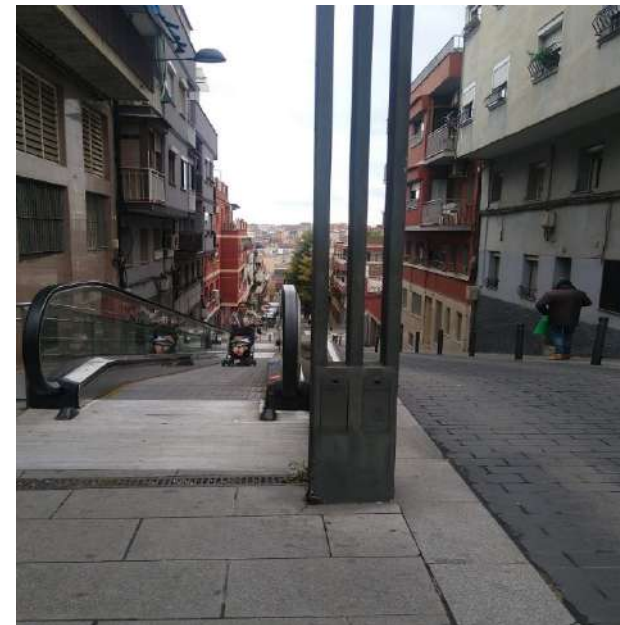
Carrers en pendent sense elements de repòs o antilliscants (bancs, baranes...)
 Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Mapa 5. Sòls de pendents > 20% (en groc). Any de referència del mapa no disponible. Data de consulta: 2022.

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Perfil local de salut de Santa Coloma de Gramenet 2022

Adaptacions de l'espai públic per a la població amb mobilitat reduïda
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Contaminació acústica elevada

Una problemàtica destacada de Santa Coloma és l'elevat nivell de soroll, degut principalment al trànsit però també a la mateixa densitat poblacional, la congestió dels espais públics i la mala qualitat dels habitatges. La problemàtica aflora sobretot a les nits i genera insomni i descans de poca qualitat en part de la població.

Pel que fa al trànsit, el nus de la Trinitat i el pas de grans vies urbanes comporten una alta contaminació acústica i de l'aire en zones com l'Avinguda Pallaresa, afectant tant al veïnat com a centres educatius de la zona (ex. escola Torre Balldovina).

En aquestes zones, hi ha la demanda d'incorporar mesures que redueixin els nivells de soroll per trànsit (radars de velocitat, asfalt fonoabsorbent, pantalles acústiques naturals, etc.).

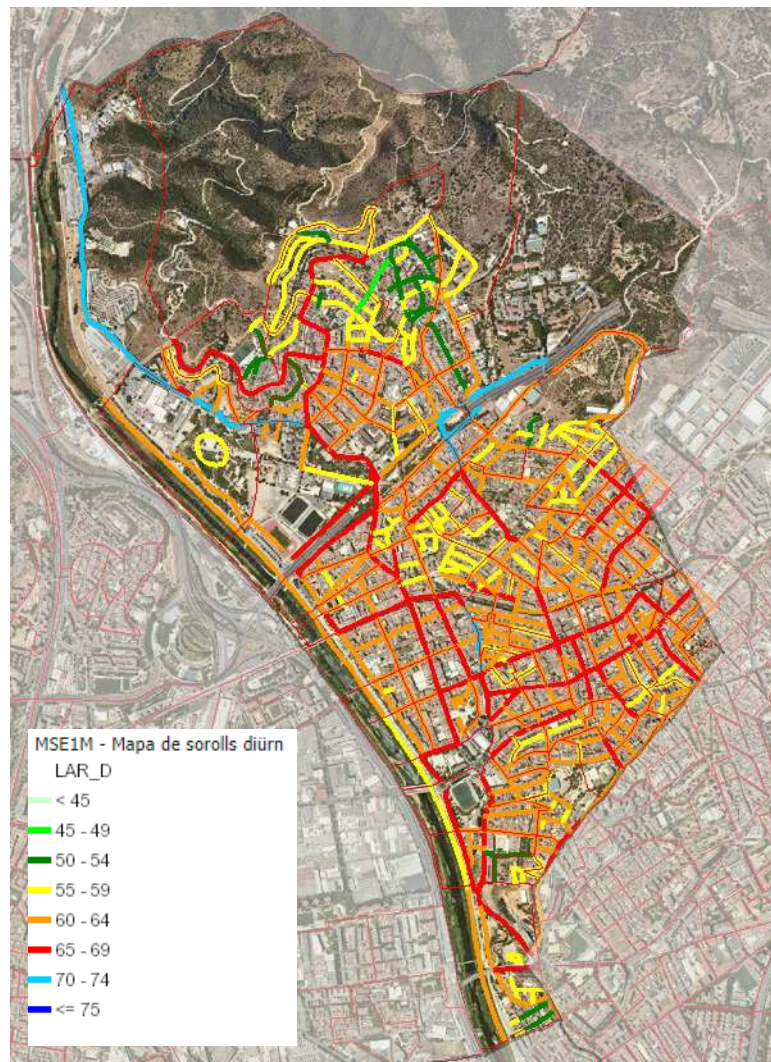
Pel que fa al soroll derivat dels usos de l'espai públic i dins de les comunitats de veïns, l'enquesta ciutadana recull la demanda de control del soroll nocturn, dels horaris dels bars en dies laborals i accions de conscienciació sobre el civisme i la necessitat de respectar el descans en horari nocturn. Les queixes i conflictes per soroll són freqüents, generen irritabilitat i conflictes de convivència. L'equip de mediació i suport a les comunitats de veïns, el projecte de Serenos i la mediació policial fan una gran labor en aquest sentit i són del tot necessaris.

Per afavorir el descans nocturn, es proposa reduir també la intensitat de la il·luminació a la via pública, reduint també així la contaminació lumínica.

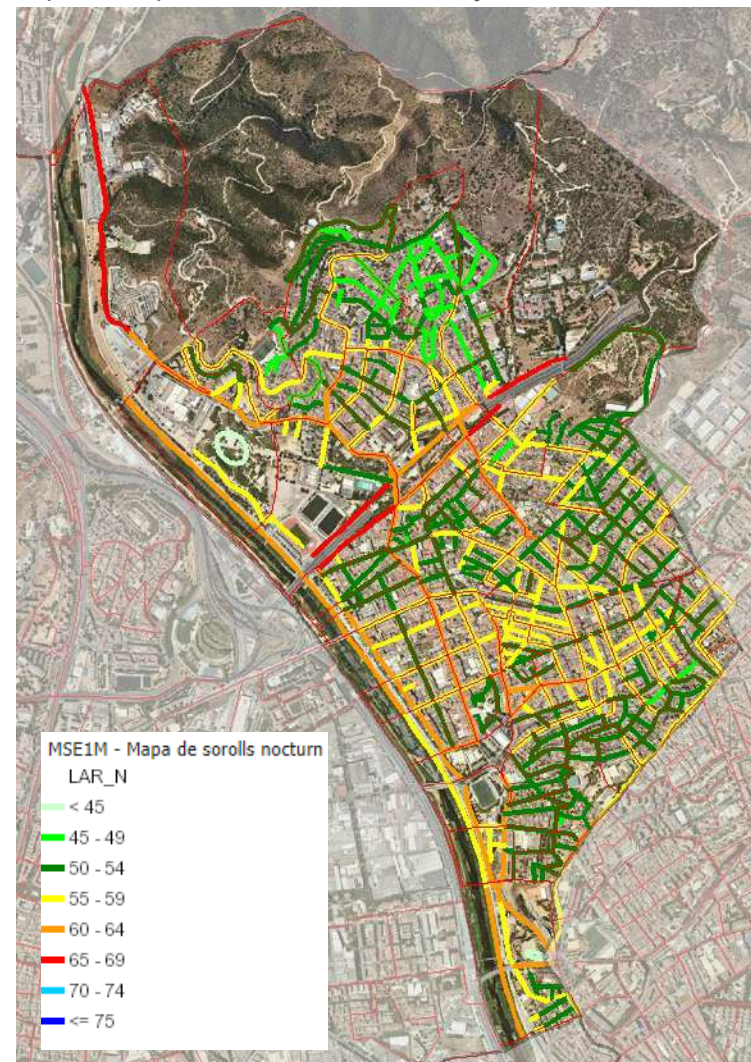
Zona de concentració de contaminació acústica per trànsit
Font: Google Maps

Mapa 6. Mapa de sorolls diürn . Any 2011

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Mapa 7. Mapa de sorolls nocturn. Any 2011

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Millora progressiva de la qualitat de l'aire

El trànsit de cotxes és el principal contaminant de l'aire de les ciutats. Un dels principals indicadors de la contaminació atmosfèrica és el diòxid de nitrògen (NO_2), produït en un 80% pel trànsit (Pla d'acció per a la millora de la qualitat de l'aire de Santa Coloma de Gramenet 2008-2014-2020).

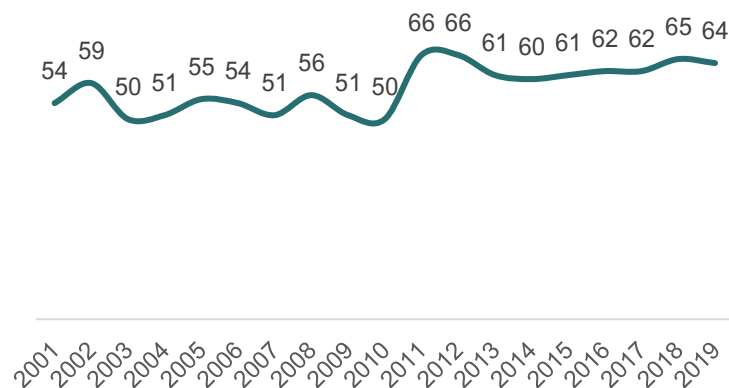
A Santa Coloma, la qualitat de l'aire sembla seguir una lenta tendència a la millora, si ens guiem per l'índex de qualitat de l'aire, elaborat a partir de la mesura dels principals contaminants.

En aquesta millora intervenen les mesures que s'apliquen progressivament a moltes ciutats per reduir el trànsit i fer-lo menys contaminant. En el cas de Santa Coloma de Gramenet, es disposa des de 2016 del Pla d'Acció per a la Millora de la Qualitat de l'Aire, que desenvolupa diverses línies d'acció – en gran mesura vinculades a la transició a un nou model de mobilitat i a la recuperació de zones verdes i naturals.

Santa Coloma té un índex de motorització (vehicles per cada 100 habitants) bastant inferior al de Catalunya i que a més dona signes de baixada des de 2018. La baixa motorització és pròpia de ciutats amb bona connexió amb el transport públic i baix nivell de renda. Malgrat aquest baix índex de motorització, la proximitat a grans vies interurbanes (Nus de la Trinitat, Ronda Litoral, etc.) fa que la ciutat es vegi igualment afectada per l'alta motorització de l'entorn metropolità.

A més de continuar treballant per una model de mobilitat menys contaminant i més saludable, es reclama reforçar l'ampliació d'espais verds i naturals: plantació de més arbres i ampliació de Can Zam. D'aquesta manera, Can Zam es podria sumar a la Serra de Marina com un segon captador de carboni (veure mapa 8).

Gràfic 54. Índex de qualitat de l'aire (ICQA) a Santa Coloma de Gramenet

Índex de qualitat de l'aire (ICQA)

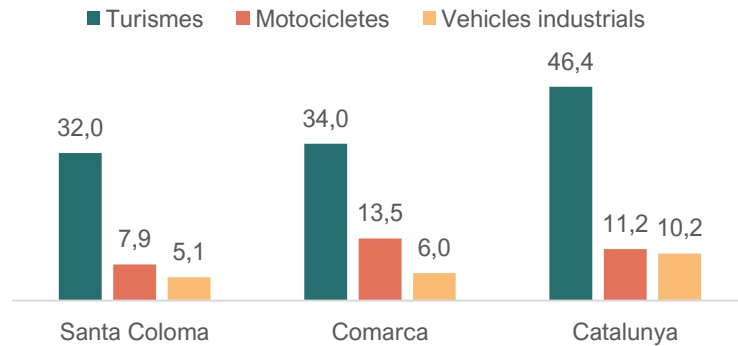
Indicador sintètic elaborat a partir de les dades d'immissió dels quatre principals contaminants primaris pels quals la legislació vigent fixa els nivells màxims:

- Partícules suspeses totals (PST)
- Diòxid de sulfur (SO_2)
- Diòxid de nitrogen (NO_2)
- Monòxid de carboni (CO)

Aquest paràmetre pot prendre valors entre -400 (pitjor qualitat) i 100 (millor qualitat).

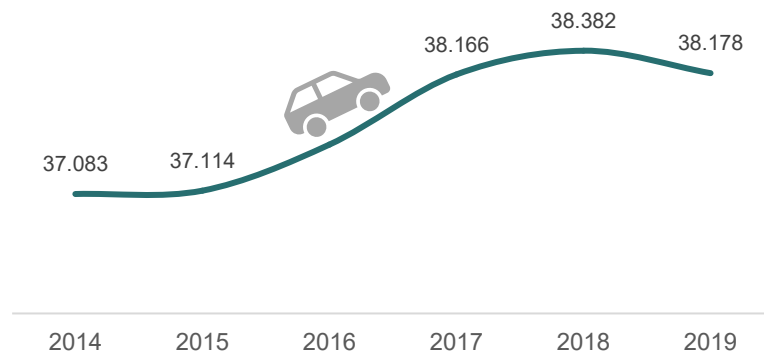
Font: IDESCAT

Gràfic 55. Nombre de vehicles per 100 habitants. Comparativa territorial. Any 2019

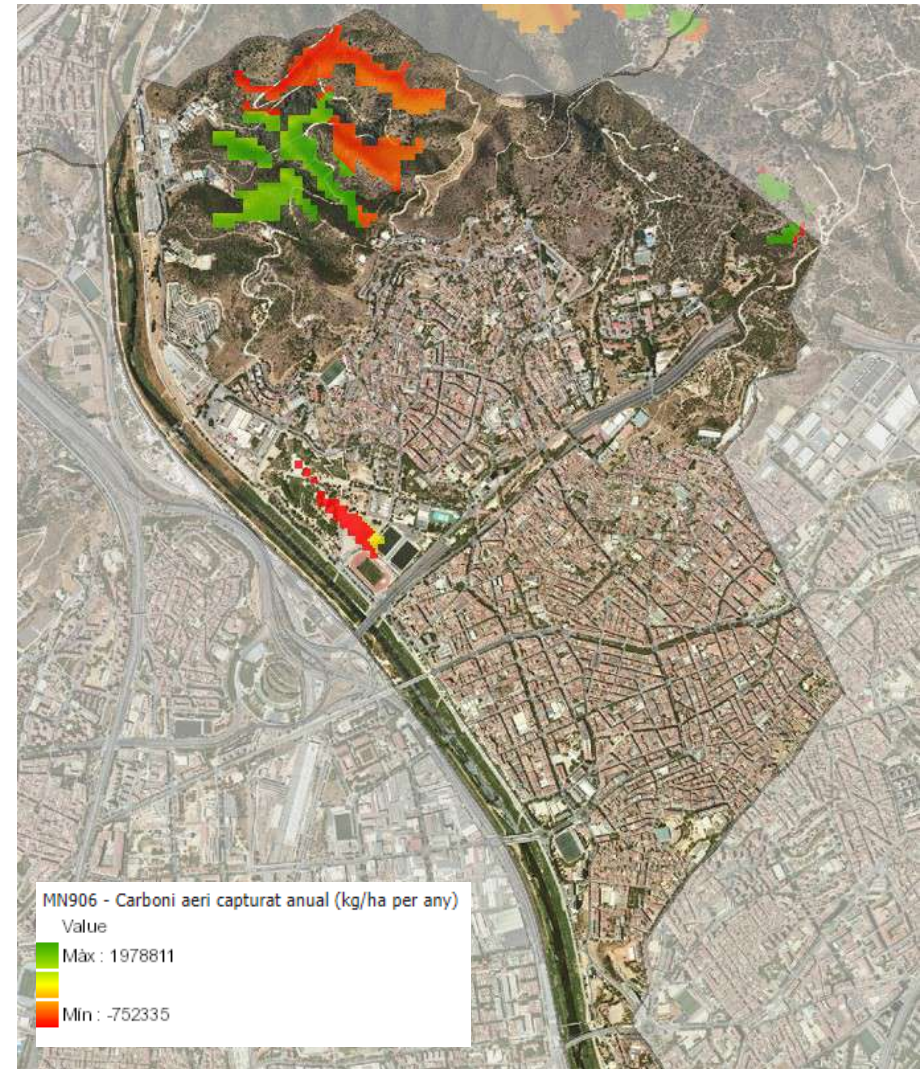
Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Gràfic 56. Evolució del nombre de turismes a Santa Coloma de Gramenet. Anys 2014 a 2019.

Font: Programa Hermes. Diputació de Barcelona

Mapa 8. Captació de carboni aeri, 2016

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Protecció i recuperació d'espais naturals

Santa Coloma té, segons els informants consultats, unes polítiques de conservació i cura del medi ambient potents, que protegeixen el patrimoni natural de la ciutat, concentrat en la ribera del Riu Besós i la Serra de Marina.

El Parc Fluvial del Riu Besos és paradigmàtic, ja que ha passat de ser un riu molt contaminat a recuperar una gran diversitat de fauna i flora.

Des de medi ambient es desenvolupa des de fa temps una acció educativa de sensibilització ambiental de la població. Aquest programa educatiu s'adreça a dos grans públics. Per una banda, a l'escolar, a través del Programa d'Activitats Educatives Complementàries al Currículum (PAECC), on s'integren activitats molt variades de sensibilització ambiental.

Per una altra banda, a les famílies, a través d'activitats en diferents espais i que té com a objectiu conscienciar a les famílies sobre bones pràctiques ambientals i els efectes del medi ambient sobre la salut.

Aquestes activitats d'educació ambiental contribueixen a fer entendre el nexce entre el medi ambient i la qualitat de vida i salut de les persones.

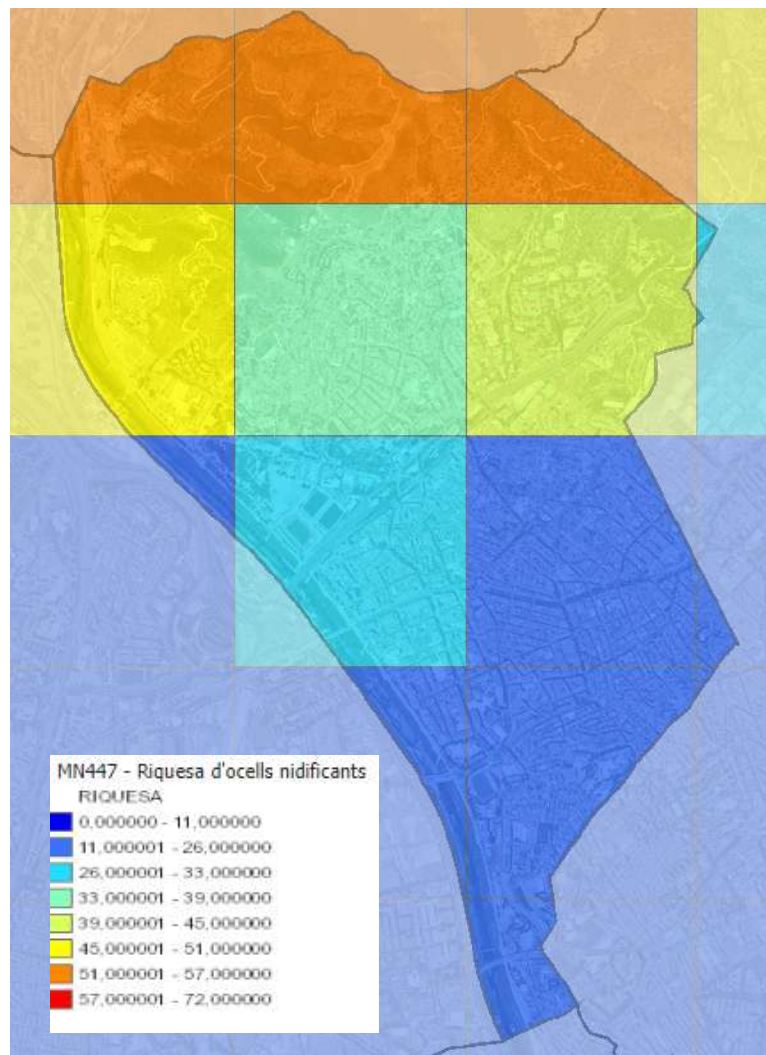
Passeig de la Salzereda (Hotel d'insectes)
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Passeig fluvial del riu Besós
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

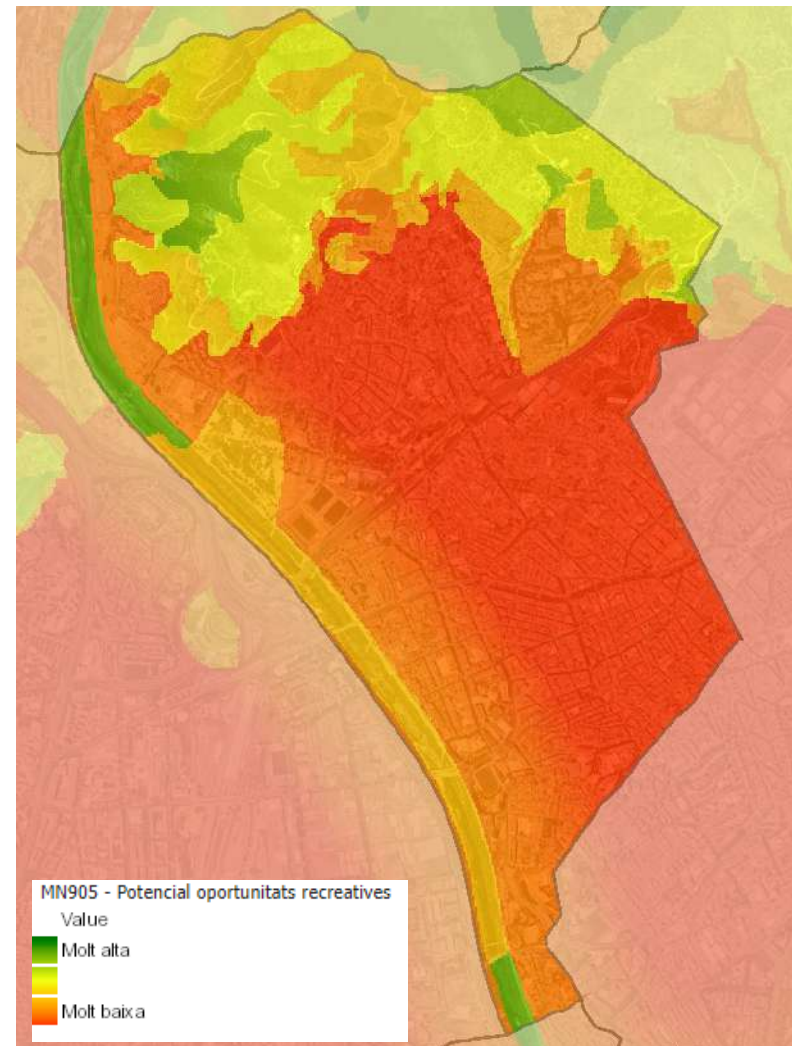

Mapa 9. Mapa de presència d'ocells nidificants (ocells com a bioindicadors). Santa Coloma de Gramenet, 2005.

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Mapa 10. Potencial d'oportunitats recreatives en espais naturals. Santa Coloma de Gramenet, 2015.

Font: Programa SITMUN, Diputació de Barcelona

Incivisme i insalubritat en la gestió dels residus

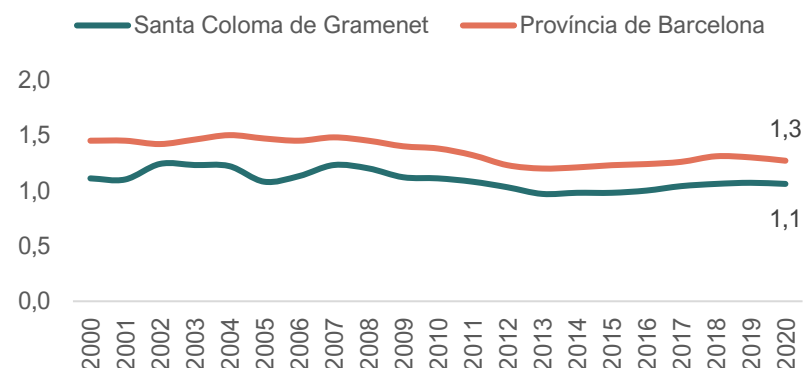
La població de Santa Coloma de Gramenet produeix aproximadament 1,1 kg de residus per habitant i dia, sent aquest un pes inferior al de la província de Barcelona, on els habitants produeixen de mitjana 1,3 kg de residus per dia. Aquesta menor producció de residus és pròpia de ciutats on hi ha pocs habitatges amb jardins, on les restes de poda fan pujar la mitjana de residus.

Tot i aquesta producció limitada de residus, destaca a Santa Coloma un nivell de recollida selectiva molt baix, quasi vint punts percentuals per sota del conjunt de la província (24% de recollida selectiva a Santa Coloma i 43% a la província). A més, des de principis del 2000 s'han produït molt pocs avenços en la recollida selectiva. Santa Coloma està lluny d'assolir els nivells de reciclatge que marca l'Agència de residus per al 2030 (60%).

No només es recicla poc, sinó que hi ha un problema permanent d'incivisme al voltant dels contenidors, on s'acumulen tota mena de residus, que contribueixen a la brutícia general de la ciutat, l'obstaculització de la via pública i la proliferació de rosegadors, paneroles i gats de carrer.

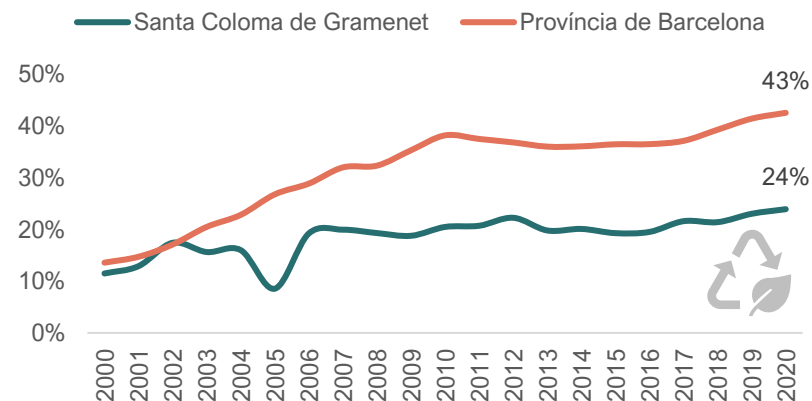
Es fa evident que cal redoblar esforços per avançar cap a un sistema més eficient de gestió de residus i la sensibilització de la població per reduir, reciclar i gestionar els residus amb civisme. La consolidació d'equips d'agents cívics i serenos són una eina, prevista al Pla de Civisme, que contribueix a aquest objectiu de civisme.

Gràfic 57. Comparativa territorial i temporal de la generació de residus. Any 2000 a 2020.
Kg de residus per dia i habitant

Font: IDESCAT

Gràfic 58. Comparativa territorial i temporal del % de recollida selectiva. Any 2000 a 2020.

Font: IDESCAT

Els excrements d'animals a la via pública són un altre focus d'insalubritat i queixa en la població: per una banda, hi ha una queixa per l'excés de coloms i gats i la brutícia pels excrements que provoquen. Algunes persones tenen l'hàbit de donar de menjar als animals de carrer, contribuint inconscientment a la seva proliferació descontrolada.

Per una altra banda, els excrements de gossos continuen sent un problema a la ciutat. S'ha aconseguit que la majoria de propietaris de gossos recullin els excrements de la via pública però al mateix temps, la cultura actual fa que cada cop més llars convisquin amb animals "de companyia" i, per tant, hi ha un major ús de la via pública pel passeig de gossos i més demanda i necessitat d'habilitar espais habilitats (correcans).

Les comunitats de veïns també presenten focus d'insalubritat que provoquen plagues recurrents de paneroles, les quals són vectors de malalties dins les llars pel contacte que tenen amb els aliments. Aquestes plagues es concentren en comunitats de veïns i habitatges en mal estat de conservació i neteja.

Carrer de la Plata

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Incivisme amb contenidors i residus.
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

1.2.5. Hàbits d'alimentació

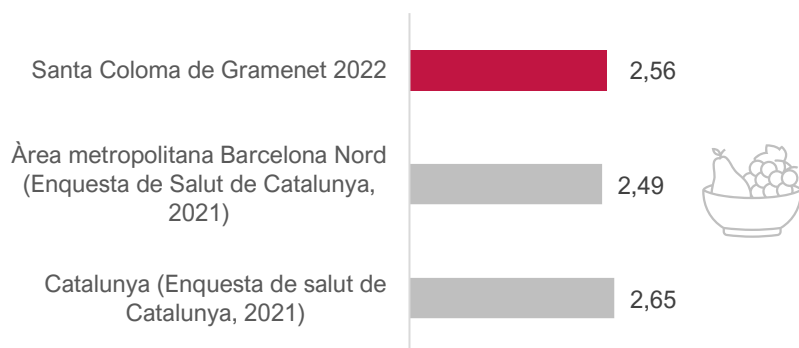
Baix consum de fruita i verdura en la població jove i amb baixos ingressos

L'alimentació té relació directa amb l'estat de salut general i el desencadenament o agreujament de malalties molt habituals a les societats occidentals i també a Santa Coloma de Gramenet, com són el colesterol, la hipertensió, la diabetis tipus 2 i l'obesitat.

Com en el conjunt de Catalunya, la població de Santa Coloma fa un consum de fruita i verdura baix, d'entre dues i tres racions de fruita i verdura al dia. El consum de fruita i verdura és molt baix en els joves (entre 16 i 29 anys) però també en la generació entre 30 i 44 anys. Només la població major de 60 anys consumeix més de tres racions diàries.

La població amb menys ingressos i la zona de Fondo destaquen pel baix consum de fruita i verdura, que es compensa sobretot amb carbohidrats i ultraprocessats.

Gràfic 59. Quantes racions de fruita i verdura consumeixes normalment al dia?
(nombre mitjà de racions diàries)

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 11. Promig de racions de fruita i verdura consumides diàriament.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Quantes racions de fruita i verdura consumeixes normalment al dia? (nombre mitjà de racions diàries)	
Total Santa Coloma de Gramenet	2,56
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner ● 2,46
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell ● 2,74
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc. ● 2,63
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud ● 2,58
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos ● 2,50
	Districte 6. Fondo ● 2,35
Sexe	Dona ● 2,58
	Home ● 2,54
Edat	16 a 29 anys ● 2,17
	30 a 44 anys ● 2,26
	45 a 59 anys ● 2,58
	60 i més anys ● 3,16
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya ● 2,58
	A l'estranger ● 2,51
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors ● 2,49
	Estudis secundaris ● 2,61
	Estudis universitaris ● 2,60
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros ● 2,33
	Entre 1.000 i 2.500 euros ● 2,46
	Més de 2.500 euros ● 2,75
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar ● 2,87
	Dues persones a la llar ● 2,87
	Tres o més persones a la llar ● 2,37

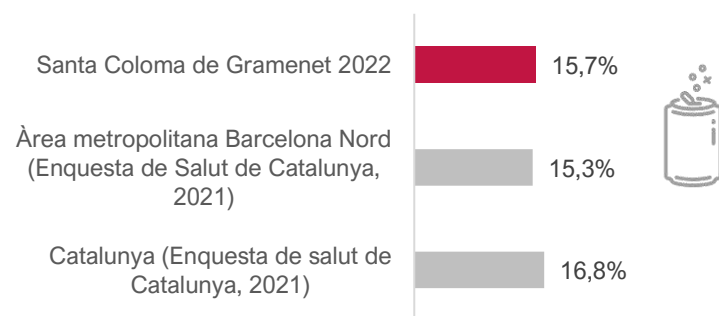
Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Alt consum de begudes ensucrades i estimulants en la població jove

L'enquesta ciutadana mostra un consum diari de begudes ensucrades i energètiques similar al que es detecta al conjunt de Catalunya, amb un 15,7% de persones – en el cas de Santa Coloma- que consumeixen diàriament aquest tipus de begudes (16,8% en el cas de Catalunya).

El consum de begudes ensucrades o estimulants és en la població jove el doble (32%) que en la població general, confirmant la impressió transmesa per docents i altres professionals en contacte amb joves, de què hi ha un consum excessiu d'aquests productes en la població jove. Aquest tipus de consum implica un major risc de desenvolupar obesitat, diabetis tipus I o II, càries, etc. La població gran és, en canvi, la que menys en consumeix aquest tipus de begudes.

Gràfic 60. En les últimes dues setmanes, has consumit alguna beguda ensucrada o energètica (Coca-Cola, Nestea, Red Bull...)?
% Cada dia

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 12. % Població que consumeix diàriament begudes ensucrades o energètiques.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

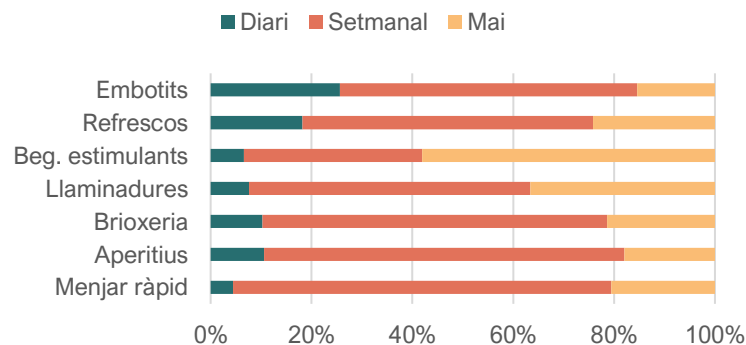
En les últimes dues setmanes, has consumit alguna beguda ensucrada o energètica (Coca-Cola, Nestea, red Bull...)? (% Cada dia)	
Total Santa Coloma de Gramenet	16%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner ● 18%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell ● 10%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc. ● 15%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud ● 13%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos ● 20%
	Districte 6. Fondo ● 16%
Sexe	Dona ● 13%
	Home ● 19%
Edat	16 a 29 anys ● 32%
	30 a 44 anys ● 16%
	45 a 59 anys ● 12%
	60 i més anys ● 8%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya ● 16%
	A l'estranger ● 15%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors ● 16%
	Estudis secundaris ● 17%
	Estudis universitaris ● 13%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros ● 14%
	Entre 1.000 i 2.500 euros ● 16%
	Més de 2.500 euros ● 16%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar ● 13%
	Dues persones a la llar ● 13%
	Tres o més persones a la llar ● 17%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

L'enquesta a alumnat de 4t d'ESO mostra un consum diari de refrescos i begudes estimulants entorn el 27%. Altres comestibles no saludables com brioxeria, snacks, lllaminadures i menjar ràpid estarien entorn el 10%. El consum diari d'embotits s'apropa al 30% (veure gràfic 61) . Els aliments més consumits diàriament pels joves són el pa i els lacticis, que estarien en la base de la piràmide de la seva alimentació.

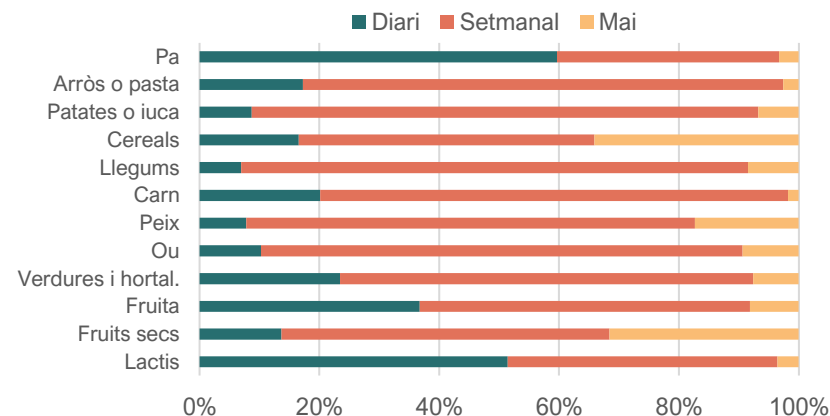
L'enquesta de 4t d'ESO incorpora un altre indicador que té a veure amb l'estructura d'àpats, enfocant l'esmorzar com un dels més importants. Podem veure al gràfic que ha disminuït lleugerament la proporció d'adolescents que esmorza abans de sortir de casa i durant el pati a l'institut, i en canvi, ha augmentat la d'aquells que se salten algun d'aquests àpats o que no esmorzen en tota el matí (12%).

Gràfic 61. Comestibles no saludables als 15-16 anys. Santa Coloma de Gramenet, 2021.

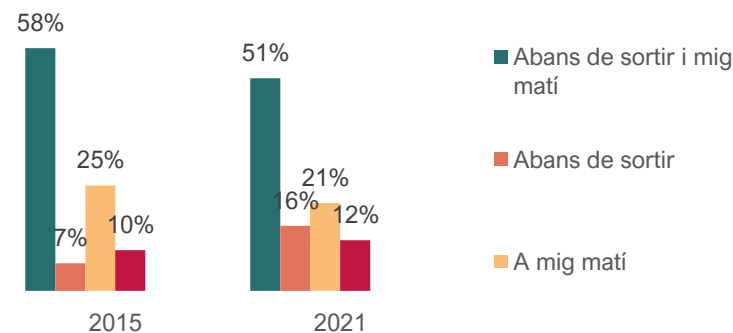
Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Gràfic 62. Consum d'aliments als 15-16 anys segons tipus. Santa Coloma de Gramenet, 2021.

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet.

Gràfic 63. Hàbit d'esmorzar als 15-16 anys. Santa Coloma de Gramenet, 2021.

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet.

Consum elevat d'ultraprocessats, que provoquen obesitat

Els informants clau consultats apunten que la població amb baixos ingressos, especialment la d'origen autòcton, fa un consum massa elevat de productes ultraprocessats i precuinats que expliquen els alts índexs d'excés de pes en els districtes amb menys ingressos, especialment entre la població infantil.

La indústria alimentària té un màrqueting molt efectiu tant a nivell d'embolcall com de preu i distribució. En pràcticament qualsevol carrer de Santa Coloma es poden comprar a baix preu aquest tipus de productes i la seva publicitat està en qualsevol aparador. El fet que aquest tipus de menjar sigui de fàcil ingesta, sigui plaent i sacii ràpidament contribueix a generar una relació d'ansietat amb el menjar que estimula encara més la seva preferència per sobre del dinar cuinat.

Professionals de les ABS observen com població immigrant d'origen africà i asiàtic que va arribar a Espanya amb un pes normal, generen sobrepès en assimilar la seva dieta -i sobretot la dels seus fills- a la de l'entorn social i urbà on viuen, on els productes ultraprocessats són accessibles arreu. Es parla, de fet, de la ciutat com un ambient obesogènic, és a dir, com un ambient que afavoreix els mals hàbits alimentaris i l'obesitat.

Pel que fa al producte fresc, el baix nivell econòmic de la població dificulta la seva compra. En economies de subsistència, es tendeix a fer de l'arròs i la pasta el principal i quasi únic ingredient, perquè és econòmic i sacia. Amb tot, es tracta d'una dieta massa rica en carbohidrats que pot desembocar en dèficits de vitamines i proteïnes i que és inadequada per a població amb patologies com la diabetis.

Publicitat de begudes excitants, ensucrades i comestibles ultraprocessats.
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Un aspecte positiu que es ressalta del comerç local de Santa Coloma és la pràctica de moltes botigues de treure fora la fruita i verdura al carrer, convidant al seu consum.

Gran diversitat de prestacions socials alimentàries

La cobertura dels drets alimentaris és una aposta clara de l'Ajuntament des de fa molt temps. Per garantir aquest dret, Santa Coloma té un gran ventall de prestacions alimentàries que aporten àpats saludables a la població:

- Ampliació de beques de menjador a les escoles de primària i a les escoles bressol.
- Provisió de berenars des dels centres oberts.
- Programa d'ESO "Dinem Junts!" (de la Fundació PROBITAS en col·labora amb l'Ajuntament) a l'ESO, proveint àpats i activitats socioeducatives.
- Menjador social de Puig Castellar per a persones en risc d'exclusió social (l'espai té també servei de dutxes i rentadores).
- Servei "Take away", pel qual famílies amb pocs ingressos poden recollir àpats de dinar i sopar cuinats per a diferents dies de la setmana.

- Servei d'àpats a domicili per a persones amb dependència que no poden sortir de casa.
- Programa municipal d'Aliments Solidaris, que distribueix lots d'aliments i vals de supermercats perquè la gent pugui comprar aliments.
- Programa social d'ajuts econòmics en Grames (moneda local) per a comprar producte fresc i de temporada en el comerç local.

Establiments de fruita oberts al carrer.
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Com a complement a aquestes prestacions, la diagnosi recull del personal tècnic i associatiu consultat una sèrie de recomanacions per reforçar l'abordatge comunitari de l'alimentació:

- Activitats educatives i capacitadores en alimentació: tallers pràctics de compra i cuina econòmica i saludable, aprofitant instal·lacions de ciutat com la cuina de la biblioteca de Fondo, cuines escolars, el campus de dietètica i nutrició de la UB o l'escola de Restauració.
- Foment des de les escoles dels esmorzars i berenars saludables: insistir a les famílies sobre el tipus d'esmorzars que s'han de portar a l'hora del pati i a la sortida a la tarda i quins productes cal evitar. La implicació constant de les escoles en la millora dels esmorzars i els berenars, que és on es concentra el consum de brioixeria i snacks, pot tenir un impacte important en la millora de l'alimentació infantil.
- Introducció a les escoles de menús més rics en proteïna vegetal i menys sucres, acompanyant aquest canvi de sensibilització a les famílies, per tal que comprenguin els beneficis d'aquest tipus de dieta.
- Recuperació del servei de menjador als instituts.
- Implicació de la restauració, els mercats i les botigues en el foment de l'alimentació saludable (amb adhesió a campanyes, sistemes de segells que ressaltin els aliments sans, etc.).
- Reforç de productes saludables en les festes i esdeveniments promoguts per l'Ajuntament.
- Iniciatives de reaprofitament dels aliments sobrants de les escoles o dels mercats.
- Des dels serveis sanitaris, es veu molt útil la incorporació d'un nou rol de nutricionista comunitari, que orienti sobre la millora de la dieta i les adaptacions recomanades en funció de l'edat, les patologies, la cultura, etc.
- Promoció de pràctiques d'autoproducció i autoconsum: cultiu de petits horts domèstics o fins i tot habilitació d'espais urbans d'hort (aprofitant solars en desús, creant zones verdes en places dures, etc.)

1.2.6. Hàbits d'activitat física

Bon nivell d'activitat física, excepte en la població amb menys ingressos

El nivell d'activitat física de la població de Santa Coloma s'assimila al que s'enregistra per al conjunt de Catalunya. Un 27% de la població fa activitat física intensa de forma regular, un 44% fa activitat física habitual de baixa intensitat o d'alta intensitat de tant en tant (13%), i un 16% té un estil de vida sedentari, sense cap hàbit d'exercici físic. Hi ha la percepció, entre els informants clau consultats, que l'activitat física de la població ha augmentat en els darrers temps gràcies a l'habilitació d'espais com el parc fluvial, que a més la visibilitza molt.

Entre la població adulta, qui menys activitat física fa és la població amb menys ingressos, i la de més edat. Els homes predominen per sobre de les dones en els dos extrems: màxima i mínima activitat física.

Santa Coloma té alguns punts forts que fan que la població tingui en conjunt un bon nivell d'activitat física: habilitació d'espais verds per a l'activitat física, infraestructura de complexos i pistes esportives, teixit associatiu esportiu ampli i divers, beques socioeducatives a infants perquè facin activats extraescolars i casals d'estiu. L'orografia també fomenta l'esforç físic.

Com a punts febles, es destaca que el preu dels complexos esportius municipals, la piscina i els gimnasos és massa elevat per a la població adulta amb baix nivell de renda.

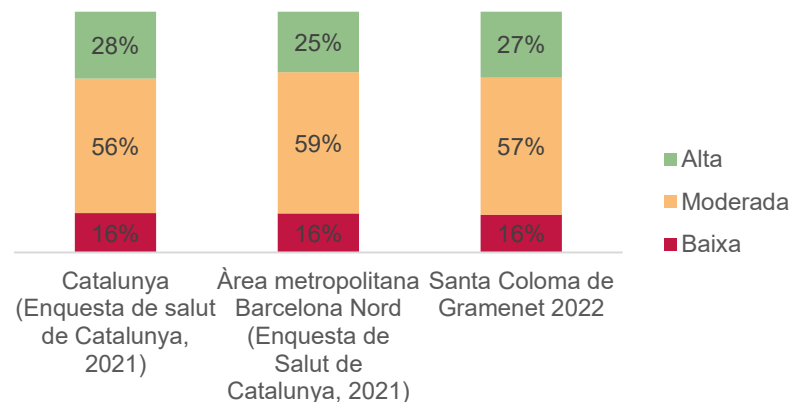
Per promoure l'activitat física a totes les edats, es proposa habilitar i diversificar encara més espais públics a l'aire lliure que convidin a l'activitat física. De tant en tant, es poden dinamitzar activitats obertes en aquests espais, per animar les persones a fer exercici i provar noves formes de fer-lo.

Gràfic 64. Amb quina freqüència fas alguna activitat física en el teu temps lliure?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Gràfic 65. Amb quina freqüència fas alguna activitat física en el teu temps lliure?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Actualment, Can Zam i el parc fluvial del Riu Besos concentren la pràctica informal d'activitat física a l'aire lliure. En relació amb el Riu Besos, **es reclama l'ampliació del seu horari a l'hivern, ja que és massa limitat** i no s'adapta a les necessitats de la població (si bé recentment s'ha ampliat l'horari a l'hivern fins a les 18h de la tarda i a l'estiu fins les 21 h). En relació amb Can Zam, es demana finalitzar el projecte del parc, que es veu del tot necessari.

Els equipaments i serveis de gent gran haurien d'incorporar més activitat física en forma de caminades, activitats de ball, etc.

Finalment, la prescripció social* impulsada entre les ABS i l'Ajuntament, podria facilitar l'accés a opcions d'activitat física adequades a les persones més sedentàries o amb dificultats per raó de dependència, discapacitat, nivell d'ingressos, etc.

*La prescripció social és un mecanisme a través del qual un professional de la salut i un pacient identifiquen junts activitats de la comunitat per millorar la seva salut i el seu benestar (Font: Agència de Salut Pública de Catalunya).

Informatiu dels Parcs.
Font: Diputació de Barcelona
(30/3/2022)

Taula 13. % Població que no fa mai activitat física

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Amb quina freqüència fas alguna activitat física en el teu temps lliure? % No fa exercici (vida sedentària)	
Total Santa Coloma de Gramenet	
	16%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner ● 15%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell ● 16%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc. ● 15%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud ● 20%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos ● 13%
	Districte 6. Fondo ● 16%
Sexe	Dona ● 13%
	Home ● 18%
Edat	16 a 29 anys ● 14%
	30 a 44 anys ● 14%
	45 a 59 anys ● 15%
	60 i més anys ● 20%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya ● 15%
	A l'estranger ● 17%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors ● 21%
	Estudis secundaris ● 14%
	Estudis universitaris ● 10%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros ● 23%
	Entre 1.000 i 2.500 euros ● 12%
	Més de 2.500 euros ● 13%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar ● 10%
	Dues persones a la llar ● 20%
	Tres o més persones a la llar ● 14%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Exemples de pràctica esportiva informal a l'aire lliure (zona Can Zam).
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Bretxa de gènere en la practica esportiva

En el cas dels adolescents de 15-16 anys, enquestats a través dels instituts, es detecta entre 2015 i 2021 una disminució de l'activitat esportiva, de manera que els i les que no fan cap esport ni exercici físic han passat del 18% al 24%. La reducció s'ha produït sobretot en la pràctica esportiva i no tant en els hàbits de l'exercici físic. És de suposar que la pandèmia és el principal factor explicatiu d'aquesta disminució esportiva, ja que hi ha hagut moltes restriccions a la seva pràctica.

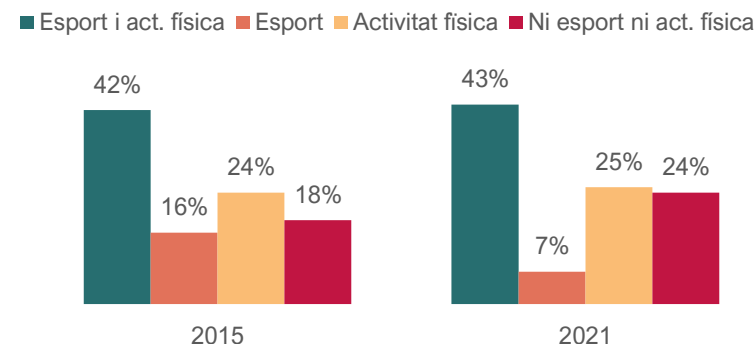
La pràctica esportiva i l'exercici físic té una bretxa de gènere significativa: en percentatge que no fa esport ni exercici físic és de 19% en el cas dels nois i del 29% en el cas de les noies.

Per al foment de la pràctica esportiva en la població infantil i adolescent, es proposa que totes les escoles (no només les d'alta complexitat) ofereixin activitats extraescolars esportives gratuïtes, avançant cap a projectes d'Educació 360. L'experiència del Pla Català de l'Esport i del Pla de Millora de les Oportunitats Educatives (PMOE) proven que les famílies responen molt positivament a l'oferta extraescolar gratuïta a les escoles. En el context social de Santa Coloma, l'ampliació de l'horari d'obertura de les escoles i la ubicació d'extraescolars gratuïtes i d'activitats familiars es veu del tot oportuna.

L'activitat extraescolar esportiva a secundària també s'hauria de reforçar amb oferta gratuïta i vinculada als instituts, reduint l'abandonament de la pràctica esportiva, sobretot en les noies i a l'adolescència.

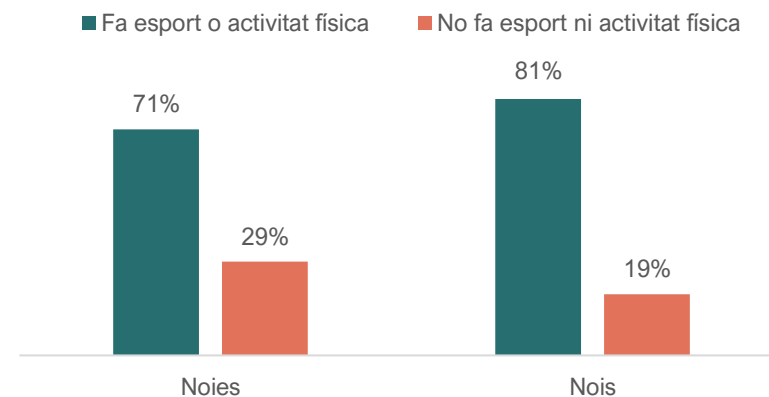
Finalment, hi ha un ampli suport al programa de patis oberts, que facilita l'exercici físic, i al reforç de beques per accedir a la pràctica esportiva federada.

Gràfic 66. Pràctica d'exercici als 15-16 anys.
Comparativa 2015-2021

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Gràfic 67. Pràctica d'exercici físic als 15-16 anys
per sexe

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

1.2.7. Consums i conductes de risc

Drogues il·legals, pantalles i alcohol com a consums de risc que més preocupen a la població

L'enquesta a la població ha preguntat quin tipus de consums de risc li resulten més preocupants.

La resposta senyala que les drogues il·legals com l'heroïna o la cocaïna continuen sent una preocupació compartida. En segona opció, destaca l'ús abusiu d'entreteniment amb pantalles. En proporció pràcticament igual, preocupa el consum d'alcohol.

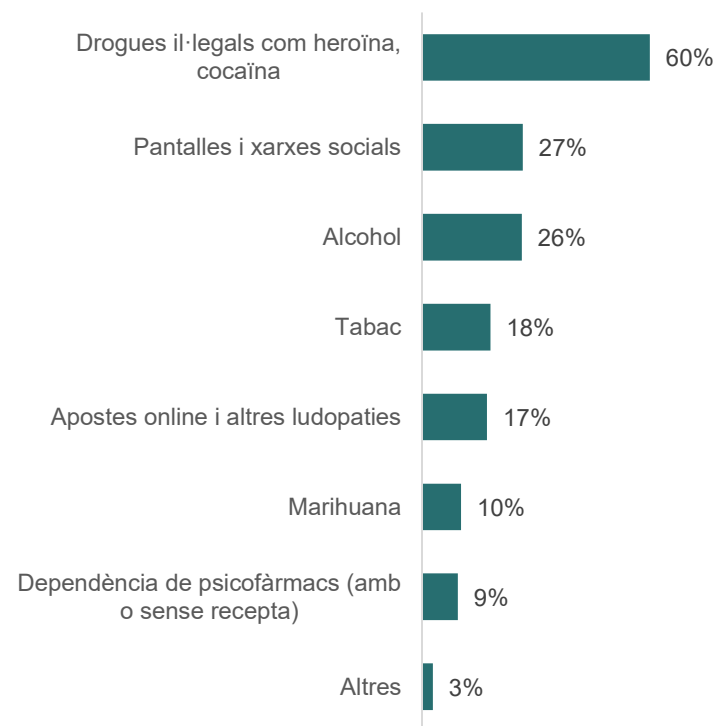
Segueixen en nivell d'importància el tabac i les ludopaties, incloent les apostes online, com a comportament de risc emergent.

En darrer lloc, pel que fa a la preocupació social que desperten en la població, trobem el consum de marihuana i de psicofàrmacs.

El rànquing que mostra el gràfic no implica que no hi hagi preocupació social envers les conductes de risc menys prioritzades. En realitat totes elles preocupen, i la resposta més habitual a l'enquesta és precisament que totes són preocupants, però davant la demanda de prioritzar dues, sobresurten les drogues il·legals i les pantalles; les primeres pels seus efectes especialment greus i les segones per la seva extensió en la població.

Els informants clau consultats destaquen que la qüestió de les addiccions està sent molt ben treballada pels plans de reducció de riscos i educació en el consum. Es valora l'abordatge preventiu i precursor que el Servei de Salut Pública de l'Ajuntament està fent en l'àmbit dels consums de risc i específicament en les socioaddiccions.

Gràfic 68. De totes aquestes accions o substàncies que poden crear dependència, quines són les que et preocupen més?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

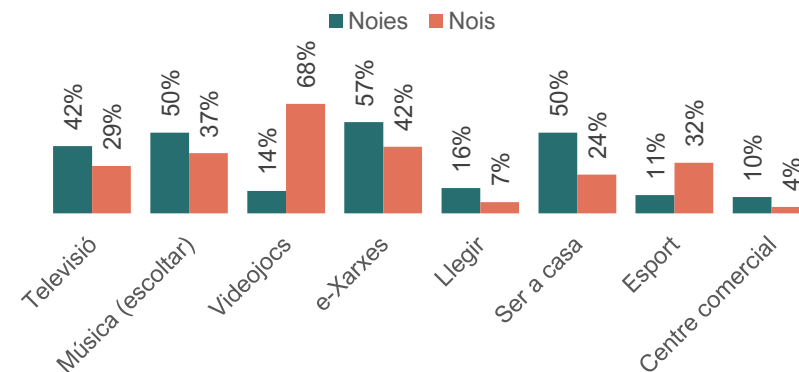
En relació amb les pantalles, els agents de salut consultats ressalten la mateixa preocupació: per exemple, des del Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ) s'alerta de l'elevat consum d'entreteniment amb pantalles en menors de 6 anys i la repercussió a diferents nivells (pitjor desenvolupament del llenguatge, de la psicomotricitat, de la capacitat d'atenció, de la qualitat i hores de son, del vincle afectiu, de les habilitats socials).

Entre la població adolescent es veu com tant les noies com els nois tenen com a activitats preferides per al seu temps lliure, entre setmana i els caps de setmana, activitats vinculades a les pantalles: e-xarxes, en primer lloc, en el cas de les noies i videojocs, com a primera opció, en el cas dels nois. En el cas dels nois, la major pràctica esportiva entre setmana i els caps de setmana compensa en part la tendència a l'entreteniment passiu amb pantalles, però això no passa en el cas de les noies, que tendirien a sortir menys de casa.

Per contrarestar aquesta sobreexposició a pantalles com a forma de consum, l'Ajuntament de Santa Coloma desenvolupa des de fa temps activitats educatives amb adolescents i als centres educatius per fomentar-ne un ús responsable i conscient. En aquesta línia, es veu necessari reforçar la conscienciació i suport a les famílies, en col·laboració amb el CSMIJ, des de la primera infància per inculcar rutines i hàbits saludables en la llar, especialment quant a l'ús de pantalles, hores de son, àpats i comunicació familiar.

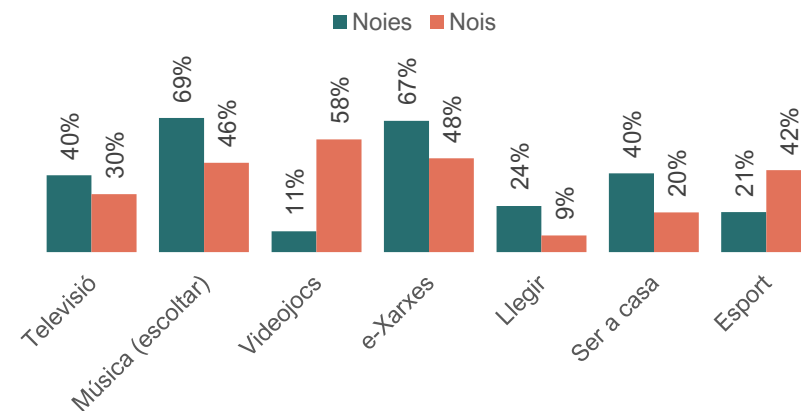
El projecte FILS fa aquesta funció i té com a missió reforçar el rol educatiu de les famílies en aspectes com la prevenció de l'abús de pantalles en infants de 0 a 3 anys.

Gràfic 69. Activitat preferida el cap de setmana per sexe

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Gràfic 70. Activitat preferida entre setmana per sexe

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

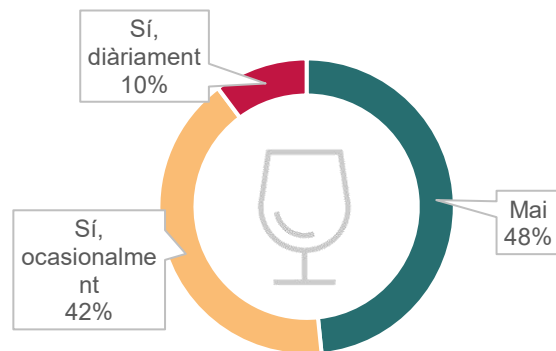
Consum diari d'alcohol minoritari en la població general i sense signes d'augment en la població adolescent

Un 10% de la població adulta de Santa Coloma diu consumir diàriament alcohol. El consum habitual es concentra en homes majors de 70 anys, que generalment viuen sols a la llar o amb una altra persona. Destaca el districte 3 com aquell amb més consum diari d'alcohol.

Segons l'enquesta, molt poques dones i pocs joves consumeixen alcohol diàriament.

El consum d'alcohol no es concentra en la població amb menys ingressos i molt menys en la població estrangera.

Gràfic 71. En les últimes dues setmanes, has begut alcohol com cervesa, vi, licors...??

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 14. % Població que consumeix diàriament alcohol.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

En les últimes dues setmanes, has begut alcohol com cervesa, vi, licors...? (% Sí, diàriament)

Total Santa Coloma de Gramenet		10%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	11%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	4%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	19%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	12%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safarells	5%
	Districte 6. Fondo	9%
Sexe	Dona	3%
	Home	17%
Edat	16 a 24 anys	6%
	25 a 39 anys	5%
	55 a 69 anys	7%
	70 i més anys	23%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	12%
	A l'estranger	5%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	12%
	Estudis secundaris	10%
	Estudis universitaris	8%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	11%
	Entre 1.000 i 2.500 euros	10%
	Més de 2.500 euros	10%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	18%
	Dues persones a la llar	16%
	Tres o més persones a la llar	6%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

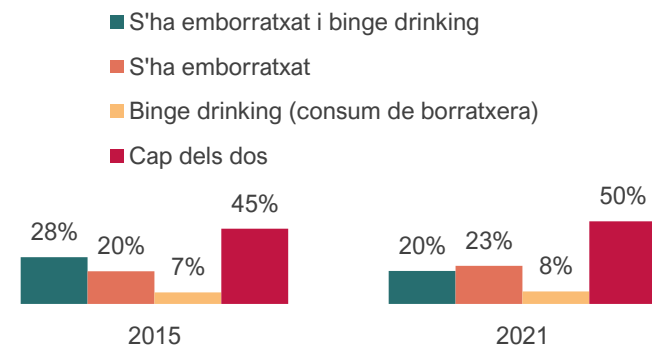
Pel que fa a la població adolescent, segons l'enquesta de 4t d'ESO i en contra del que es percep, el consum d'alcohol no ha augmentat.

Hi ha algunes diferències de gènere en la població adolescent que indiquen que els nois fan un major consum de risc d'alcohol que les noies. No és, però, una diferència acusada.

Tot i que les dades no mostren en global un augment del consum d'alcohol en la població adolescent, sí que hi ha una preocupació general pel fet que les pràctiques d'oci del jovent estiguin vinculades al consum excessiu d'alcohol i la proliferació de pràctiques com el *botellon*, que estarien esdevenint un fenomen més massiu que el que era habitual a Santa Coloma abans de la pandèmia.

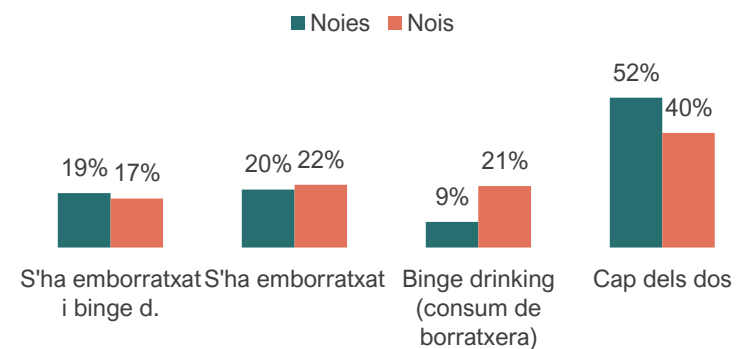
Alguns informants clau consultats veuen molt encertada la mesura alternativa a la sanció econòmica per consum d'alcohol en via pública i que aquesta doni l'oportunitat d'iniciar, en cas necessari, programes de deshabituació.

Gràfic 72. Ingesta d'alcohol de risc als 15-16 anys.
Comparativa 2015-2021

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Gràfic 73. Ingesta d'alcohol de risc als 15-16 anys
per sexe. Any 2021

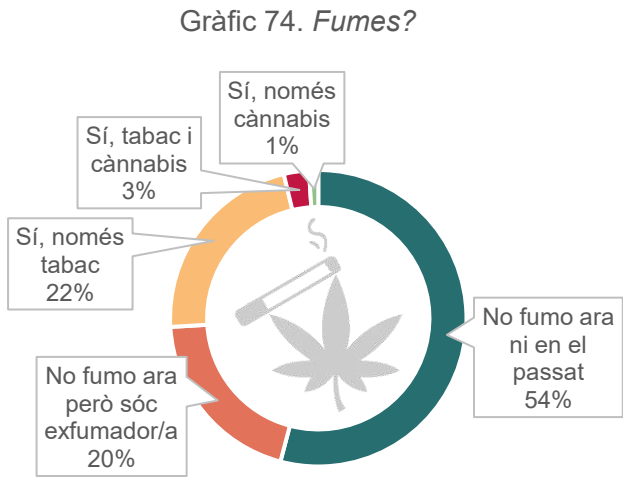
Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Disminució de l'hàbit tabàquic i del consum de cànnabis entre els adolescents

Segons l'enquesta a la població adulta, un 25% fumen tabac i un 4% cànnabis de forma habitual.

Els que més fumen tabac es corresponen a homes d'entre 30 i 44 anys.

Els fumadors de cànnabis tenen un perfil masculí, jove (entre 16 i 29 anys) i tant amb ingressos baixos com més alts.

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Taula 15. % Població que fuma tabac o cànnabis

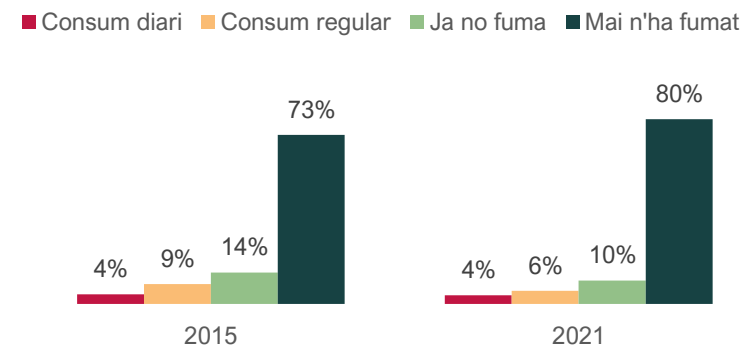
- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Fumes? (% Sí)		Tabac	Cànnabis
Total Santa Coloma de Gramenet		25%	4%
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	23%	5%
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	25%	4%
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	34%	4%
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	22%	1%
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos	20%	4%
	Districte 6. Fondo	29%	4%
Sexe	Dona	20%	0%
	Home	30%	8%
Edat	16 a 29 anys	26%	8%
	30 a 44 anys	34%	5%
	45 a 59 anys	29%	2%
	60 i més anys	9%	1%
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	28%	4%
	A l'estranger	15%	3%
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	26%	6%
	Estudis secundaris	28%	3%
	Estudis universitaris	17%	1%
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	20%	6%
	Entre 1.000 i 2.500 euros	27%	2%
	Més de 2.500 euros	27%	7%
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	26%	5%
	Dues persones a la llar	23%	1%
	Tres o més persones a la llar	26%	5%

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

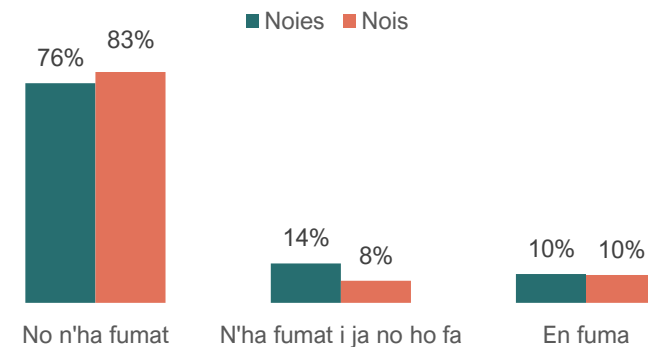
Pel que fa a adolescents de 15-16 anys, trobem que el consum de tabac ha disminuït entre 2015 i 2021 i actualment un 80% d'adolescents diuen no fumar tabac. Els nois fumen lleugerament una mica més que les noies, però les diferències són mínimes.

Gràfic 75. Consum de tabac als 15-16 anys.
Comparativa 2015-2021

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet.

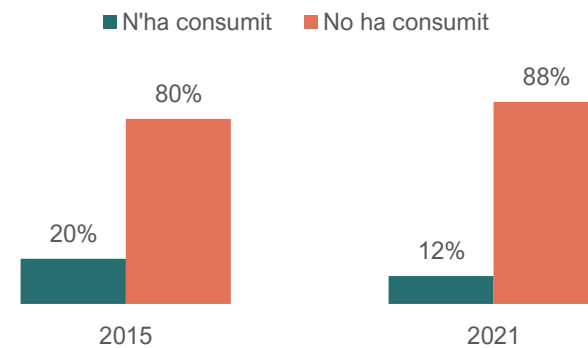
Gràfic 76. Consum de tabac als 15-16 anys per
sexe

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet.

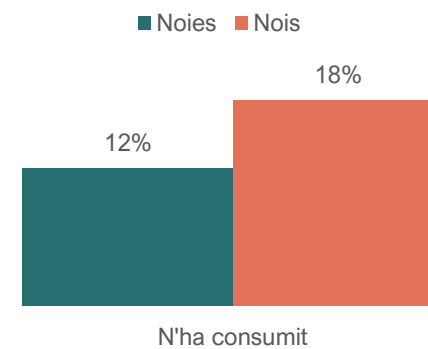
La situació amb relació al cànnabis és similar: entre 2015 i 2021 s'aprecia una disminució del consum, amb un 88% dels adolescents que afirmen que no en consumeixen. Els homes consumeixen una mica més que les noies.

Gràfic 77. Consum de cànnabis als 15-16 anys.
Comparativa 2015-2021

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Gràfic 78. Consum de cànnabis als 15-16 anys per
sexe

Font: Enquesta d'hàbits relacionats amb la salut a 4t ESO. Santa Coloma de Gramenet

Per últim, podem referir-nos a un altre tipus de risc, que té a veure amb les conductes sexuals.

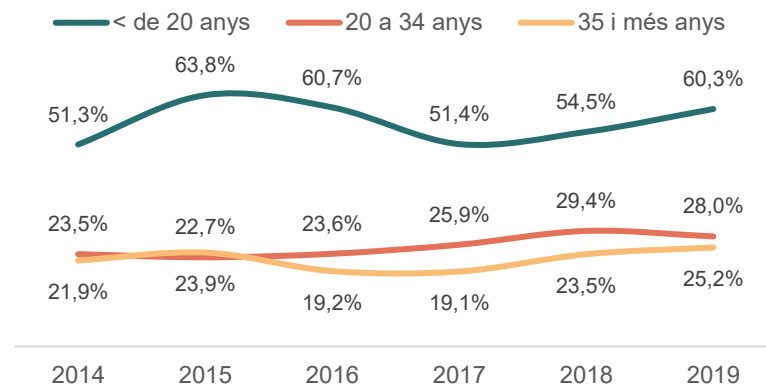
Les dades indiquen que el nombre d'avortaments no disminueix ni en termes relatius al total d'embarassos ni en termes absoluts, el què indicaria que no hi ha millora en la prevenció d'embarassos no desitjats.

En aquest sentit, des d'alguns serveis (per exemple, el Centre d'Informació i Recursos per a Dones, CIRID) es veu convenient reforçar els programes d'educació sexual, adaptats a diferents grups d'edat.

A banda de l'anterior, l'enquesta a alumnat de 4t d'ESO a 2021, reflecteix una disminució de les relacions sexuals en els 15 i 16 anys.

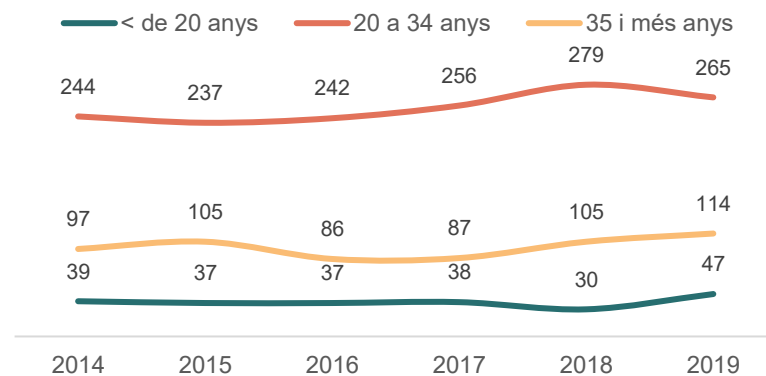
Mentre que a 2015, un 71,4% dels alumnes de 4t d'ESO afirmaven no haver tingut encara cap relació sexual, a 2021 aquest percentatge ha estat del 80,2% (Enquesta a alumnat de 4t d'ESO de Salut Pública, Diputació de Barcelona).

Gràfic 79. Evolució dels avortaments voluntaris sobre el total d'embarassos (%) (2014-2019)

Font: Sistemes d'Informació en Salut, Diputació de Barcelona.

Gràfic 80. Evolució dels avortaments voluntaris per edat de la mare (nº absoluts) (2014-2019)

Font: Sistemes d'Informació en Salut, Diputació de Barcelona.

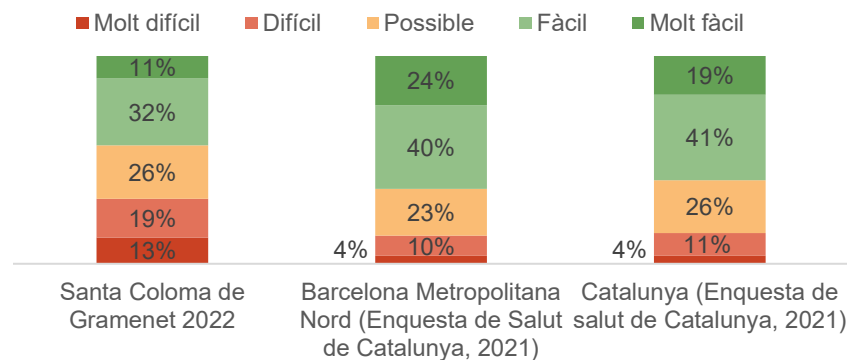
1.2.8. Suport i relació social

L'enquesta de salut pregunta sobre el suport social percebut en cas de malaltia. Un 67% (dos de cada tres) valoren que tenen molt o bastant suport de familiars o amics en cas de posar-se malalts/tes. Una de cada tres persones valora, en canvi, que té més aviat poc suport (regular, poc o gens).

En relació amb el veïnat, un 43% afirmen que els seria fàcil o molt fàcil demanar ajuda als veïns en cas de malaltia. Un 26% ho veu possible i un 32% (un de cada tres) difícil o molt difícil. En comparació amb Catalunya i amb la regió metropolitana de Barcelona Nord, sorprèn que a Santa Coloma hi ha més proporció de persones que veuen difícil obtenir suport dels seus veïns/es.

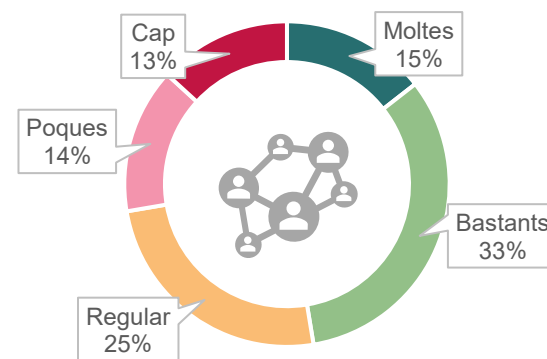

Gràfic 81. *Et seria fàcil demanar ajuda als teus veïns en cas que la necessitessis si et posessis malalt/a?*

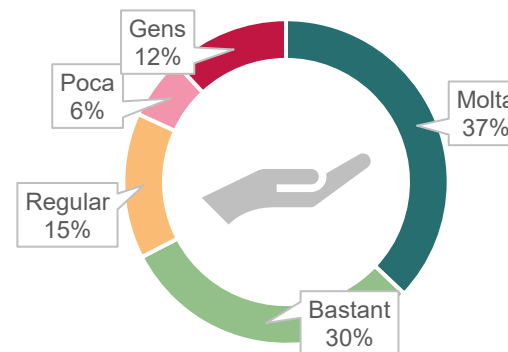
Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Gràfic 82. *Tens invitacions o propostes per distreure't amb altres persones?*

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Gràfic 83. *Reps ajuda quan estàs malalt/a dels teus familiars, amics...?*

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Dèbil xarxa social de suport en la població d'origen estranger i amb baixos ingressos

Les persones que senten que més fàcilment podrien obtenir ajut dels seus veïns són les majors de 55 anys, del districte 1 i 2, i que generalment viuen soles o en parella.

Les persones, en canvi, que veuen més improbable el suport dels veïns són les nascudes a l'estranger, amb pocs ingressos i residents als districtes 5 i 6. Copsem, així, com **la integració en les comunitats de veïns de la població estrangera i amb baixos ingressos és encara baixa**. Aquest mateix perfil de població és el que afirma que tindria menys familiars i amics disponibles per ajudar-lo en cas de malaltia (persones nascudes a l'estranger, amb baixos ingressos i dels districtes 5 i 6). Quant a la possibilitat de rebre suport de familiars i amics, la gent gran també creu que té poc suport disponible.

Pel que fa a la vida social, quantificada a través de la pregunta “*Tens invitacions o propostes per distreure't amb altres persones?*”, observem que un 48% diu tenir-ne moltes o bastants, mentre que un 25% diu que regular i un 27% (una de cada quatre) poques o cap.

El perfil amb més possibilitats de distracció amb altres persones és el de persones menors de 30 anys i amb ingressos familiars de més de 2.500 euros mensuals. El perfil, en canvi, més aïllat socialment correspon a persones d'origen estranger i persones majors de 60 anys, amb pocs ingressos i de la zona Fondo.

Observem, per tant, que **el Districte de Fondo acumula diversos indicadors de risc a nivell de xarxa social, així com la població estrangera i amb baixos ingressos**, desmitificant en certa manera la idea que associa més xarxa de suport i ajut en els barris i col·lectius vulnerables.

Taula 16. Valor promig dels indicadors de xarxa social.

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

Valor promig (0=Gens; 4=Molt)		Tens invitacions o propostes per distreure't amb altres persones?	Reps ajuda quan estàs malalt/a dels teus familiars, amics...?	Et seria fàcil demanar ajuda als teus veïns en cas que la necessitessis si et posessis malalt/a?
Total Santa Coloma de Gramenet		2,21	2,74	2,10
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	2,38	3,10	2,35
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	2,35	3,18	2,35
	Districte 3. Singuerlin, Can Franquesa, etc.	2,22	2,79	2,16
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	2,10	2,61	2,07
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safarells	2,21	2,42	1,80
	Districte 6. Fondo	1,96	2,38	1,90
Sexe	Dona	2,09	2,69	2,05
	Home	2,34	2,80	2,15
Edat	16 a 29 anys	2,58	2,97	2,00
	30 a 44 anys	2,31	2,78	1,97
	45 a 59 anys	2,12	2,72	2,11
	60 i més anys	1,93	2,53	2,30
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	2,33	2,95	2,19
	A l'estranger	1,84	2,11	1,78
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	2,02	2,46	2,03
	Estudis secundaris	2,30	2,93	2,13
	Estudis universitaris	2,41	2,94	2,16
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	1,71	2,21	1,80
	Entre 1.000 i 2.500 euros	2,18	2,71	2,22
	Més de 2.500 euros	2,65	3,29	2,11
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	2,21	2,66	2,37
	Dues persones a la llar	2,16	2,72	2,37
	Tres o més persones a la llar	2,23	2,77	1,93

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Necessitat de reactivar i reforçar polítiques de desenvolupament comunitari

Tot i les dades anteriors, diferents informants clau de Santa Coloma coincideixen en destacar que Santa Coloma té un teixit veïnal solidari i una densa xarxa de suport social.

D'altra banda, la pandèmia, durant els mesos de confinament, va activar moltes iniciatives de suport a persones dependents. Amb tot, el balanç en conjunt ha estat de pèrdua de molta vida social, especialment per a la gent gran, que va veure com moltes de les seves rutines de sortida i relació social quedaven anul·lades pel tancament de casals, biblioteques, i la transició de molts serveis a l'atenció telemàtica (ABS, entitats bancàries, administració pública, etc.).

Es veu del tot necessari recuperar els programes i activitats que faciliten ocasions de trobada i de relació, especialment en la població que té més risc d'entrar en dinàmiques de soledat no volguda. Les marxes nòrdiques o els tallers de memòria promoguts per les ABS són, en aquest sentit, bones pràctiques. L'impuls de la prescripció social pot esdevenir una eina de gran valor per fomentar aquest i altres tipus d'activitats comunitàries, afavorint simultàniament la salut física i el benestar emocional.

La població d'origen estranger també es beneficia d'activitats que promouen la seva socialització i la diversificació de la seva xarxa social. Activitats interculturals de salut comunitària com les que fa l'ASSIR amb dones embarassades són exemples d'aquesta funció social i terapèutica.

Un aspecte en el qual hi ha consens és l'escassa integració de la població de lloguer, sovint estrangera o/i jove, en les comunitats

de veïns. La població que viu de lloguer, que és un percentatge cada cop més elevat, roman aliena de les normes i decisions de la comunitat, inclús les relacionades amb la convivència. Es genera, per tant, poca coneixença i poc vincle. És per això que es veu necessària una política pública de convivència que abordi les comunitats de veïns i estimuli la generació de coneixença i xarxa dins d'elles, especialment en un context de gran diversitat cultural i molta rotació poblacional que dificulta que aquesta xarxa es desenvolupi de manera espontània.

Entre els joves es detecta una tendència a la desvinculació social del seu entorn, per la major relació a través d'entorns virtuals. El lleure dels joves és una qüestió que preocupa i es veu necessari, com en la gent gran, dinamitzar programes de lleure alternatiu a les pantalles, que impliqui relació, activitat física, vinculació comunitària i amb l'entorn.

Un recurs potent de lleure que hi ha a Santa Coloma són els casals joves, que organitzen activitats amb la cogestió dels joves. Però només n'hi ha dos i es requeriria una major xarxa d'equipaments i projectes de lleure pel jovent

En la línia de desenvolupar el teixit de suport social, es destaca la labor del Punt del Voluntariat. Es veu molt recomanable que des d'aquest Punt s'activin grups de voluntariat que facin suport a persones soles, que les acompanyin per sortir al carrer, per gaudir d'activitats culturals i del barri...

Així mateix, els equipaments són un node fonamental per construir comunitat als barris. Es destaca el paper dels centres cívics i de les biblioteques, amb activitats culturals, clubs de lectura, serveis de préstec a domicili, etc. L'oferta d'activitat cultural és també un gran actiu de salut perquè millora el benestar, la relació social, estimula la capacitat cognitiva. Per tant, són equipaments que haurien de quedar integrats en la prescripció social des dels serveis sanitaris i també en els programes de desenvolupament comunitari.

Hi ha moltes entitats de Santa Coloma que fan també una gran labor social, especialment amb la població vulnerable. El suport institucional i la visibilització de la labor d'aquestes entitats és crucial. Amb tot, s'alerta que les associacions no poden ser enteses com a representatives del conjunt de necessitats socials, ja que moltes persones no hi estan vinculades i les seves necessitats no queden representades.

El Pla d'Acció Comunitària i Inclusió (PLACI) que s'està endegant a Santa Coloma és una oportunitat per articular les polítiques de desenvolupament comunitari, que són en conjunt de gran importància per als objectius de salut.

L'alta densitat poblacional de Santa Coloma és un punt a favor d'aquestes polítiques, ja que facilita que les accions arribin a una gran massa crítica de persones.

Espais informals de relació social.

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

1.2.9. Serveis sanitaris

Bona cobertura dels serveis d'atenció primària

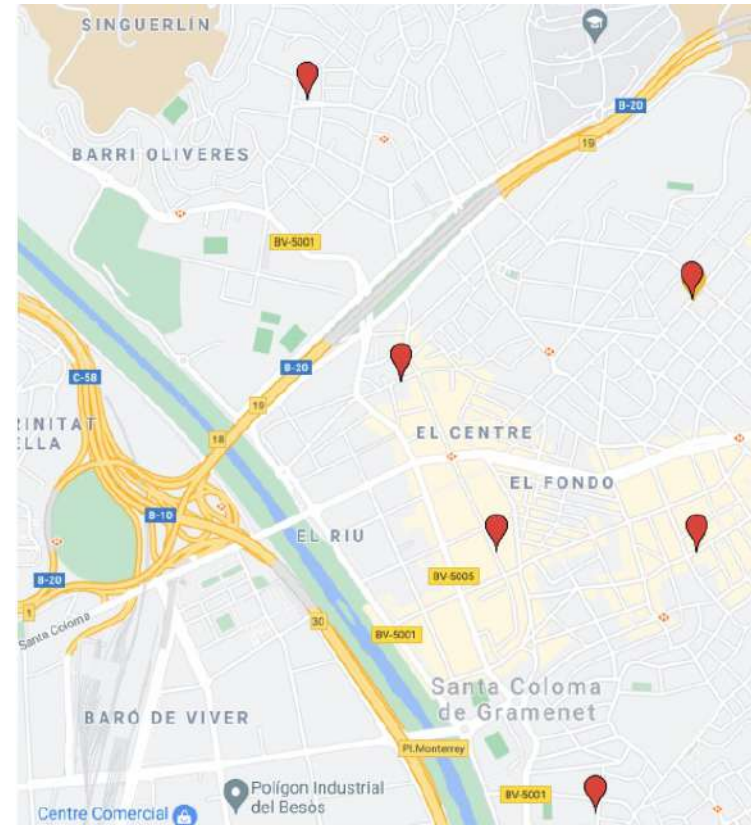
Santa Coloma disposa d'una xarxa d'atenció sanitària primària distribuïda pel territori i considerada suficient.

Hi ha sis centres d'atenció primària (CAP), cada un dels quals intervé en una àrea de la ciutat (Àrea Bàsica de Salut -ABS): CAP Llatí, CAP Santa Coloma de Gramenet (també s'hi ubica el CUAP (Centre d'Urgències d'Atenció Primària i l'ASSIR (Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva), CAP Dr. Vilaseca - Can Mariner, CAP Santa Rosa, CAP Singuerlín i CAP El Fondo.

Les dades disponibles fins a 2019 indiquen una bona cobertura dels CAPs, doncs el percentatge de població atesa sobre el total de població assignada i el nombre mitjà de visites per any i persona atesa superen clarament les mitjanes de Catalunya: quasi 84% de la població assignada atesa, amb 8,5 visites de mitjana en el cas de les dones i 7,5 en el cas dels homes.

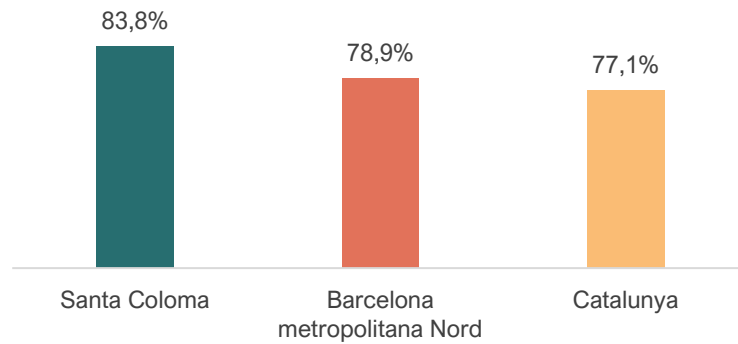
Entre 2017 i 2019 ha augmentat el nombre de persones ateses, mentre que ha disminuït lleugerament el nombre de visites per persona atesa.

El centre d'Atenció Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) fa, a més d'una funció assistencial a la patologia ginecològica i obstètrica, una funció fonamental a Santa Coloma d'educació sanitària, prevenció, promoció de la salut i control gestacional.

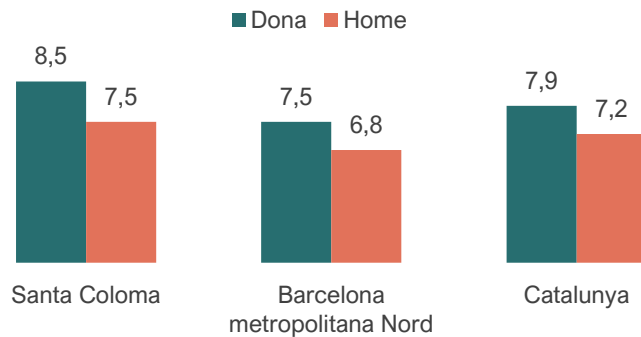
Mapa 12. Centres d'atenció primària a Santa Coloma de Gramenet (2022)
Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Gràfic 84. Població atesa a Atenció primària
Comparativa territorial, 2019

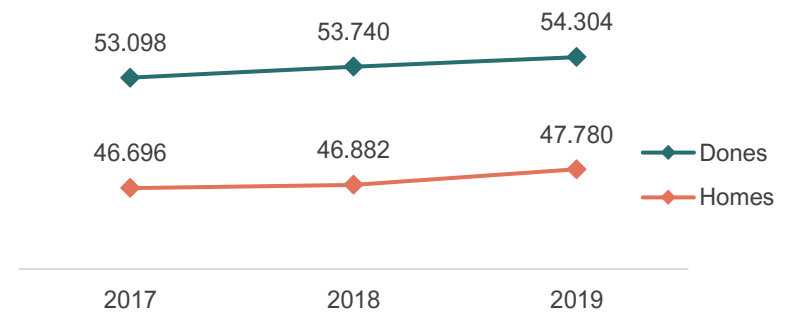
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 85. Mitjana de visites anuals a l'atenció primària per sexe i àmbit territorial. Any 2019

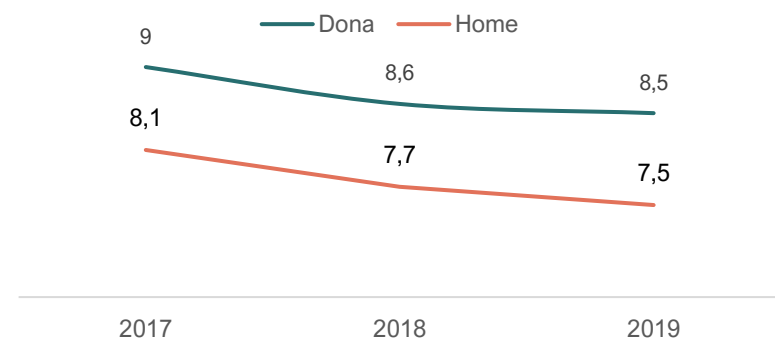
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 86. Evolució de persones ateses a Atenció primària per sexe. Santa Coloma de Gramenet 2017-2019

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Evolució de la mitjana de visites anuals a l'atenció primària per sexe. Santa Coloma de Gramenet 2017-2019

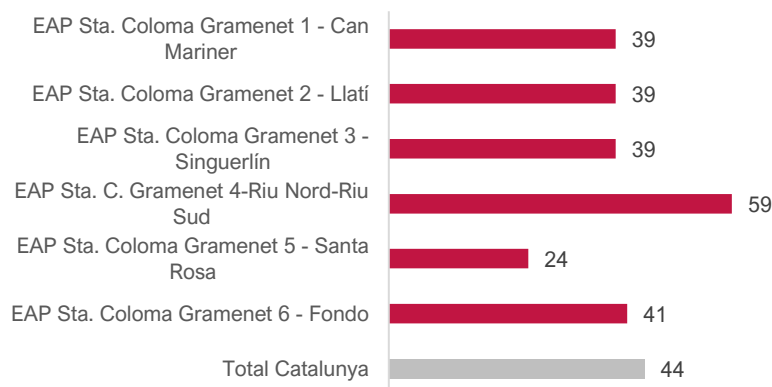
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Pel que fa a la prescripció farmacèutica de les ABS, en general se situa en nivells similars al conjunt d'ABS de Catalunya.

Destaca, tanmateix, l'ABS 4 per tenir un índex elevat de qualitat en la prescripció farmacèutica, que es correspon amb un menor nombre de receptes per usuari i una menor despesa farmacèutica. Tenint en compte aquest índex, la prescripció farmacèutica en aquesta ABS s'estaria ajustant en gran mesura als objectius de millora establerts pel Departament de Salut de la Generalitat*.

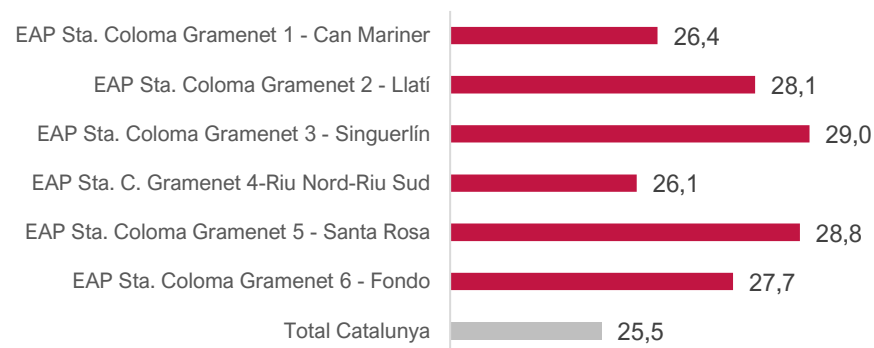
En sentit contrari, l'ABS 5 enregistra, a 2018, un índex de qualitat de prescripció farmacèutica baix.

Gràfic 87. Índex de qualitat de la prescripció farmacèutica total (Valor màxim desitjat = 100). Any 2018

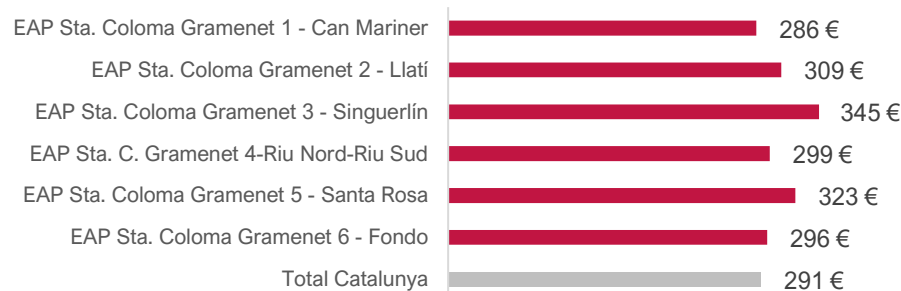
Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 88. Nombre de receptes per usuari (estandarditzat). Any 2018

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

Gràfic 89. Despesa farmacèutica pública per usuari (estandarditzat). Any 2018

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya de l'AQuAS.

*L'Índex de qualitat de la prescripció farmacèutica (IQF) és una eina de gestió del CatSalut que permet mesurar de manera quantitativa i qualitativa la prescripció farmacològica efectuada pels professionals sanitaris de l'atenció primària, comunitària i especialitzada. L'IQF s'empra per fixar objectius de millora i pretén incentivar l'ús dels fàrmacs prioritzats, criteris d'ús racional i eficiència, evitar prescripcions inadequades i la hiperprescripció i reduir la variabilitat en l'abordatge farmacoterapèutic de les patologies més prevalents.

Escassetat de personal sanitari

Per part dels professionals sanitaris, s'apunta en alguns casos que els espais d'atenció s'estan quedant petits: s'han ampliat els equips i s'han introduït noves figures i costa encabir-los tots en els espais del CAP. La solució podria venir per ampliacions dels CAP, per la ubicació en altres espais de serveis especialitzats, per l'ús d'altres espais alternatius per activitats comunitàries o per l'habilitació d'un 7è CAP. Una proposta que també hi ha sobre la taula és crear una unitat específica de pediatria que concentri els recursos humans dispersos ara en diferents CAPs i pugui generar una atenció més eficaç i integral als infants.

Hi ha dificultat per trobar personal sanitari i cobrir les baixes i jubilacions. Això dificulta molt desplegar mesures de promoció de la salut i de salut comunitària, ja que tots els recursos humans disponibles s'han de destinar a cobrir les necessitats assistencials. La proximitat a Barcelona dificulta atraure personal sanitari, que tendeix a marxar o preferir la capital.

A la ciutat hi ha un únic hospital: Hospital de l'Esperit Sant, amb un total de 559 llits hospitalaris. A diferència dels CAPs, que depenen tots de l'Institut Català de la Salut (ICS), l'Hospital és de gestió privada. Els Hospitals de Can Ruti i Vall d'Hebron cobreixen els casos més complexos que no pot cobrir l'Hospital de l'Esperit Sant.

L'Hospital de l'Esperit Sant és objecte de queixes per part de la població principalment perquè l'accés als especialistes i proves diagnòstiques és lenta, es deneguen atencions i perquè la coordinació amb els CAP no seria del tot fluida.

Necessitat d'una atenció intercultural i coordinada amb serveis socials

Els serveis sanitaris atenen persones, sobretot a Fondo i estrangeres, que no estan empadronades a la ciutat, de manera que reben atenció sanitària aquí, però no es pot crear cap coordinació amb altres serveis (especialment serveis socials) per cobrir necessitats bàsiques que no tenen cobertes i que afecten la seva salut.

Simultàniament, des dels Serveis Socials es veuen en la tessitura d'haver de cobrir tractaments i medicaments que no cobreix -o només parcialment- la seguretat social: els tractaments odontològics, oftalmològics, dermatològics, de salut mental, etc. i que necessiten les persones amb baixos ingressos.

La vinculació amb el projecte de Banco Farmacéutico pal·lia, en part, aquesta situació i és valorada com una iniciativa molt necessària i que està funcionament molt bé, gràcies a la implicació de les farmàcies.

Una altra qüestió que es destaca és el repte que suposa l'atenció sanitària com Fondo, amb una gran diversitat cultural i lingüística. Tota la informació a nivell de cura de la salut, proves diagnòstiques, campanyes preventives, seguiment de medicació, etc. costa més de fer arribar a una població tan diversa, sent necessari el suport de figures d'intermediació. Es veu també necessària la formació en atenció intercultural al personal de recepció.

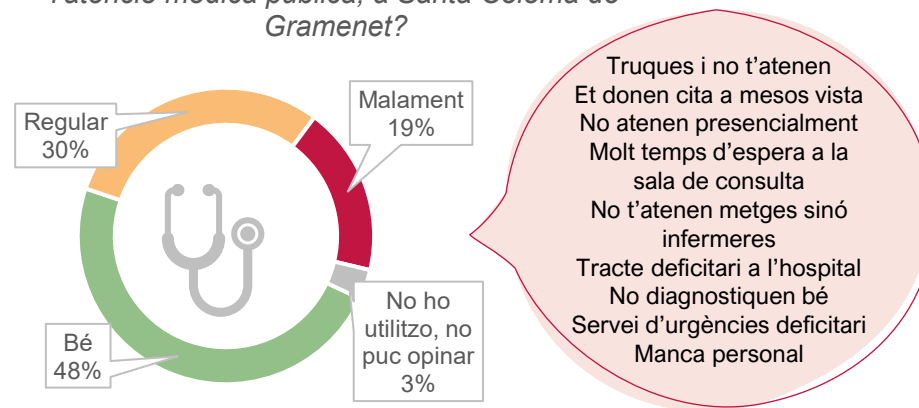
Daltabaix de la satisfacció amb els serveis sanitaris arran de la pandèmia

Arrel de la pandèmia, ha empitjorat molt la satisfacció de la població amb l'atenció sanitària: hi ha una queixa molt reiterada per les dificultats de comunicar amb els CAPs, el temps d'espera per ser atès, la dificultat per ser atès de manera presencial i l'escassetat de personal sanitari.

La valoració més negativa la fan les persones d'edat avançada i amb menys ingressos, que són les que tenen més necessitat d'atenció i més dificultats per accedir a la telemedicina o a la privada.

La pandèmia, a més, hauria comportat un menor seguiment de les persones amb malalties cròniques: rutines com el control de tensió o de la diabetis s'han espaiat molt en el temps i no sempre s'han sabut trobar alternatives d'atenció. Les proves preventives, els cribatges de càncer, entre d'altres, també arrossegueu a hores d'ara un retard.

Gràfic 90. Com valors el teu accés a l'atenció mèdica pública, a Santa Coloma de Gramenet?

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Desajust entre les expectatives de la ciutadania amb el sistema sanitari i les capacitats d'aquest

Part d'aquesta insatisfacció patent en la població és deguda, segons el personal sanitari, a unes expectatives desmesurades i distorsionades entre la població envers els serveis sanitaris, fins al punt que s'acudeix als serveis sanitaris per qualsevol problemàtica i esperant una atenció immediata. Hi ha episodis recurrents d'agressivitat contra professionals sanitaris per la frustració que comporta no rebre atenció amb la immediatesa i dedicació esperada.

Són freqüents les sol·licituds d'assistència per problemàtiques que són de tipus social, familiar o econòmic, però que se somatitzen amb símptomes físics. Les persones acudeixen als serveis sanitaris amb aquestes problemàtiques perquè pensen que seran ateses de manera més immediata i rebran alguna prescripció, encara que només sigui pal·liativa, sense dirigir els esforços a buscar solucions més apropiades en el seu entorn o en altres serveis. Des dels serveis sanitaris s'intenta no medicalitzar simptomatologies derivades de problemes socials i econòmics, però es reconeix que davant la insistència d'alguns usuaris i usuàries és freqüent que s'acabin receptant fàrmacs com ansiolítics o antidepressius.

D'altra banda, algunes demandes d'assistència que s'atenen serien prescindibles si les persones tinguessin més educació en salut: patologies lleus com un mal de panxa, descomposició, febrícula, petites ferides... que abans eren ateses eficaçment en l'àmbit familiar ara són amb freqüència motiu immediat de consulta als serveis sanitaris, contribuint a la seva saturació.

La plataforma de telemedicina La Meva Salut, es va presentar com un recurs per alleugerir l'atenció presencial. Amb tot, està tenint l'efecte no esperat d'augmentar la pressió assistencial, ja que la facilitat de fer consultes per aquest canal fa que aquestes es multipliquin.

Entrada CAP Fondo.

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Necessitat de donar un major pes a la salut comunitària i preventiva

Hi ha un consens general en què la millora de la sanitat pública implica donar més pes a la salut preventiva, més comunitària i menys medicalitzada. Aquesta línia ja s'havia encetat en la sanitat pública, però la pandèmia va truncar aquest procés de transformació, que ara cal reprendre com a màxima prioritat.

Per avançar en aquesta direcció és primordial establir connexions amb l'entorn comunitari i social del territori on s'actua, destinant professionals específicament a aquesta tasca. També introduir en els equips de primària figures especialitzades en la prevenció i l'educació en salut: referents de salut emocional, nutricionistes, fisioterapeutes... que treballin no només des dels CAP sinó des dels centres educatius, les entitats esportives, veïnals, etc. i que facin una atenció grupal i no només individual, per exemple creant grups de suport mutu, formació o teràpies entre persones amb patologies comunes (ex. programa psicoactius o caminades amb persones amb diabetis).

És igualment necessari reforçar l'atenció a domicili. La visita a domicili permet diagnòstics i tractaments més encertats perquè es coneix com viu la persona: com és el seu habitatge, de quin suport disposa a la llar o com s'alimenta, entre d'altres.

Així mateix, moltes activitats grupals terapèutiques i formatives poden fer-se en espais no sanitaris, com centres cívics o equipaments esportius. En aquest sentit, es reclama poder accedir amb més agilitat a aquests espais de ciutat, ja que amb freqüència hi ha dificultats per poder reservar-hi espais.

La prescripció social* és l'exponent màxim del nou tipus de sanitat. El Pla Local de Salut ha de contribuir a posar en marxa l'engranatge complex que suposa la prescripció social, amb la implicació de tots els actors necessaris: serveis sanitaris, Ajuntament, entitats, equipaments de la ciutat.

La salut comunitària ha de ser capaç d'arribar a públics que actualment no accedeixen per diferents motius als serveis sanitaris. Hi ha la percepció que moltes de les activitats comunitàries que ja es fan arriben sempre als mateixos sectors de població o inclús a les mateixes persones, per ser les que tenen més capacitat de demanda o estar millor connectades amb els serveis. En canvi, hi ha capes de població a les que mai s'arriba i que queden al marge de tota activitat comunitària. Per tant, la salut comunitària no només ha de consistir en fer més programes cap a la població sinó en aconseguir una major diversificació de públics als quals s'arriba.

Aquesta sanitat més comunitària i preventiva a la qual es vol avançar té encara poca visibilitat i reconeixement social. La població i les associacions de defensa de la sanitat mantenen la seva demanda principal en recuperar la capacitat assistencial i reduir les llistes d'espera, ja que han empitjorat en els darrers temps. Aquesta demanda legítima i necessària s'ha de poder compaginar amb la capacitat de la població per fer un ús òptim dels serveis sanitaris, assumir un rol actiu en la protecció de la pròpia salut i participar en les activitats de salut comunitària.

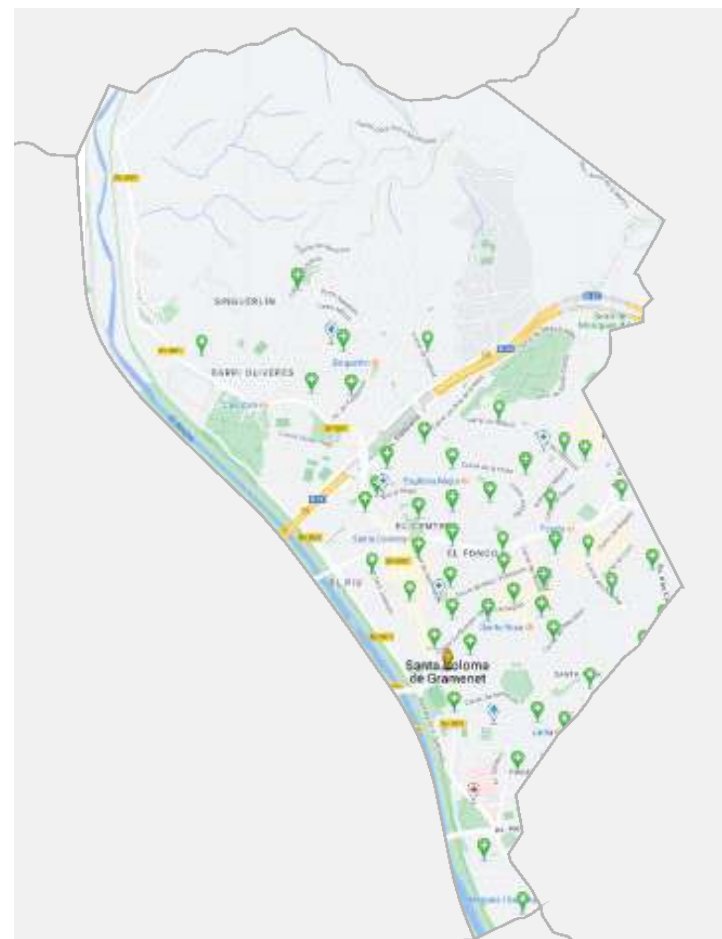
*La prescripció social és un mecanisme a través del qual un professional de la salut i un pacient identifiquen junts activitats de la comunitat per millorar la seva salut i el seu benestar (Font: Agència de Salut Pública de Catalunya).

Col·laboració de les farmàcies amb la salut comunitària

Santa Coloma té 38 farmàcies distribuïdes en tots els barris de la ciutat.

A més de dispensar receptes i vendre medicaments, productes d'higiene, cosmètica o parafarmàcia, les farmàcies fan una importantíssima labor de promoció de la salut entre la població de Santa Coloma, implicant-se en diferents programes i iniciatives:

- Educació i orientació en salut, per exemple en qüestions de salut sexual i reproductiva, on hi ha un especial desconeixement i tabús que fan que algunes persones no s'atreveixin a preguntar-ho al CAP, però sí, en canvi, al personal de farmàcia, amb qui sovint han establert confiança. Amb freqüència, les persones surten de la consulta del CAP amb dubtes que no han gosat preguntar i que en canvi sí es pregunten a la farmàcia. La farmàcia és accessible a nivell de carrer i permet resoldre dubtes de forma gairebé automàtica.
- Col·laboració amb el Banc Farmacèutic per cobrir la medicació de persones que no poden pagar-los. Aquesta col·laboració suposa que les farmàcies dispensen el medicament sense cobrar-lo a l'usuari, ja que aquest es factura directament al Banco farmacéutico.
- Col·laboració amb l'Associació Espanyola Contra el Càncer que, com en el cas del Banco Farmacéutico, permet dispensar medicaments de tractament del càncer sense que l'hagi de pagar l'usuari, ja que és l'associació qui cobreix el cost.

Mapa 13. Farmàcies de Santa Coloma de Gramenet, (2022)

Font: Farmaguia.net

- Sistema personalitzat de dosificació (SPD), amb preparació de blísters per ajudar a les persones polimedicades i amb deteriorament cognitiu a seguir el seu pla de medicació.
- Dispensació de medicaments hospitalaris.
- Participació en la xarxa de “farmàcies sentinella” (que vigilen i notifiquen qualsevol incidència observable en la prescripció i ús dels medicaments per part de la població, contribuint a la disminució de la iatrogènia (danys no volguts) ocasionats pel sistema sanitari.
- Programa de detecció de càncer de colon i recte.
- Participació en activitats de les campanyes del dia mundial contra el tabac i participació en el programa de l'Agència de Salut Pública per la deshabituació de l'hàbit tabàquic.
- Programa de test antigens ràpids (TARS) en escoles i instituts (projecte que ha estat premiat pel X Congreso Nacional de Farmacéuticos Comunitarios a 2022).
- Acompanyament a les persones sense competències digitals per donar-se d'alta i aprendre a utilitzar La Meva Salut.
- Col·laboració amb el Programa de Manteniment amb Metadona i el Programa de Recollida de Xeringues.
- Puntualment: xerrades – subvencionades per l'Ajuntament- en centres educatius sobre temes d'interès com pell atòpica, tractament de polls, lactància als nadons, etc.
- Proves ràpides del virus de la immunodeficiència humana (VIH)

- Cribratges d'hipercolesterolèmia.

Les farmàcies consultades traslladen una demanda:

Demanen que els centres d'atenció primària les tinguin més en compte com aliades per fer el seguiment de persones amb patologies cròniques, o amb necessitats de medicació continuada o en procés de deteriorament cognitiu.

Les farmàcies poden, per exemple, fer un control de si una persona s'està prenent la medicació o de si està empitjorant la seva situació i transmetre un senyal d'alerta al CAP corresponent en cas necessari o també als serveis socials quan es tracta d'una situació de desemparament o solitud. Poden també passar registres dels controls de tensió arterial, de pes, que fan de la població amb determinades patologies.

Aquesta complementarietat i comunicació entre CAP i farmàcies no s'està donant i s'interpreta que s'està perdent una oportunitat de fer un millor seguiment de la salut de les persones.

Respecte a la col·laboració amb Serveis Socials, es reitera l'interès a participar en projectes com 'Radars', que abans de la pandèmia es començava a posar en marxa i va demanar l'adhesió de les farmàcies. Esperen que es reactivi el projecte.

En relació amb Salut Pública, es demana també que se les tingui en compte per participar en taules de salut comunitària, tal com s'havia fet en el passat i que va quedar suspesa arran de la Covid.19.

Demanen per això que el Pla de Salut inclogui a les farmàcies com a agents comunitaris de salut i que se les integri en les taules de treball de salut de la ciutat.

Avenços en l'atenció de la salut mental i les addiccions

Com hem dit anteriorment, l'abordatge de la salut mental i les addiccions és una prioritat absoluta compartida per tots els agents consultats.

Aquesta prioritat no és nova sinó que a Santa Coloma data de fa més de deu anys. Fruit d'aquesta importància atribuïda, es va crear a 2013 la Taula de Salut Mental i Addiccions de Santa Coloma de Gramenet, que aplega representants dels serveis de salut mental i addiccions, del Servei de Salut Pública municipal i d'entitats de salut mental.

Des d'aleshores, la Taula es reuneix de manera periòdica i articula i trasllada les demandes institucionals de millora amb relació a les polítiques, serveis i recursos, i lidera millores de protocols d'actuació, sistemes de coordinació o resolució de casos.

En els darrers anys, en part gràcies a la tasca de la Taula, s'han aconseguit millores en l'atenció a la salut mental a Santa Coloma, com:

- Dotació de nous equips d'atenció:
 - Equip Clínic d'Intervenció a Domicili (ECID)
 - Servei especialitzat en salut mental i discapacitat del Barcelonès Nord i Maresme (SESMDI).
 - Servei d'atenció d'urgències -psiquiàtrica i orgànica- en el mateix dispositiu (Hospital Germans Trias i Pujol).
 - Activa't per la Salut mental i Espai Situa't

- Dotació de professionals de psicologia a primària
- Millores d'espais:
 - Nou local per al Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA) de Martí Julià
 - Nou local de l'Hospital de dia d'adolescents
- Millora de procediments
 - Revisió de circuits i protocols
 - Creació de comissions de casos complexes, intervenció comunitària, habitatge...
 - Espais intercanvi professional (jornades, cursos...)
- Sensibilització informació:
 - Creació del web Salut mental i addiccions
 - Edició de la Guia de recursos de salut mental i addiccions
 - Programa Sentir Salut Mental a les biblioteques
 - Sensibilització als centres educatius
 - Parada diada Sant Jordi
- Ampliació de la representativitat de la Taula de Salut Mental i Addiccions:
 - Incorporació d'entitats a la Taula de Salut Mental i Addiccions i també de Serveis Socials.

Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Demanda de programes de prevenció i acompanyament en salut mental i addiccions

De cara al futur, la Taula de Salut Mental i addiccions articula un conjunt de demandes.

Aquestes demandes es poden resumir en:

- Augment de freqüència i temps d'atenció i teràpia al CSMIJ i al CSMA.
- Prevenció de la desvinculació de persones en seguiment en el pas del CSMIJ al CSMA mitjançant un major acompanyament durant aquesta transició.
- Reforç del Centre d'Atenció i Seguiment de Drogodependències (CAS) i del Servei de Rehabilitació Comunitària (SRC). Reducció de la llista d'espera per ser atès en el CAS, de manera que les persones que volen iniciar un procés de deshabitació no hagin d'esperar mesos.
- Ampliació de pisos tutelats, llars-residències, centres d'acollida, habitatge terapèutic amb cobertura de necessitats bàsiques, pisos de transició.
- Creació de recursos pre-ocupacionals i formatius per facilitar la inserció en el món laboral de joves amb trastorns mentals i consums de drogues en risc d'exclusió.
- Reforç dels recursos d'inserció laboral per a persones en seguiment i tractament al CAS.
- Recursos terapèutics (activitats d'oci, esportives) dirigits a persones en seguiment per drogodependències i amb deteriorament cognitiu.
- Ampliació Club Social gent gran i creació Club social per a joves.
- Creació d'un dispositiu Equip multidisciplinari de suport especialitzat (EMSE) a Santa Coloma, per fer un seguiment en els casos de desvinculació dels serveis de salut mental.
- Reducció de la llista d'espera del SESMDI del Barcelonès Nord i Maresme.
- Reforç de l'atenció psiquiàtrica a domicili i especialització de figures del PSI (Programa de Seguiment Individualitzat) Infanto Juvenil.
- Creació d'un Centre d'Atenció Integral a Drogodependents (CAID)
- Establiment de mesures alternatives a la sanció econòmica per consum d'alcohol en via pública, que faciliti una intervenció educativa o un programa de deshabitació en cas d'alcoholisme.
- Millora de la coordinació entre serveis i professionals (anar més enllà de distribuir tasques i pensar conjuntament en estratègies d'abordatge dels casos) i creació d'un major treball en xarxa entre serveis sanitaris de salut mental i addiccions i professionals dels serveis socials (educadors de medi obert, integradors socials, etc.).

- Reforçar la prevenció amb programes que incideixen en les habilitats parentals, els hàbits saludables i el benestar emocional, per exemple, a través de la tasca de casals d'infants i centres oberts, itineraris d'educació emocional a les escoles o ampliació del programa Salut i Escola a primària.
- Ampliació del Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç (CDIAP) o obertura d'un nou CDIAP.
- Subvenció de teràpies a trastorns de conducta i aprenentatge en edat infantil i adolescent no coberts pel CDIAP ni altres serveis.
- Reforç de la dotació a les escoles de personal de suport a infants amb trastorns (vetlladores, principalment, que són figures dependents del Departament d'Educació).
- Contractació de personal de suport en activitats extraescolars per fer-les inclusives a infants amb trastorns o discapacitats.

Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

1.3. Síntesi de de necessitats i demandes

Les dues infografies a continuació resumeixen les línies d'actuació prioritàries que destaquen els agents de salut consultats (personal sanitari, tècnic de l'Ajuntament, representants d'associacions i fundacions de l'àmbit social i de salut, personal d'equipaments de primera línia -com biblioteques, centres cívics, centres oberts i casals-, representants polítics i de moviments veïnals) i la ciutadania.

Són línies d'acció que es corresponen amb les necessitats i demandes de millora més reiterades i convergents en salut.

Com es pot veure, hi ha coincidència en el tipus de ciutat saludable que es vol, centrada en la mobilitat activa i la sostenibilitat medi ambiental. Així mateix, hi ha coincidència en la importància d'avançar cap a un model de cura de la salut que tinguin més en compte la vessant social i emocional i que recaigui no només en els serveis sanitaris sinó també en la comunitat.

Els dos quadres finals sintetitzen els indicadors de risc i de desigualtat copsats durant la diagnosi. Es pot veure l'ampli marge de millora possible en pilars de la salut com l'alimentació, l'exercici físic i la xarxa social de suport. Així mateix, destaca la insatisfacció generalitzada actual amb els serveis sanitaris públics, tot i que cal tenir en compte que aquesta satisfacció es recull enmig d'un escenari excepcional post pandèmia.

Pel que fa a les desigualtats en salut, despunten de manera molt evident les associades a la situació econòmica de les persones:

tenint en compte que una de cada quatre persones de Santa Coloma té un nivell d'ingressos molt baix, es fa evident la importància de què el Pla Local de Salut incideixi en la població vulnerable.

Aquesta síntesi de necessitats i demandes viscudes i expressades pels agents de salut i per la població és la base des de la qual s'ha treballat el pla d'acció en salut, i que es desenvolupa en el següent capítol.

Diagrama 4. Què es podria millorar a Santa Coloma per afavorir la salut dels seus habitants?

Respostes dels agents de salut

Treball en xarxa

Treball en xarxa interdisciplinar i continu entre serveis i recursos, especialment en prevenció i promoció de la salut (ex. campanyes, PAECC, nous programes).

Salut comunitària i participativa

Reforç de figures de salut comunitària que actuïn en medi obert. Inclusió en la salut comunitària a les farmàcies, el comerç, la restauració, els equipaments socioculturals...

Foment i suport d'iniciatives de voluntariat. Dinamització de la Taula de salut comunitària i/o altre òrgan de participació en salut.

Ciutat saludable

Aprofundir en la transició a un sistema de mobilitat a mida del vianant i de la bicicleta, no contaminat i saludable. Creació d'espai públic, renaturalització de la ciutat i multiplicació d'oportunitats per a l'activitat física, el joc i la relació. Reducció de la contaminació ambiental i acústica.

Educació en salut

Anar a fons en l'educació en hàbits saludables, cura de la salut i benestar emocional més enllà de l'àmbit escolar: amb famílies, amb comunitats de veïns, etc. Reduir la medicalització de patologies (especialment les d'arrel social) i proveir recursos terapèutics, conductuals i comunitaris.

Desigualtat i diversitat en salut

Incorporar la mirada de la diversitat en salut per arribar a públic jove, estranger, amb diferents condicions de salut i estils de vida.

Arribar als col·lectius més exclosos del sistema sanitari i de la salut comunitària, amb accions específiques en barris i per a perfils de població que no hi estan accedint.

Reforç dels recursos de cura a la dependència i de suport econòmic i d'habitatge, que estan en la base de les desigualtats de salut.

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

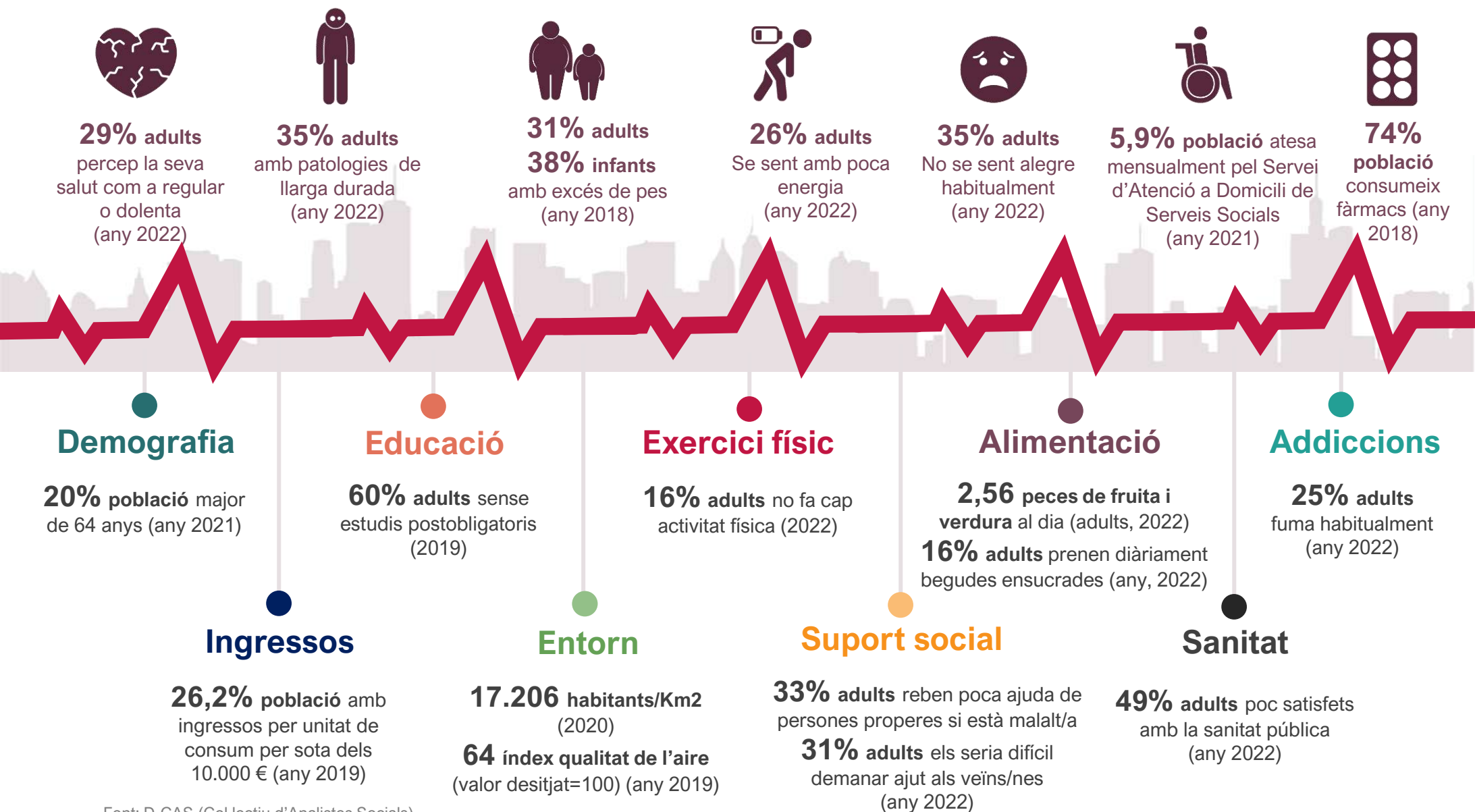
Diagrama 5. Què es podria millorar a Santa Coloma per afavorir la salut dels seus habitants?

Respostes de la ciutadania

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Diagrama 6. Resum d'indicadors de risc de salut de la població de Santa Coloma de Gramenet

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Taula 18. Desigualtats socials en els principals indicadors de salut

- Valor pitjor al del total de població
- Valor similar al del total de població
- Valor millor al del total de població

		Com diries que és la teva salut en general?	Tens alguna malaltia o problema de salut crònic o de llarga durada? (% Sí)	Quantes racions de fruita i verdura consumeixes normalment al dia?	En les últimes dues setmanes, has consumit alguna beguda ensucrada o energètica (Coca-Cola, Nestea, red Bull...)?	% No fa exercici (vida sedentària)	En les últimes dues setmanes: T'has sentit amb energia de sobres?	En les últimes dues setmanes: T'has sentit alegre?	Tens invitacions o propostes per distreure't amb altres persones?	Reps ajuda quan estàs malalt/a dels teus familiars, amics...?	Et seria fàcil demanar ajuda als teus veïns en cas que la necessitessis i et posessis malalt/a?	Has consumit algun fàrmac per un motiu d'ansietat, estrès, desmotivació, tristesa, nervis, insomni, etc. % Sí (diàri o ocasional)	Ets usuari de La meua salut?	
Total Santa Coloma de Gramenet		1,8	35%	2,56	16%	16%	2,37	2,90	2,21	2,74	2,10	17%	24%	Indicadors vermells
Districte	Districte 1. Centre i Can Mariner	● 1,9	● 39%	● 2,46	● 18%	● 15%	● 2,40	● 2,96	● 2,38	● 3,10	● 2,35	● 18%	● 27%	-
	Districte 2. Llatí, Riera Alta i Cementiri Vell	● 1,8	● 39%	● 2,74	● 10%	● 16%	● 2,48	● 2,98	● 2,35	● 3,18	● 2,35	● 22%	● 11%	-
	Districte 3. Singuerlín, Can Franquesa, etc.	● 1,7	● 36%	● 2,63	● 15%	● 15%	● 2,07	● 2,82	● 2,22	● 2,79	● 2,16	● 21%	● 26%	1
	Districte 4. Riu Nord i Riu Sud	● 1,8	● 28%	● 2,58	● 13%	● 20%	● 2,63	● 2,87	● 2,10	● 2,61	● 2,07	● 13%	● 18%	-
	Districte 5. Raval, Santa Rosa i Safaretjos	● 1,9	● 35%	● 2,50	● 20%	● 13%	● 2,40	● 2,92	● 2,21	● 2,42	● 1,80	● 15%	● 31%	2
	Districte 6. Fondo	● 1,7	● 33%	● 2,35	● 16%	● 16%	● 2,16	● 2,78	● 1,96	● 2,38	● 1,90	● 18%	● 26%	5
Sexe	Dona	● 1,7	● 39%	● 2,58	● 13%	● 13%	● 2,12	● 2,76	● 2,09	● 2,69	● 2,05	● 22%	● 24%	2
	Home	● 1,9	● 31%	● 2,54	● 19%	● 18%	● 2,62	● 3,04	● 2,34	● 2,80	● 2,15	● 12%	● 24%	-
Edat	16 a 29 anys	● 2,2	● 13%	● 2,17	● 32%	● 14%	● 2,65	● 3,08	● 2,58	● 2,97	● 2,00	● 7%	● 17%	2
	30 a 44 anys	● 1,9	● 24%	● 2,26	● 16%	● 14%	● 2,31	● 3,01	● 2,31	● 2,78	● 1,97	● 15%	● 10%	1
	45 a 59 anys	● 1,8	● 42%	● 2,58	● 12%	● 15%	● 2,32	● 2,83	● 2,12	● 2,72	● 2,11	● 22%	● 17%	1
	60 i més anys	● 1,4	● 55%	● 3,16	● 8%	● 20%	● 2,27	● 2,70	● 1,93	● 2,53	● 2,30	● 23%	● 45%	6
Lloc de naixement	A Catalunya i la resta d'Espanya	● 1,8	● 37%	● 2,58	● 16%	● 15%	● 2,37	● 2,87	● 2,33	● 2,95	● 2,19	● 16%	● 23%	-
	A l'estranger	● 1,9	● 28%	● 2,51	● 15%	● 17%	● 2,35	● 3,01	● 1,84	● 2,11	● 1,78	● 21%	● 26%	3
Nivell d'estudis	Estudis primaris o inferiors	● 1,6	● 40%	● 2,49	● 16%	● 21%	● 2,36	● 2,73	● 2,02	● 2,46	● 2,03	● 26%	● 40%	4
	Estudis secundaris	● 1,9	● 34%	● 2,61	● 17%	● 14%	● 2,36	● 3,06	● 2,30	● 2,93	● 2,13	● 14%	● 14%	-
	Estudis universitaris	● 2,0	● 28%	● 2,60	● 13%	● 10%	● 2,37	● 2,90	● 2,41	● 2,94	● 2,16	● 6%	● 10%	-
Ingressos mensuals nets de la llar	Menys de 1.000 euros	● 1,5	● 44%	● 2,33	● 14%	● 23%	● 2,27	● 2,58	● 1,71	● 2,21	● 1,80	● 25%	● 46%	10
	Entre 1.000 i 2.500 euros	● 1,8	● 34%	● 2,46	● 16%	● 12%	● 2,32	● 2,91	● 2,18	● 2,71	● 2,22	● 19%	● 21%	-
	Més de 2.500 euros	● 2,2	● 31%	● 2,75	● 16%	● 13%	● 2,60	● 3,16	● 2,65	● 3,29	● 2,11	● 7%	● 10%	-
Unitat de convivència	Una sola persona a la llar	● 1,8	● 41%	● 2,87	● 13%	● 10%	● 2,71	● 2,72	● 2,21	● 2,66	● 2,37	● 18%	● 42%	2
	Dues persones a la llar	● 1,7	● 42%	● 2,87	● 13%	● 20%	● 2,32	● 2,92	● 2,16	● 2,72	● 2,37	● 17%	● 38%	2
	Tres o més persones a la llar	● 1,8	● 31%	● 2,37	● 17%	● 14%	● 2,33	● 2,91	● 2,23	● 2,77	● 1,93	● 18%	● 15%	-

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022.

Perfil local de salut de Santa Coloma de Gramenet 2022

2.1. Estratègia de salut: objectius i accions

Aquest segon capítol presenta l'estratègia de salut de Santa Coloma de Gramenet per als propers sis anys (2023 a 2028).

L'estratègia consta d'uns objectius (agrupats en tres grans àmbits, que són “Serveis sanitaris i cura”; “Hàbits saludables” i “Ciutat saludable”) i una bateria d'accions per a cadascuna dels objectius.

L'estratègia no recau només en el Servei de Salut Pública sinó que és una estratègia de salut a totes les polítiques en la que participen múltiples regidories de l'Ajuntament. És també una estratègia comunitària, doncs l'acció de l'Ajuntament es veu reforçada per l'acció del teixit comunitari de la ciutat.

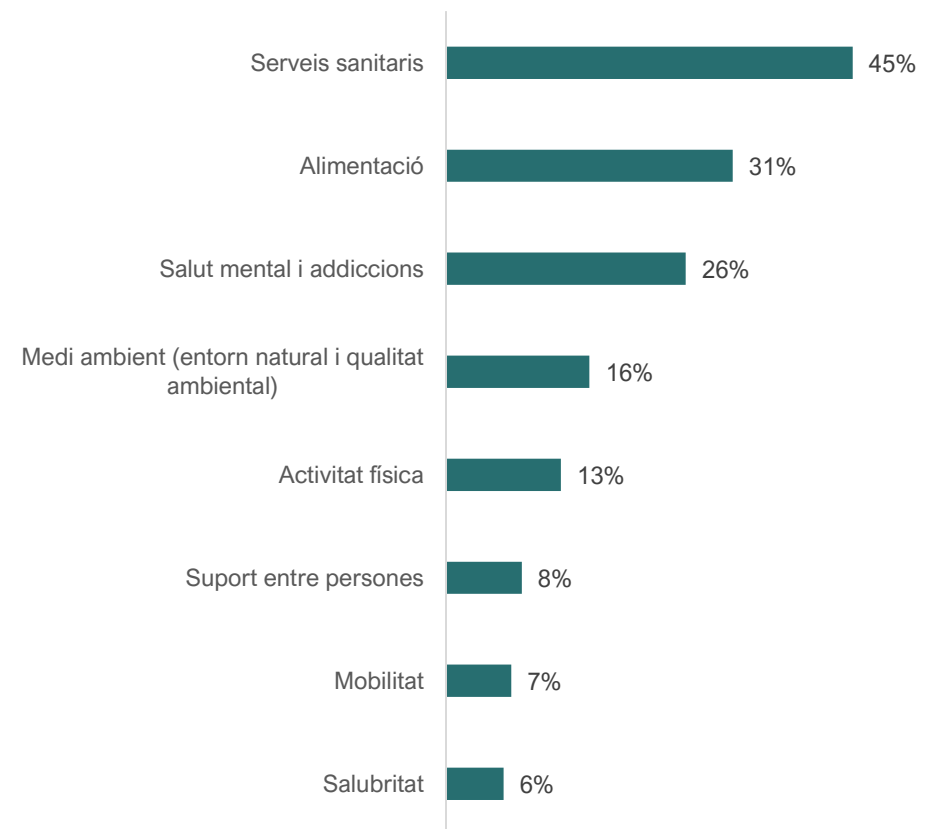
El Diagrama 7 defineix els objectius del Pla Local de Salut. El gràfic 91 mostra com han estat prioritzats aquests objectius per part de la ciutadania. S'observa com els serveis sanitaris, l'alimentació i la salut mental i addiccions són els tres objectius prioritzats. L'ordre en el que s'exposen les accions té en compte aquesta priorització ciutadana.

En les pàgines següents mostrem, a més dels objectius que estructuren l'estratègia de salut, les accions que han estat proposades i validades per avançar cap a cadascun dels objectius (Diagrama 8).

Les accions proposades es corresponen amb un objectiu principal però aporten també beneficis a d'altres objectius de manera directa o indirecta (tal com es pot veure en la Taula 19 de correspondència entre accions i objectius).

S'afegeixen dos quadres resum més: un amb la correspondència entre accions i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (Taula 20), i un altra amb la correspondència entre accions i agents responsables i col·laboradors (Taula 21).

Gràfic 91. Quines d'aquestes temàtiques de salut són per a tu prioritàries? (respostes de la població)

Font: Procés participatiu amb la ciutadania per prioritzar el pla d'acció. Setembre-octubre de 2022

Diagrama 7. Objectius del Pla Local de Salut de Santa Coloma de Gramenet

Objectiu 1. Atenció sanitària accessible i comunitària: Garantir l'acompliment dels drets i deures d'atenció sanitària i afavorir el desenvolupament de la salut comunitària.

Objectiu 2. Xarxa integral de serveis i programes per la salut mental i la reducció d'addiccions i conductes de risc: Reforçar i completar la xarxa de serveis i programes per la salut mental i la reducció d'addiccions i conductes de risc i sensibilització per prevenir-les.

Objectiu 9. Salubritat i higiene: Aconseguir una ciutat més neta i una millor convivència amb els animals.

Àmbit 1. Serveis sanitaris i de cura

Objectiu 3. Persones dependents cuidades i acompanyades: Contribuir a l'atenció de les persones dependents per tal que estiguin cuidades i acompanyades, implicant, en aquest objectiu a la xarxa social i comunitària.

Objectiu 8. Contacte i gaudi de la natura: Facilitar el gaudi i respecte de la natura, com a font de salut física i mental.

Objectiu 7. Mobilitat activa i accessibilitat urbana: Eliminar barreres arquitectòniques en habitatges, edificis, equipaments i espais públics.

Àmbit 3. Ciutat saludable

Objectiu 6. Aire net i sense soroll: Reduir totes les formes de contaminació a la ciutat que perjudiquen la salut.

Àmbit 2. Hàbits saludables

Objectiu 4. Alimentació sana: Aconseguir que la població segueixi una dieta més sana, amb més producte fresc i sostenible.

Objectiu 5. Exercici físic i esportiu: Augmentar l'exercici físic i esportiu en tot el cicle de vida i reduir-ne les desigualtats per raó de gènere i capacitat econòmica.

Diagrama 8. Accions proposades pel Pla Local de Salut

Taula 19. Resum d'accions segons correspondència amb objectius

	Objectius del Pla Local de Salut								
	Objectiu 1. Atenció sanitària	Objectiu 2. Xarxa integral per la salut mental i la reducció d'addiccions	Objectiu 3. Persones dependents cuidades i acompanyades	Objectiu 4. Alimentació sana	Objectiu 5. Exercici físic i esportiu	Objectiu 6. Aire net i sense soroll	Objectiu 7. Mobilitat activa i accessibilitat urbana	Objectiu 8. Contacte i gaudi de la natura	Objectiu 9. Salubritat i higiene
1. Elaboració del Mapa d'actius i recursos de salut, i difusió	✓	✓	✓	✓	✓				
2. Prescripció social en els CAP	✓	✓	✓	✓	✓				
3. Informació dels recursos sanitaris i dels drets i deures	✓	✓							
4. Cobertura de medicaments i tractaments	✓	✓							
5. Reforç de la cooperació entre CAP i farmàcies	✓	✓							
6. . Activitats de benestar emocional i salut mental en el PAECC		✓	✓	✓	✓				
7. Cura per la qualitat de serveis per al benestar emocional i d'atenció a patologies mentals i addiccions		✓							
8. Programes d'habitatge i laborals per a persones amb patologia mental o addicció		✓	✓						
9. Programa d'actuació sobre els efectes de les pantalles a la primera infància		✓	✓						
10. Impuls comunitari de la campanya de sexe segur i prevenció de la sida	✓								
11. Xarxa contra la soledat no volguda		✓	✓						
12. Promoció de places públiques de residència i centre de dia		✓							
13. Ampliació d'opcions de transport adaptat	✓		✓				✓		
14. Tallers pràctics de cuina saludable				✓					✓
15. Aliança interdisciplinària alimentació saludable				✓					
16. Programa d'accions contra el malbaratament alimentari.				✓					
17. Obertura pistes esportives i patis					✓				
18. Extraescolars esportives gratuïtes					✓				
19. Convocatòria de beques esportives					✓				
20. Pla integral per a la millora de l'aire						✓		✓	
21. Pla integral per a la reducció del soroll						✓			
22. Protocol d'emergències						✓		✓	
23. Mesures per eliminar barreres arquitectòniques dels habitatges	✓	✓	✓				✓		
24. Adaptació de l'espai públic i dels equipaments per fer-los accessibles	✓	✓	✓		✓		✓		
25. Naturalització dels patis escolars								✓	
26. Xarxa de refugis climàtics						✓		✓	
27. Garantia de la seguretat dels aliments				✓					✓
28. Reforç de la cultura cívica envers els residus									✓
29. Activitats de conscienciació sobre convivència amb fauna								✓	✓

Taula 20. Resum d'accions segons correspondència amb Objectius de desenvolupament Sosteïbles (ODS)

	2	3	5	10	11	12	13	15
								
1. Elaboració del Mapa d'actius i recursos de salut, i difusió		★		★	★			
2. Prescripció social en els CAP		★		★	★			
3. Informació dels recursos sanitaris i dels drets i deures		★		★	★			
4. Cobertura de medicaments i tractaments		★		★				
5. Reforç de la cooperació entre CAP i farmàcies		★			★			
6. . Activitats de benestar emocional i salut mental en el PAECC		★	★	★	★			
7. Cura per la qualitat de serveis per al benestar emocional i d'atenció a patologies mentals i addiccions		★	★	★	★			
8. Programes d'habitatge i laborals per a persones amb patologia mental o addicció		★		★	★			
9. Programa d'actuació sobre els efectes de les pantalles a la primera infància		★			★			
10. Impuls comunitari de la campanya de sexe segur i prevenció de la sida		★		★				
11. Xarxa contra la soledat no volguda		★		★	★			
12. Promoció de places públiques de residència i centre de dia		★			★			
13. Ampliació d'opcions de transport adaptat		★		★	★			
14. Tallers pràctics de cuina saludable	★	★		★		★		
15. Aliança interdisciplinària alimentació saludable	★	★		★	★	★		
16. Programa d'accions contra el malbaratament alimentari.	★	★		★	★	★	★	★
17. Obertura pistes esportives i patis		★		★	★			
18. Extraescolars esportives gratuïtes		★	★	★				
19. Convocatòria de beques esportives		★	★	★				
20. Pla integral per a la millora de l'aire		★			★		★	★
21. Pla integral per a la reducció del soroll		★			★			
22. Protocol d'emergències		★			★		★	★
23. Mesures per eliminar barreres arquitectòniques dels habitatges		★		★	★			
24. Adaptació de l'espai públic i dels equipaments per fer-los accessibles		★		★	★			
25. Naturalització dels patis escolars		★					★	★
26. Xarxa de refugis climàtics		★			★		★	★
27. Garantia de la seguretat dels aliments	★	★				★		
28. Reforç de la cultura cívica envers els residus		★			★	★	★	★
29. Activitats de conscienciació sobre convivència amb fauna		★			★			★

Taula 21. Resum d'accions	Responsable principal	Agents col·laboradors
1. Elaboració del Mapa d'actius i recursos de salut, i difusió	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	Proveïdors de serveis sanitaris de Santa Coloma de Gramenet: ICS, Fundació Vidal i Barraquer, Parc de Salut del Mar. Taula de Salut Comunitària
2. Prescripció social en els CAP	Centres d'atenció primària (ICS)	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament) Servei d'Atenció a la infància i a les famílies Departament d'atenció a la dependència i persones amb discapacitats Departament de Centres cívics i casals
3. Informació dels recursos sanitaris i dels drets i deures de la ciutadania	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	Centres d'atenció primària (ICS) Hospital Esperit Sant (Parc Salut Mar) Xarxa d'atenció a la salut mental
4. Cobertura de medicaments i tractaments	Servei d'Atenció a la infància i les famílies (Ajuntament)	Centres d'atenció primària (ICS) Farmàcies Creu Roja del Barcelonès
5. Reforç de la cooperació entre CAPs i farmàcies	Centres d'atenció primària (ICS) Farmàcies	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)
6. Activitats de benestar emocional i salut mental en el PAECC	Taula Salut mental i addiccions Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	Servei d'Educació, Infància i Joventut municipal (Ajuntament) Centres d'atenció primària (ICS)
7. Cura per la qualitat de serveis per al benestar emocional i d'atenció a patologies mentals i addiccions	Proveïdors de serveis sanitaris de Santa Coloma de Gramenet: ICS, Fundació Vidal i Barraquer, Parc de Salut del Mar.	Taula Salut mental i addiccions Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)
8. Programes d'habitatge i laborals per a persones amb patologia mental o addicció	Grameimpuls (Ajuntament) Departament de Drets Socials (Generalitat)	Taula Salut mental i addiccions Fundació Tallers
9. Programa d'actuació sobre els efectes de les pantalles a la primera infància	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament) Centre de Salut mental infantil i juvenil (Fundació Vidal i Barraquer) Servei d'Educació, Infància i Joventut (Ajuntament) Bressolgramenet (Ajuntament)	CDIAP (Fundació Aspanide) Equip d'atenció psicopedagògica (Generalitat) Centres oberts (Ajuntament) CIBA (Ajuntament) Centres d'atenció primària (ICS)
10. Impuls comunitari de la campanya de sexe segur i prevenció de la sida	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	Centres educatius de secundària (Generalitat) Departament de Centres cívics i casals (Ajuntament)
11. Xarxa contra la soledat no volguda	Departament d'Atenció a la dependència i persones amb discapacitat (Ajuntament) Departament d'Envel·liment actiu (Ajuntament)	Creu Roja del Barcelonès Punt del Voluntariat (Ajuntament) Càritas
12. Promoció de places públiques de residència i centre de dia	Departament de Drets socials (Generalitat)	

Proveïdors de serveis sanitaris: ABS i Hospital Germans Trias i Pujol (ICS); CSMIJ (Fundació Vidal i Barraquer); Fundació Hospital Esperit Sant, CSMA i CAS (Parc Salut Mar)

Resum d'accions	Responsable principal	Agents col·laboradors
13. Ampliació d'opcions de transport adaptat	Departament d'atenció a la dependència i persones amb discapacitats (Ajuntament)	Punt del Voluntariat (Ajuntament)
14. Tallers pràctics de cuina saludable	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament) Centres d'atenció primària (ICS)	Servei de Convivència, desenvolupament comunitari i civisme (Ajuntament) Biblioteca de Fondo (Xarxa de Biblioteques)
15. Aliança interdisciplinària alimentació saludable	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	Centres d'atenció primària (ICS) Servei d'Atenció a la infància i a les famílies (Ajuntament) Departament de Comerç, fires i disciplina de mercat (Ajuntament) Departament de Promoció de la ciutat i turisme (Ajuntament) Departament de Gestió de prestacions (Ajuntament) ACAU i Creu Roja del Barcelonès
16. Programa d'accions contra el malbaratament alimentari.	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	Departament de Comerç, fires i disciplina de mercat. (Ajuntament) Servei d'Educació, infància i joventut. (Ajuntament) Bressolgramenet
17. Obertura pistes esportives i patis	Departament d'Esports ((Ajuntament)	Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament) Centres educatius (Generalitat)
18. Extraescolars esportives gratuïtes	Departament d'Esports (Ajuntament)	Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament)
19. Convocatòria de beques esportives	Servei d'Atenció a la Infància i a les famílies (Ajuntament)	Departament d'Esports (Ajuntament) Departament de Gestió de prestacions (Ajuntament) Entitats esportives
20. Pla integral per a la millora de l'aire	Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)	Gabinet d'Acció territorial (Ajuntament) Policia local (Ajuntament)
21. Pla integral per a la reducció del soroll	Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)	Servei de convivència, desenvolupament comunitari i civisme (Ajuntament) Servei de Manteniment de la via pública, parcs i jardins (Ajuntament) Policia local (Ajuntament)
22. Protocol d'emergències	Servei de Seguretat ciutadana i Protecció civil (Ajuntament)	Serveis urbans (agents cívics nocturns) (Ajuntament) Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament) Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)
23. Mesures per eliminar barreres arquitectòniques dels habitatges	Servei d'Atenció a la infància i a les famílies (Ajuntament) Oficina Local d'Habitatge – Gramepark Departament d'Atenció a la dependència i persones amb discapacitats (Ajuntament)	Oficina d'atenció al ciutadà (Ajuntament) Diputació de Barcelona
24. Adaptació de l'espai públic i dels equipaments per fer-los accessibles	Servei d'Habitatge i Regeneració urbana (Ajuntament) Servei de Projectes i obres (Ajuntament) Servei de Manteniment de via pública (Ajuntament)	
25. Naturalització dels patis escolars	Servei de Manteniment d'equipaments municipals (Ajuntament)	Servei de Manteniment de via pública, parcs i jardins (Ajuntament) Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament) Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament)
26. Xarxa de refugis climàtics	Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)	Servei de Manteniment de via pública, parcs i jardins (Ajuntament) Servei de Manteniment d'equipaments Municipals (Ajuntament) Departament de Cicle festiu i Foment de la lectura (Ajuntament)
27. Garantia de la seguretat dels aliments amb vigilància i control sanitari, formació i educació	Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)	
28. Reforç de la cultura cívica envers els residus	Servei de Convivència, Desenvolupament comunitari i Civisme (Ajuntament)	Departament de Comerç, fires i disciplina de mercats (Ajuntament) Serveis urbans (Ajuntament)
29. Activitats de conscienciació sobre convivència amb fauna	Servei de medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)	Policia local (Ajuntament) Servei de Serveis urbans (Ajuntament)

2.2. Fitxes de les accions

Les pàgines a continuació recullen la fitxa descriptiva de cadascuna de les accions que integren l'estratègia de salut.

El contingut d'aquestes fitxes recull les aportacions fetes pels agents clau i la ciutadania durant el procés consultiu que fonamenta aquesta estratègia de salut.

Les fitxes recullen la informació necessària per comprendre i posar en pràctica l'acció, incloent els agents impulsors i els impactes esperats.

L'annex inclou una segona fitxa de seguiment per a cada acció, que desgrana les fases, cronograma, recursos necessaris i correspondència amb altres plans de cada acció del Pla Local de Salut.

Un cop aprovat el Pla Local de Salut, aquestes fitxes serviran per poder plasmar l'evolució de l'execució del Pla Local de Salut al llarg dels seus anys de vigència.

Descripció

L'acció consisteix en l'elaboració d'un mapeig d'actius i recursos de salut a la ciutat.

Per a la concreció d'aquest mapa d'actius i recursos de salut es requereix d'una comissió o grup motor que coordini i actualitzi la informació (com ara la Taula Salut comunitària).

Es considera necessari donar un bon detall de la informació dels recursos que s'ofereixen: horaris, tipologia concreta de l'activitat/servei, criteris de les possibles persones beneficiàries (edat, sexe, etc.).

Així mateix, aquest mapa d'actius ha de contemplar les bretxes lingüística i digital per fer-lo accessible a tota la població i fer una difusió a nivell de ciutat perquè arribi a les persones que no tendeixen a fer ús dels serveis sanitaris i, en conseqüència, no tenen tant a l'abast el coneixement dels recursos de salut.

Justificació

Un actiu és un recurs que dona salut a la població.

El mapeig és un element fonamental en processos de salut comunitària perquè facilita la identificació d'actius i la seva visibilització.

El mapeig és un pas necessari per a aconseguir la prescripció social des dels diferents àmbits d'actuació.

Amb tot, el mapeig permet també elaborar catàlegs i altres eines de difusió obertes al conjunt de la població.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Proveïdors de serveis sanitaris de Santa Coloma de Gramenet: ICS, Fundació Vidal i Barraquer, Parc de Salut del Mar.

Taula de Salut Comunitària

Impactes esperats

- ✓ Increment del coneixement dels actius en salut per part de persones i comunitats.
- ✓ Informar sobre activitats que poden tenir un impacte positiu en la salut
- ✓ Facilitació dels processos de prescripció social

Info relacionada

Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Descripció

La prescripció social consisteix en receptar des de l'atenció dels CAP activitats socials, comunitàries i esportives que poden ser beneficioses per a la salut de les persones i que suposen una alternativa o complement a la recepta farmacològica.

El funcionament de la prescripció es basa en l'ús del mapa d'actius i recursos en salut (acció 1) on consten els actius de salut de Santa Coloma (activitats, programes, recursos, espais, etc.)

El personal dels CAP recepta (prescriu) aquests actius que poden millorar o mantenir la salut de les persones i prevenir trastorns, especialment de salut mental, dependència o solitud no volguda.

Justificació

L'atenció sanitària moderna recau en gran mesura en la recepta farmacològica i en la recomanació de pautes individuals. Hi ha, però, recursos comunitaris que afavoreixen la salut a partir de la participació en activitats col·lectives.

Els beneficis de la prescripció social han estat avaluats positivament i el Departament de Salut de la Generalitat aposta per aquesta via.

Abans de la pandèmia, professionals del CAP van seguir aquesta iniciativa, però aquella va suposar la paralització de moltes activitats comunitàries, i en conseqüència, la recessió de la prescripció social.

Agents impulsors

Responsable principal:

Centres d'atenció primària (ICS)

Col·laboradors:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Servei d'Atenció a la infància i a les famílies
Departament d'atenció a la dependència i persones amb discapacitats
Departament de Centres cívics i casals.

Impactes esperats

- ✓ Crear alternatives o complements a les receptes farmacològiques i pautes individuals.
- ✓ Foment de la vida física i social activa
- ✓ Disminució de l'ús abusiu de fàrmacs de la població.
- ✓ Millora de l'estat de salut general de les persones que han seguit la prescripció social.
- ✓ Foment del teixit associatiu del municipi.

Info relacionada

Programa prescripció social i salut. Font: CatSalut

Descripció

Aquesta acció proposa dues línies d'acció:

- Donar major visibilitat als indicadors sobre qualitat assistencial a Santa Coloma de Gramenet, i treballar amb CatSalut per la seva millora quan estiguin per sota dels estàndards.
- Donar a conèixer a la població els drets i deures que tenen pel que fa a la sanitat pública.

Aquesta difusió es farà sobretot a través dels canals de difusió del Servei de salut pública i Atenció als consumidors (web i e-xarxes socials).

Justificació

La diagnosi de salut (Perfil local de salut) posa en manifest que una part de la població delega en excés la responsabilitat de tot allò relacionat amb la salut, al sistema sanitari.

Potenciar l'autonomia, l'autocura i la cura de persones properes, empodera les persones mentre que redueix la sobrecàrrega que pateix el sistema sanitari. Tanmateix, els CAP de Santa Coloma detecten una educació en salut insuficient, una manca de fonaments d'autocura i un ús inadequat del sistema sanitari.

Paral·lelament, es detecta un retrocés en la capacitat assistencial del sistema de salut (més espera i menys accés a especialistes). I per poder-ne fer seguiment, cal potenciar la transparència i accessibilitat als indicadors de qualitat assistencial.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Centres d'atenció primària (ICS)
Hospital Esperit Sant (Parc Salut Mar)
Xarxa d'atenció a la salut mental

Impactes esperats

- ✓ Augmentar l'autocura en temes de salut de la població
- ✓ Millor coneixement del circuit sanitari ordinari i d'urgències.

Info relacionada

[Carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la Salut i l'atenció sanitària](#)
Font: Departament de Salut

Descripció

L'acció consisteix en establir un canal mitjançant el qual Serveis Socials pugui derivar les persones que necessiten medicament o productes d'higiene a les farmàcies adherides al Fondo Social de Medicamentos (FSM).

Una altra alternativa, pot ser crear una prestació de Serveis Socials de pagament en farmàcies a través de la moneda local grames.

En tractaments dentals o oftalmològics, poden crear-se convenis amb clíniques o centres especialitzats, a través d'un procediment de conveni públic.

Justificació

La diagnosi de salut fa palès que una part de la població que presenta una situació econòmica vulnerable o en risc d'exclusió social no pot accedir a alguns tractament o medicaments no coberts per la seguretat social o que requereixen d'un copagament elevat.

Aquesta manca d'accés pot suposar dificultats en la vida laboral o social de les persones.

Aquesta situació propicia la necessitat de trobar fórmules per garantir l'accés a tractaments i medicaments a tota la població. Els convenis del tercer sector amb ajuntaments pot ser una línia per garantir l'accés a productes farmacèutics.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei d'Atenció a la infància i les famílies
(Ajuntament)

Col·laboradors:

Centres d'atenció primària (ICS)
Farmàcies
Creu Roja del Barcelonès

Impactes esperats

- ✓ Major eficàcia de resposta a les persones ateses per Serveis Socials que requereixen medicaments o tractaments
- ✓ Reduir el nombre de persones vulnerables que no segueixen la medicació prescrita pels CAP per motius econòmics

Info relacionada

Font: Banco Farmacéutico (memòria 2019)

Descripció

Aquesta acció pretén incrementar la cooperació entre els CAP i les farmàcies mitjançant:

- La inclusió de les farmàcies en la Taula Salut Comunitària
- Col·laboració en activitats per celebrar efímeres de salut (com ara els dies mundials monogràfics en salut).
- Inclusió de les farmàcies en l'Estratègia de Detecció de persones amb solitud no volguda (acció 11).
- Canals directes de comunicació per transmetre alertes al CAP corresponent en el cas que una farmàcia detecti una situació de risc d'alguna persona (com ara quan no s'està prenent la medicació o està empitjorant la seva situació).

Justificació

Les farmàcies fan una labor important en la promoció de la salut a Santa Coloma ja que, a banda de dispensar receptes i vendre medicaments, s'impliquen en diferents programes i iniciatives saludables, i són un reforç en la orientació i educació en salut.

La seva tasca va adquirir valor durant la pandèmia, moment en el qual la saturació dels serveis sanitaris va fer que les farmàcies augmentessin la seva labor comunitària.

Així i tot, la diagnosi posa en manifest la dificultat en la cooperació entre farmàcies i CAP com a conseqüència de problemes en la transmissió de dades per la Llei de Protecció de dades i per la manca de predisposició de professionals.

Agents impulsors

Responsable principal:

Centres d'atenció primària (ICS)
Farmàcies

Col·laboradors:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Ampliació dels agents promotores de salut
- ✓ Detecció i seguiment de l'estat de salut de les persones

Info relacionada

Cercador de Farmàcies de Santa Coloma Font:
<https://www.farmaguia.net/desktop/>

Descripció

Santa Coloma complementa l'acció educativa dels centres educatius a través del catàleg de Programa d'Activitats educatives complementàries al currículum (PAECC). Tot i així, la realització de les activitats no comporta, necessàriament, una implicació del personal docent ni una avaluació per part de l'alumnat, fet que podria estar limitant el seu impacte.

Aquesta acció planteja, en primer lloc, revisar l'oferta d'activitats que s'ofereixen al PAECC per assegurar el seu enfoc prioritari en els reptes de salut senyalats al Pla Local de Salut, i poder oferir activitats a centres d'educació no reglada i a les famílies.

La metodologia reforçarà la implicació dels docents, preveient una aportació prèvia d'informació o reservant un rol al docent durant l'activitat perquè les activitats es personalitzin i vinculin en major mesura amb l'alumnat i amb l'acció lectiva i educativa del professorat.

Es preveurà una avaluació per part del propi l'alumnat.

Justificació

La diagnosi de salut manifesta un empitjorament de l'estat anímic dels infants i adolescents, especialment en les noies. Aquest malestar emocional es concreta en una visió negativa del futur, angioixes i ansietat.

La tasca dels centres educatius en la sensibilització de l'alumnat a través del PAECC, el programa de Salut i escola als centres amb secundària, i el programa Emociona't han permès que adolescents i joves mostrin una major obertura a l'hora de reconèixer i expressar el seu malestar.

Hi ha una coincidència general en què el Pla local de Salut ha de posar accent en el treball comunitari en la salut mental -incloent-hi les famílies- i el benestar emocional d'infants, adolescents i joves.

Agents impulsors Impactes esperats

Responsable principal:

Taula Salut mental i addiccions
Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei d'Educació, Infància i Joventut municipal (Ajuntament)
Centres d'atenció primària (ICS)

- ✓ Major adaptació de les activitats a les necessitats de l'alumnat.
- ✓ Major vinculació de les activitats al treball lectiu i educatiu dels centres educatius.
- ✓ Millora del benestar emocional d'infants i adolescents.
- ✓ Ampliar l'accés a aquestes activitats a centres oberts i espais juvenils.

Info relacionada

PAECC 2022-2023. Font: Ajuntament

Descripció

Santa Coloma és un municipi compromès amb la salut mental. En els darrers anys s'han incorporat diversos serveis i programes especialitzats que han permès avenços importants. La Taula Salut mental i addiccions ha estat clau per aconseguir aquestes millores.

La present acció consisteix en ampliar i reforçar els serveis i programes especialitzats en atenció a les patologies mentals i addiccions i que actualment es veuen més deficients o insuficients. Concretament, es proposa

- Promoció del teixit associatiu i comunitari en salut mental i addiccions de Santa Coloma (Amame, Activament, Asaupam, AUPA'M).
- Reforç i difusió del Club social Gramenet, Xarxa Joves i Activa't per la salut mental.
- Reforçar la prevenció amb programes que incideixen en les habilitats parentals i benestar emocional a través del PAECC i el programa Salut i escola (vinculació amb l'acció 6).
- Ampliació del programa Emociona't a tota la ciutadania.

Justificació

La intervenció en pro de la salut mental i prevenint les addiccions és una prioritat absoluta compartida pels informants claus consultats durant la diagnosi del Pla local de Salut, i per a la ciutadania.

Malgrat que Santa Coloma compta amb nombrosos serveis i programes especialitzats per fer-hi front, es remarca la necessitat d'ampliar els recursos disponibles i la cobertura d'aquests per tal d'incrementar els impactes i poder atendre de forma més àgil i efectiva la població.

Agents impulsors

Responsable principal:

Proveïdors de serveis sanitaris de Santa Coloma de Gramenet: ICS, Fundació Vidal i Barraquer, Parc de Salut del Mar.

Col·laboradors:

Taula Salut mental i addiccions
Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Vinculació i seguiment de les persones que tenen una malaltia mental o addicció.
- ✓ Millora de la situació i benestar emocional de les persones ateses.
- ✓ Millora de l'eficàcia en el seguiment de casos complexos.

Info relacionada

Programa emociona't. Font: Ajuntament

Descripció

L'acció consisteix a reforçar els recursos d'emancipació durant la vida adulta de les persones amb patologies mentals o addiccions de Santa Coloma.

En l'àmbit d'habitatge els programes han de preveure dues actuacions:

- **Suport a l'autonomia a la pròpia llar:** la persona rep la supervisió professional en l'àmbit social o de salut, i d'altres vinculats a la llei de dependència.
- **Habilitació d'habitatges d'emancipació,** que funcionen com a comunitats amb suport professional o semitutelatge.

En l'àmbit laboral:

- Reforç als **recursos preocupacionals i formatius** per facilitar la inserció en el món laboral de persones amb trastorns mentals o drogodependències en risc d'exclusió.
- Reforç dels recursos d'inserció laboral per a persones en seguiment i tractament al CAS o CSMA.

Justificació

Les persones que pateixen o han patit un problema de salut mental són un dels grups de població amb l'índex d'atur més elevat, fins i tot comparat amb altres grups de persones que tenen alguna discapacitat.

La inserció laboral encara és una qüestió pendent. Les patologies mentals i d'addicció sovint són cròniques o cícliques. Poden compensar-se amb el tractament terapèutic adient, però sovint la intolerància i els prejudicis generen exclusió social.

Desenvolupar actuacions en l'àmbit de la integració laboral, ells/les aporta un lloc a la societat, una xarxa de relacions i suports, ajuda a estructurar horaris i ocupar el temps. És important destacar que el treball permet l'individu construir la seva identitat, reforçar el sentit d'utilitat, aconseguir els objectius vitals i possibilita establir relacions interpersonals en altres contextos diferencials reduint els sentiments de soledat; a més, es considera una mesura de l'èxit personal en la comunitat.

Agents impulsors

Responsable principal:

Grameimpuls (Ajuntament)
Departament de Drets Socials
(Generalitat)

Col·laboradors:

Taula Salut mental i addiccions
Fundació Tallers

Impactes esperats

- ✓ Millora de la inclusió social, autonomia i estat de salut.
- ✓ Emancipació i autonomia de persones amb patologies mentals o addiccions.
- ✓ Millora de l'ocupabilitat de les persones participants i del seu accés al mercat de treball.
- ✓ Sensibilització a la ciutadania i a les empreses sobre els trastorns mentals.

Info relacionada

Habitatge per a la Inclusió social. Fundació hàbitat 3

Descripció

L'Ajuntament de Santa Coloma va ser pioner en fer activitats educatives als centres educatius per fomentar un ús responsable i conscient de les pantalles, i en fa des de fa dues dècades. En la mateixa línia, la iniciativa d'espai de famílies Fils realitza tallers per formar i fer reflexionar a mares, pares i tutors sobre aspectes relacionats amb l'educació dels infants en aquest tema. D'altra banda, des de l'àmbit de l'atenció en salut mental infantojuvenil es detecta un ús inadequat de les pantalles en la primera infància.

Per donar continuïtat i reforçar aquestes iniciatives per evitar l'ús problemàtic de pantalles, es proposa realitzar una campanya al conjunt de la població mitjançant la formació de professionals i la difusió de material sensibilitzador a equipaments municipals, centres educatius, centres d'assistència primària de salut i de salut mental.

Aquesta campanya ha d'incloure un missatge concís i impactant i una simbologia que permeti identificar clarament els efectes nocius de l'abús de pantalles. Aquesta acció ha de reforçar-se amb dues iniciatives més:

- Conscienciació a professionals per tal que es revisi la digitalització i com s'empren les pantalles -especialment en centres educatius i l'administració per fomentar un ús responsable i preventiu de les tecnologies de la informació i comunicació.
- Programes específics de sensibilització des d'escoles bressol, espais familiars i centres sanitaris sobre els riscos de l'exposició a les pantalles a edats primerenques.

Justificació

La nostra societat està exposada constantment a les pantalles.

L'enquesta realitzada en el marc de la diagnosi de salut va posar en manifest que l'ús abusiu d'entreteniment amb pantalles és el segon consum de risc que més preocupa a la població de Santa Coloma.

Així mateix, diferents informants claus consultats ressalten la mateixa preocupació per la repercussió que té aquest consum a diferents nivells de salut i de convivència. Entre els aspectes que més preocupen, està l'empitjorament del desenvolupament del llenguatge i de la psicomotricitat en menors de cinc anys, i la reducció del vincle afectiu familiar, així com l'augment de mals hàbits alimentaris, posturals, de sedentarisme i empitjorament del benestar emocional associats a la sobreexposició de pantalles en infants, adolescents i joves.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)
Centre de Salut mental infantil i juvenil (Fundació Vidal i Barraquer)
Servei d'Educació, Infància i Joventut (Ajuntament)
Bressolgramenet (Ajuntament)

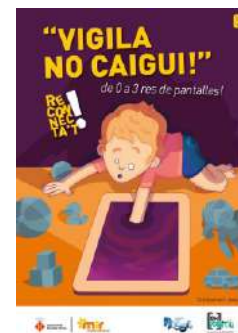
Col·laboradors:

CDIAP (Fundació Aspanide); Equip d'atenció psicopedagògica (Generalitat); Centres oberts (Ajuntament); CIBA (Ajuntament); CAPs (ICS).

Impactes esperats

- ✓ Reducció de l'ús de les pantalles.
- ✓ Prevenció de la dependència i addicció a les pantalles.
- ✓ Conscienciació a les famílies dels efectes nocius de l'exposició a les pantalles.
- ✓ Reducció de les patologies associades a l'ús de pantalles a la petita infància.

Info relacionada

Exemple Campanya prevenció ús abusiu de pantalles "Reconecta't". Font: Ajuntament e Montcada i Reixac

Descripció

L'1 de desembre se celebra el Dia mundial de la Sida. L'Ajuntament de Santa Coloma realitza des de fa anys una campanya adreçada a tota la ciutadania que promou una sexualitat protegida a través de la difusió de cartells, fullets informatius i preservatius a centres educatius de secundària i lleure, centres cívics i casals, i altres equipaments. També es posen taules informatives a diferents punts i es prové d'informació i material profilàctic.

Aquesta acció proposa incloure a la campanya anual informació addicional sobre les vies de transmissió del VIH, les mesures preventives, les pràctiques sexuals de risc, l'ús correcte del preservatiu, i el foment de la detecció precoç de les malalties de transmissió sexual.

Es tindrà en compte les limitacions a l'accés a les mesures preventives i la discriminació per raons d'orientació sexual o gènere, i la població més vulnerable.

Justificació

Les infeccions de transmissió sexual, entre elles el VIH, és un dels grans reptes mundials de la salut pública. El possible cansament de l'ús del preservatiu, l'optimisme davant els avenços científics, la manca d'informació i l'experiència llunyana de la sida a la població més jove ha suposat un increment de les pràctiques no segures com a conseqüència d'una menor percepció de risc davant del VIH/sida i altres malalties de transmissió sexual.

Les campanyes locals de sexe segur pretenen insistir en millorar el coneixement sobre els mecanismes de transmissió sexual i rompre amb els estigmes associats.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Centres educatius de secundària (Generalitat)
Departament de Centres cívics i casals (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Increment del coneixement, manera de transmissió i risc d'infeccions de transmissió sexual i VIH.
- ✓ Reducció de la xifra de persones que contrauen malalties de transmissió sexual.
- ✓ Disminució dels estigmes associats a les malalties de transmissió sexual i la sida.

Info relacionada

Campanya anual sexe segur 2020 i 2022 respectivament.
Font: Ajuntament

Descripció

L'acció pretén activar una estratègia per detectar i acompanyar les persones que es troben en una situació de soledat no volguda.

La detecció d'aquestes persones es pot realitzar a partir de la coordinació entre diferents agents pròxims a la ciutadania que facin de radar o sentinella (farmàcies, comerços, centres cívics, centres educatius, comunitats de veïns, ambulatoris, etc.). A partir d'aquesta detecció, s'inicia una supervisió professional i un acompanyament per part d'entitats socials.

Aquesta estratègia està estretament vinculada amb l'acció 1 i 2 (mapa d'actius i reactivació de la prescripció social) ja que, a partir del coneixement dels professionals i entitats dels actius i recursos en salut es podrà vincular a aquestes persones a activitats que faciliten ocasions de trobada i de relació (com les *marxes nòrdiques*, les *activitats interculturals* a l'ASSIR entre d'altres).

Així mateix, cal obrir i facilitar l'accessibilitat a espais que són claus per la socialització com ara centres cívics i patis escolars i dotar-los amb referents estables.

Tot comptant amb les iniciatives ciutadanes i comunitàries que estan treballant – com sovint fan les esglésies i els espais religiosos- per cobrir aquesta necessitat.

Justificació

La soledat no desitjada és un sentiment que es dona quan les relacions que té una persona no són suficients. Els efectes de sentir-se aïllat tenen conseqüències en la salut com ara problemes de salut mental, majors nivells d'obesitat, consums de risc, somatització, increment de medicalització, major freqüència i ús de serveis mèdics, etc. En el darrers anys aquesta sensació subjectiva ha incrementat i ha creat un impacte en la salut pública.

La diagnosi de salut posa en manifest que, tot i la densa xarxa de suport veïnal i teixit solidari de Santa Coloma, hi ha una pèrdua de la vida social que afecta especialment a les persones d'origen estranger, gent gran, joves i persones amb problemes de salut mental.

Santa Coloma desenvolupa des del 2020 el Pla Sociocultural de les persones grans que inclou el Programa Sempre Acompanyats en alguns districtes. Tot i així, es detecta que no només la gent gran pateix soledat (també joves, dones immigrants...). Per això, es veu necessari ampliar aquestes iniciatives.

Agents impulsors

Responsable principal:

Departament d'Atenció a la dependència i persones amb discapacitat (Ajuntament)
Departament d'Envel·liment actiu (Ajuntament)

Col·laboradors:

Creu Roja del Barcelonès
Punt del Voluntariat (Ajuntament)
Càritas

Impactes esperats

- ✓ Major detecció de persones que pateixen soledat no desitjada.
- ✓ Acompanyament a les persones que pateixen soledat.
- ✓ Foment de la participació i compromís de la comunitat
- ✓ Increment del voluntariat al municipi
- ✓ Vinculació d'aquestes persones a altres recursos existents dels quals podrien ser beneficiàries.

Info relacionada

Programa Sempre Acompanyats.
Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Descripció

Actualment Santa Coloma té un total de 490 places en residències per a gent gran de les quals 212 són d'iniciativa mercantil, 113 d'iniciativa social i 165 d'iniciativa pública. Pel que fa a places en centres de dia per a gent gran hi ha un total de 8 places, 6 de les quals són d'iniciativa mercantil.

L'acció pretén crear places de residències públiques o concertar-les en residències privades, fins aconseguir unes ràtios de places similars a la mitjana de la província de Barcelona (veure gràfic a Info Relacionada d'aquesta fitxa).

Justificació

La diagnosi posa en manifest que el nombre de places de residència i centre de dia per a gent gran està per sota de la mitjana de la Província de Barcelona (41,7 places per 1.000 persones majors de 65 anys a Santa Coloma, 82,7 places en el cas de la Província de Barcelona).

Aquesta situació suposa desigualtats en l'accés d'una part de la població ja que un gruix important ha d'esperar anys per aconseguir una plaça. Així mateix la manca de disponibilitat de places pot dificultar la salut i qualitat de vida de la gent gran que no pot ser atesa a la seva llar i que necessita una atenció integral o allotjament.

Agents impulsors

Responsable principal:

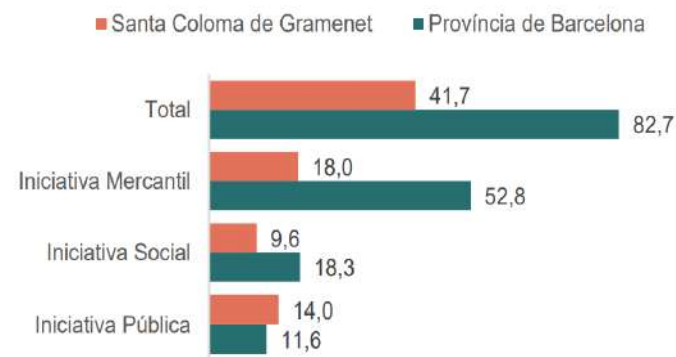
Departament de Drets socials (Generalitat)

Col·laboradors:

Impactes esperats

- ✓ Disposar d'una taxa de places de residència similar a la mitjana de la província de Barcelona.
- ✓ Reduir el temps d'espera per accedir a una plaça de residència.
- ✓ Equilibrar desigualtats d'accés a les residències
- ✓ Atenció integral i allotjament a persones que no poden ser ateses a la seva llar.
- ✓ Facilitar conciliació familiar
- ✓ Assegurar les necessitats socials i la qualitat de vida de la gent gran

Info relacionada

Gràfic 92. Percentatge de places residencials ofertades sobre 1.000 habitants majors de 65 anys. Font: Hermes. Diputació de Barcelona

Descripció

L'acció pretén diversificar el servei de transport adaptat per tal que cobreixi un major ventall de serveis per a gent gran o amb mobilitat reduïda, no només en l'accés a serveis sanitaris, cura o rehabilitació sinó també a activitats d'envelliment actiu. Aquesta acció planteja diverses iniciatives:

- Donar la possibilitat a les famílies que estan pendents de l'aprovació del barem de mobilitat de realitzar el pagament o copagament del servei de transport adaptat mentre esperen la resolució del tràmit.
- Agilitzar els tràmits administratius que autoritza a les persones que tenen plaça al centre de dia de l'ús del transport adaptat.
- Subvencionar el transport amb taxi –totalment o amb copagament– per a persones grans o amb mobilitat reduïda, per tal que puguin accedir als centres de salut.
- Incloure dins el Servei d'Atenció a Domicili (SAD) un o una professional especialitzat que acompanyi a persones grans o amb mobilitat reduïda.
- Estimular la xarxa comunitària a través del voluntariat per fer acompanyaments puntuals, amb la cobertura d'una assegurança vinculada a una associació que en faci la coordinació.

Justificació

La diagnosi de salut posa en manifest que les barreres arquitectòniques en les llars i els obstacles a la via pública, equipaments i comerços dificulten la mobilitat de persones grans o que pateixen mobilitat reduïda. També hi ha persones grans que necessiten acompanyament degut al seu deteriorament cognitiu.

Santa Coloma disposa de programes per fer front a aquesta problemàtica, com el servei Ajut social a la llar que també inclou l'acompanyament en el desplaçament, el SAD o el transport adaptat (a banda de regular la targeta d'aparcament, facilitar transport adaptat esporàdic i servei de transport especial municipal).

Malgrat els serveis existents de transport, es veu necessari incrementar els esforços i opcions des de l'administració local per tal de garantir transport o acompanyament a les persones que pateixen mobilitat reduïda o necessiten acompanyament per accedir als serveis de salut i activitat d'envelliment actiu.

Agents impulsors

Responsable principal:
Departament d'atenció a la dependència i persones amb discapacitats (Ajuntament)

Col·laboradors:
Punt del Voluntariat (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Augmentar les opcions de transport adaptat a Santa Coloma
- ✓ Facilitar l'acompanyament d'un professional a les persones que tenen mobilitat reduïda
- ✓ Disminuir el risc de patir solitud no volguda
- ✓ Incrementar la vida social de les persones que pateixen mobilitat reduïda
- ✓ Millora en la conciliació familiar

Info relacionada

Pla d'Accessibilitat Universal a Santa Coloma. Font: Ajuntament

Descripció

Es proposa programar anualment tallers sobre cuina saludable, dieta equilibrada i estratègies de compra d'aliments, tenint en compte l'economia, la multiculturalitat i la cuina d'aprofitament. És especialment important la difusió dels tallers a joves i famílies amb una situació econòmica vulnerable.

Aquestes activitats comunitàries es poden fer a espais de Santa Coloma com ara: la cuina de la Biblioteca del Fondo, les cuines de les escoles, el campus de dietètica i nutrició de la UB, l'edifici polivalent de Càritas a Singuerlín o l'Escola de Restauració.

Per incentivar la participació en el taller s'oferirà un tast gastronòmic i emportar-se el cuinat a casa.

Es contempla generar un sistema de transmissió de coneixement en cascada a través de la difusió i realització posterior dels tallers per part de persones que ja hagin assistit a formacions. D'aquesta manera, s'arribaria a col·lectius que no tendeixen a vincular-se amb aquest tipus d'activitats i s'ampliaria la xarxa d'agents promotors de salut.

Justificació

L'alimentació és un pilar de la salut.

La diagnosi de salut de Santa Coloma posa en manifest una prevalença més alta en comparació a Catalunya de patologies associades a l'alimentació com ara bé les alteracions del metabolisme lipídic (colesterol), la hipertensió, diabetis tipus 2 i especialment l'excés de pes. La població fa un consum baix de fruita i verdura i excessiu d'ultraprocessats i carbohidrats, situació que s'agreuja en la població amb menys ingressos, joves i població de determinats barris (com ara Fondo).

L'enquesta realitzada a la població i les consultes a agents clau fan palès que l'alimentació és una prioritat de millora compartida. Es considera necessari apropar coneixements pràctics per fomentar i facilitar la compra i cuinat d'aliments en clau de salut.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)
Centres d'educació formal (Generalitat)

Col·laboradors:

Servei de Convivència, desenvolupament comunitari i civisme. (Ajuntament)
Biblioteca de Fondo (Xarxa de Biblioteques)

Impactes esperats

- ✓ Increment del consum de fruita i verdura.
- ✓ Disminució del consum d'ultraprocessats.
- ✓ Reducció de les desigualtats d'accés a l'alimentació saludable.
- ✓ Reducció de les malalties relacionades amb la mala alimentació (excés de pes, colesterol, hipertensió, diabetis, etc.).
- ✓ Foment de la vida social activa.

Info relacionada

Cartell de programació de tallers (esquerra). Cuina de la Biblioteca del Fondo (dreta). Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

Es proposa crear una aliança interdisciplinària entre agents del territori per fomentar l'alimentació saludable a totes les edats. Els agents que cal adherir-hi són:

- **Centres d'atenció primària de salut (CAP):**
 - Elaboració de protocols per part de professionals d'atenció primària per a una homogeneïtzació dels missatges relacionats amb l'alimentació, amb la coordinació i supervisió pel personal de nutrició comunitària dels CAP de les orientacions sobre nutrició i dieta segons edat, patologies, cultura i situació econòmica de les persones.
 - Derivació de perfils diana a tallers de cuina i compra saludable (**Acció 1**), per exemple a través de la prescripció social.
- **Comerços:**
 - Implicació d'establiments de restauració, mercats i botigues d'aliments en l'alimentació i compra saludable, potenciant els aliments frescos, de temporada i de proximitat.
- **Centres educatius (escoles bressol, escoles, instituts i centres concertats):**
 - Integració en el currículum escolar d'activitats sobre alimentació saludable mitjançant el PAECC.
 - Adhesió al Programa de Revisió de menús escolars a Catalunya (PREME).
 - Implementació i reforç del projecte Esmorzars saludables.
- **Ajuntament:**
 - Campanya de conscienciació sobre la relació entre alimentació, excés de pes i patologies de salut. Es poden aprofitar celebracions, esdeveniments municipals i efemèrides de salut (per exemple el dies contra l'obesitat infantil, diabetis, hipertensió, etc.) per fer activitats de conscienciació.
 - Reforç de productes saludables en esdeveniments municipals (com a la Mostra gastronòmica Sabors del món o a les iniciatives emmarcades dins la Primavera gastronòmica).
 - Ajut alimentari de productes bàsics autogestionat mitjançant la moneda local *grama* per la seva compra a establiments locals de persones amb ingressos baixos.

Justificació

La diagnosi de salut mostra que la població de Santa Coloma tendeix a tenir una dieta poc equilibrada com a conseqüència d'un augment del consum d'aliments ultraprocesats i precuinats.

Aquestes dades són especialment preocupants en la infància i adolescència, on el sobrepès i l'obesitat són molt presents.

El màrqueting de la indústria alimentària afavoreixen els mals hàbits alimentaris especialment de la població amb pocs ingressos, que té menys dificultats per accedir al producte fresc pel cost econòmic.

La diagnosi de salut indica que un objectiu prioritari a treballar a Santa Coloma és la millora de l'alimentació. En conseqüència, cal crear una estratègia on s'impliquin tots els agents que poden exercir una influència en aquest sentit.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Centres d'atenció primària (Generalitat)

Servei d'Atenció a la infància i a les famílies (Ajuntament)

Departament de Comerç, fires i disciplina de mercat (Ajuntament)

Departament de Promoció de la ciutat i turisme (Ajuntament)

Departament de Gestió de prestacions (Ajuntament)

Associació Coordinadora d'Ajuda Unida (ACAU) i Creu Roja del Barcelonès

Impactes esperats

- ✓ Increment del consum de fruita i verdura.
- ✓ Disminució del consum d'ultraprocesats.
- ✓ Reducció de les malalties relacionades amb l'alimentació (hipertensió, excés de pes, diabetis, hipertensió, etc.).
- ✓ Reducció del sobrepès i obesitat en població infantil i adolescent.

Info relacionada

Descripció

L'any 2021, alumnes de l'Escola de Restauració de Santa Coloma (ERESC) van elaborar un receptari adreçat a les persones usuàries del Programa d'aliments solidaris per ajudar-les a fer menús més saludables i evitar el malbaratament.

En continuïtat d'aquesta iniciativa, es proposa:

- Difondre una **guia de bones pràctiques** per evitar el malbaratament, dirigida a establiments, centres educatius i població general.
- Habilitar **punts informatius** sobre el malbaratament alimentari durant el Dia internacional contra el Malbaratament alimentari (29 de setembre). Al voltant de mercats i supermercats s'instal·laran punts informatius dinamitzats per apropar la informació a la ciutadania on s'explicaran trucs i consells per evitar el malbaratament.
- **Tallers de cuina i compra saludable** (acció 14) on es promourà la cuina d'aprofitament.
- **Difusió a través de webs i e-xarxes socials.** Informació sobre el malbaratament alimentari, les guies de bones pràctiques i receptes d'aprofitament d'aliments. Es difondran missatges explicatius i de sensibilització sobre la campanya així com enllaços als materials elaborats.
- **Restauració sostenible:** productes de proximitat, reducció del malbaratament alimentari i de residus.
- **Acompanyament a les escoles de primària** per la reducció del malbaratament alimentaria al menjador.

Justificació

El malbaratament alimentari comporta conseqüències a escala mediambiental, econòmica i social. **Un 7%** dels aliments a Catalunya es malbaraten pels comerços, restaurants i consumidors.

La manera d'alimentar-se de la població, els costums i el ritme de vida han canviat en les darreres dècades, fet que comporta que l'aprofitament dels aliments sigui un repte per les administracions públiques i un dels objectius de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible. Aquesta té com a objectiu assegurar l'accés a l'alimentació i lluitar contra el malbaratament d'aliments.

La lluita contra el malbaratament alimentari està emparada per la Llei 3/2020, de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Departament de Comerç, fires i disciplina de mercat (Ajuntament)
Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament)
Bressolgramenet

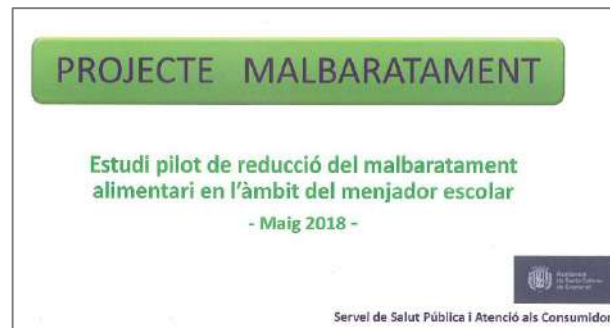

Impactes esperats

- ✓ Sensibilitzar la ciutadania dels efectes del malbaratament alimentari.
- ✓ Reduir la generació de residus per càpita.
- ✓ Reduir els residus orgànics que provoquen problemes de salubritat i gasos d'efecte hivernacle.
- ✓ Capacitar en estratègies d'aprofitament alimentari.

Info relacionada

Font: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Descripció

L'acció consisteix en l'obertura de patis i pistes esportives del municipi durant l'any per tal de facilitar el joc i la pràctica física a totes les edats, especialment dels col·lectius que realitzen menys activitat esportiva.

Santa Coloma ha implementat des del 2012 el programa Patis Oberts als districtes 5 i 6 (districtes densament poblats i amb pocs espais públics disponibles). Els darrers anys, a través dels plans d'ocupació de l'AMB s'obren els caps de setmana de 10 a 14h els patis de l'Escola Miguel de Unamuno, Escola Riera Alta i l'Escola Antoni Gaudí.

Aquesta acció pretén donar continuïtat a la iniciativa tot l'any, ampliant la xarxa de patis escolars i incorporant altres pistes esportives.

Els patis i pistes tindran una supervisió de monitoratge, que obrirà i tancarà l'espai dins els horaris previstos, vetllarà per un ús adequat de les instal·lacions i procurarà establir dinàmiques de relació entre els participants.

Els espais seleccionats estaran oberts a tota la població del municipi i el seu accés serà gratuït. S'obriran per a la pràctica lliure de qualsevol tipus d'esport de dilluns a divendres de 16h a 19:30 i dissabtes i diumenges de 10:00 a 14:00 hores.

Es desenvoluparà a patis de centres escolars públics i pistes repartits per barris de tota la ciutat i canviaran atenent a qüestions d'accessibilitat i ocupació per a altres activitats.

Justificació

La diagnosi manifesta que el nivell d'activitat física de la població de Santa Coloma s'assimila a la mitjana de Catalunya en bona part per l'habilitació d'espais verds, la infraestructura de complexos esportius, el teixit associatiu esportiu i les beques socioeducatives.

Un aspecte que limita la pràctica esportiva és la manca d'espais perquè la població de qualsevol edat pugui dur a terme activitat física en la ciutat. D'altra banda la baixa renda d'algunes persones impedeix en ocasions l'ús d'instal·lacions de pagament.

L'obertura de patis i pistes pot permetre optimitzar l'ús d'aquestes instal·lacions públiques, potenciant-ne l'ús social i autogestionat, al temps que fomenta una major interrelació de la ciutadania en espais de proximitat i democratitza l'accés a l'esport i l'activitat física.

Agents impulsors

Responsable principal:

Departament d'Esports (Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament)

Centres educatius (Generalitat).

Impactes esperats

- ✓ Major ús dels espais públic a l'aire lliure per fer activitat física.
- ✓ Augment d'espais de joc on s'aconsegueix una autogestió satisfactòria d'usos i de convivència.
- ✓ Diversificació de la població que fa activitat física.
- ✓ Augment de la superfície disponible a Santa Coloma per al joc lliure esportiu adolescent i infantil.

Info relacionada

Programa Patis Oberts. Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

L'acció consisteix en garantir una oferta d'activitat esportives i extraescolars als centres educatius del municipi al menys de dos dies a la setmana.

Per al desenvolupament de l'acció caldrà establir una figura de referència als centres que es coordini amb l'Ajuntament perquè el disseny de les activitats es faci d'acord als projectes educatius dels centres i als objectius de salut. Aquesta figura pot ser una persona referent de l'AFA de cada centre educatiu, o bé de l'equip directiu.

Les activitats extraescolars faran servir metodologies participatives i innovadores, cercant la continuïtat de les activitats al llarg de l'etapa escolar. Les activitats han de ser inclusives per a alumnat amb necessitats especials i han de tenir en compte la perspectiva de gènere en la tipologia d'activitats.

Es comptarà amb monitoratge esportiu i amb la col·laboració de clubs i entitats esportives que participin.

Justificació

L'educació extraescolar i en el lleure es considera un factor clau de l'èxit educatiu pel component motivacional, relacional i de valors que aporta.

L'accés a les extraescolars és desigual en funció de la situació social, educativa i econòmica de la família, generant que una part des infants i joves no realitzin extraescolars. Fer una proposta de gratuïtat universal i no subjecte a la renda permet avançar cap a una millora d'oportunitats per garantir l'equitat en l'accés a l'educació en el lleure. L'experiència del Pla Català de l'Esport i del PMOE demostra que les famílies responen molt positivament a l'oferta extraescolar gratuïta als centres escolars.

A banda de la desigualtat en l'accés a les activitats extraescolars, la diagnosi de salut posa en manifest una disminució de l'activitat esportiva en l'alumnat a partir dels 12 anys, especialment en el cas de noies, fet que justifica intervenir per pal·liar la situació.

Agents impulsors

Responsable principal:

Departament d'Esports (Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Augment dels infants i adolescents que realitzen activitat física.
- ✓ Increment de l'educació no formal al municipi
- ✓ Equilibri en les desigualtat d'accés a la pràctica esportiva

Info relacionada

Joventut esportiva, societat activa.
Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

L'acció pretén facilitar l'accés a la pràctica esportiva regular de la població amb menys ingressos. Per això, s'engegarà una programació de beques esportives per a famílies amb baixos ingressos ateses per serveis socials.

Aquests ajuts econòmics consistiran en beques per accedir a clubs esportius i gimnasos privats i a la prioritització en l'accés a instal·lacions municipals.

Les possibles persones beneficiàries hauran de presentar els criteris d'admissió requerits.

Una via d'accés a les beques hauria de poder ser la prescripció social dels CAP.

Justificació

La diagnosi exposa que l'accés a l'activitat esportiva és desigual en funció del nivell de renda i que, els estils de vida més sedentaris i l'excés de pes tendeixen a concentrar-se en la població econòmicament més vulnerable.

Un aspecte que estaria limitant la pràctica esportiva és el preu d'accés a les instal·lacions i activitats esportives, suposant un preu per sobre les possibilitats econòmiques de part de la població.

La valoració positiva de la població de Santa Coloma de les beques socioeducatives a infants perquè facin extraescolars posa en relleu la necessitat de reforçar aquests ajuts a diferents franges poblacionals, especialment les que fan menys activitat física: la gent major, dones i persones amb baixos ingressos. Un sistema d'ajuts per a la pràctica esportiva podria ser una via per igualar l'accés.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei d'Atenció a la Infància i a les famílies
(Ajuntament)

Col·laboradors:

Departament d'Esports (Ajuntament)
Departament de Gestió de prestacions
(Ajuntament)
Entitats esportives

Impactes esperats

- ✓ Augment de la pràctica esportiva regular de les persones amb baixos ingressos.
- ✓ Integració en clubs esportius de persones en situació econòmica desfavorida.
- ✓ Diversificació de persones que realitzen activitat física.
- ✓ Disminució de les desigualtats d'activitat física per raó d'ingressos, edat i gènere.

Info relacionada

Complex esportiu de Can Zam

Descripció

Aquesta acció consisteix en la revisió, actualització i desplegament de l'estratègia d'acció del Pla de Millora de Qualitat de l'Aire 2008-2014-2020 (PMQUA) de Santa Coloma de Gramenet. Les iniciatives s'englobaran dins els següent àmbits d'actuació, i son mesures destinades a:

1. Reduir les emissions de vehicles.
2. Millorar el transport públic i col·lectiu.
3. Incrementar el nombre de desplaçaments a peu o en bicicleta.
4. Reduir les emissions derivades de la distribució urbana de mercaderies.
5. Reduir emissions industrials i altres fonts fixes.
6. Fer divulgació, sensibilització i participació ciutadana.
7. Fer el seguiment de la qualitat de l'aire i a la reducció de les emissions.

Justificació

La diagnosi de salut posa en manifest que la contaminació de l'aire és un dels factors que més pot afectar negativament la salut de la població.

Un dels principals indicador de la contaminació atmosfèrica és el diòxid de nitrogen (NO₂) produït en un 80% del trànsit de cotxes.

Des del 2016, Santa Coloma disposa de Pla d'Acció per a la Millora de la Qualitat de l'Aire que desenvolupa diverses accions vinculades a la transició a un nou model de mobilitat i a la recuperació de zones verdes, fet que comporta que la qualitat de l'aire segueixi una tendència a la millora.

Així i tot, la proximitat a grans vies interurbanes (com ara bé el Nus de la Trinitat o la Ronda Litoral), la densitat poblacional i la climatologia suposen un repte en el control i reducció de les emissions atmosfèriques.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Medi ambient i Protecció d'animals
(Ajuntament)

Col·laboradors:

Gabinet d'Acció territorial (Ajuntament)
Policia local (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Reducció dels nivells de diòxid de nitrogen.
- ✓ Reducció de les concentracions de partícules.
- ✓ Millora de la qualitat de l'aire del municipi
- ✓ Reducció d'asma i malalties pulmonars.

Info relacionada

PAMQA (2008-2014-2020).
Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

Desplegament d'un pla integral per reduir el soroll de Santa Coloma que inclou una sèrie d'iniciatives a diferents nivells: trànsit, espai públic i comunitat de veïns.

- **Trànsit:** incorporació de mesures a zones de pas de gran vies urbanes com ara bé l'Avinguda Pallaresa. S'establiran radars de velocitat, asfalt fonoabsorbent i pantalles acústiques naturals.
- **Espai públic:**
 - Major control dels horaris dels bars i restaurants en dies laborals.
 - Accions de conscienciació sobre el civisme i necessitat de respectar el descans en horari nocturn.
 - Reforç policial
- Equip de Serenos.
- **Comunitats de veïns:** reforç a l'equip de mediació i suport a les comunitats.

Justificació

La diagnosi de Salut posa en manifest que una problemàtica a Santa Coloma és el nivell elevat de soroll degut principalment al trànsit, però també a la densitat poblacional que genera congestió dels espais públics i una qualitat dels habitatges que en molts casos dificulta un aïllament acústic.

La contaminació acústica incideix directament en el descans nocturn de la població, i en extensió a la salut dels ciutadans.

Malgrat que la població valora positivament la tasca de l'equip de mediació i suport a les comunitats de veïns, la mediació policial i el Projecte de Serenos, les queixes i conflictes de soroll són encara freqüents i generen problemes de convivència i crispació entre la ciutadania.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Medi ambient i Protecció d'animals
(Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei de convivència, desenvolupament comunitari i civisme (Ajuntament)
Servei de Manteniment de la via pública, parcs i jardins (Ajuntament)
Policia local (Ajuntament)
Serveis urbans (agents cívics nocturns)
(Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Increment de la qualitat acústica a l'espai públic.
- ✓ Disminució de les queixes veïnals per soroll.
- ✓ Millora del descans nocturn de la població.
- ✓ Disminució de les incidències detectades a la via pública per soroll.

Info relacionada

Servei de serenos.
Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

L'acció consisteix en l'actualització i millora del protocol específic d'actuació de l'Ajuntament en cas d'emergències sanitàries. El protocol explica com ha d'actuar el Comitè d'emergència en aquests casos i el paper del Servei de Salut pública. Així mateix, exposa les accions de preparació que cal fer durant períodes de no emergència. El protocol quedarà integrat en el Document únic de protecció civil municipal (DUPROCIM).

Juntament amb l'anterior, es proposa una adaptació del DUPROCIM a possibles emergències climàtiques.

Es veu necessari, així mateix, elaborar un material d'indicacions dirigit a la població sobre com actuar davant una situació d'altres temperatures o d'altres nivells de contaminants a l'atmosfera (ozó, diòxid de carboni, hidrocarburs, etc.) personalitzat a la realitat de la ciutat. Aquesta guia servirà per conscienciar sobre altres malalties sanitàries o plagues i mesures que es poden aplicar per evitar la seva reproducció.

Justificació

Les mesures que busquen conscienciar o donar resposta als impactes ambientals generats per al canvi climàtic suposen un repte per les administracions locals de disposar d'eines que permetin fer front a un escenari d'emergència.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Seguretat ciutadana i Protecció civil
(Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei de Medi ambient i Protecció d'animals
(Ajuntament)
Servei de Salut pública i Atenció als
consumidors (Ajuntament)

Impactes esperats

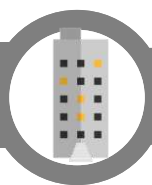
- ✓ Actualitzar el protocol de contingència en cas d'emergències climàtiques o sanitàries.
- ✓ Aconseguir una millor resolució de les problemàtiques de plagues i altes temperatures a les llars.
- ✓ Crear una ciutat i una població amb més capacitat de reacció en cas d'emergència climàtica o de salut.

Info relacionada

Pla de sensibilització ambiental.
Pla de contingència en cas de malalties transmissibles emergents d'alt risc.
Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

Santa Coloma té en marxa el Pla Local d'habitatge el qual, entre les diferents línies d'acció marcades, inclou la promoció de la millora de l'accessibilitat, habitabilitat i sostenibilitat del parc d'habitatge de la ciutat.

Actualment, l'Ajuntament manté un Conveni amb el Centre de Vida Independent per assessorar sobre les necessitats d'adaptació dels habitatges de persones amb dependència.

També, la Diputació de Barcelona dona ajuts a través de subvencions per l'arranjament d'habitatges particulars per fer-los més accessibles.

Es plantegen una sèrie d'actuacions per reforçar i ampliar els serveis que s'ofereixen actualment:

- Suport a la tramitació dels ajuts oferts per administracions supramunicipals mitjançant una campanya específica de difusió i un acompanyament a les comunitats per a la seva gestió (especialment per a la instal·lació d'ascensors).
- Avançaments retornable dels ajuts: per a comunitats i famílies sense capacitat d'avançar diners, possibilitat de que l'Ajuntament avanci els diners i els recuperi després, un cop atorgada la subvenció.
- Ajuts municipals d'accessibilitat complementaris als ajuts oferts pel Consorci Metropolità d'Habitatge.
- Bonificacions fiscals en les obres vinculades a la millora de l'accessibilitat, habitabilitat i la sostenibilitat.
- Reedició d'un Pla d'Ocupació Local que promogui la inserció laboral de persones aturades o en risc d'exclusió social participant en rehabilitació d'habitatges i comunitats de veïns.

Justificació

Els habitatges de Santa Coloma presenten molts déficits en termes d'accessibilitat.

Només un 14% dels habitatges de Santa Coloma han estat construïts després del 2000, sota uns estàndards de qualitat, eficiència energètica i accessibilitat. Així mateix, un 65,4% dels habitatges de Santa Coloma no disposen d'ascensor.

La situació es concentra en barris com Fondo, Santa Rosa i Can Mariner.

La possibilitat de nova construcció és molt limitada ja que gairebé un 100% del sòl urbà està consolidat.

Davant una població cada cop més envellida, la qüestió de l'accessibilitat cobra especial importància perquè determina l'autonomia de les persones, i en conseqüència el risc de patir aïllament.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei d'Atenció a la infància i a les famílies (Ajuntament)
Oficina Local d'Habitatge – Gramepark
Departament d'Atenció a la dependència i persones amb discapacitats (Ajuntament)

Col·laboradors:

Oficina d'atenció al ciutadà ((Ajuntament))
Diputació de Barcelona

Impactes esperats

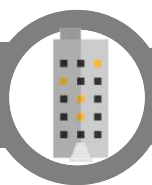
- ✓ Allargament de la vida autònoma i activa de la gent gran i amb mobilitat reduïda
- ✓ Evitar situacions de solitud o agreujament de la situació de dependència
- ✓ Major aprofitament dels programes i ajuts d'arranjament d'habitatges existents

Info relacionada

Oficina Local d'Habitatge. Font. Ajuntament

Descripció

L'Ajuntament de Santa Coloma porta temps treballant en aquesta línia de millora a través del Pla Mobilitat Urbana i Sostenible, aprovat l'any 2016, i el Pla Universal d'Accessibilitat. Ambdós plans executen mesures per millorar l'accessibilitat en la via pública i eliminar barreres arquitectòniques.

L'acció consisteix en donar continuïtat a la política prevista. En concreta en la l'adaptació dels equipaments i dels espais públics per fer-los més accessibles.

En relació als espais públics i els equipaments municipals, l'Ajuntament està duent a terme els estudis previs i té un programa de remodelació progressiva.

Pel que fa als edificis o equipaments que no són de titularitat municipal –siguin d'altres administracions o serveis i establiments privats- es fomentarà l'adaptació d'aquests a través de requeriments, ajuts en cas necessari i distintius de reconeixement.

Justificació

La millora de la mobilitat és una prioritat a Santa Coloma. Existeixen molts obstacles a la via pública que dificulten la mobilitat, especialment per persones amb mobilitat reduïda o gent gran, com voreres estretes, manca de rampes, pilots, pals a les voreres, etc.

Així mateix, la diagnosi de salut posa en manifest les dificultats per accedir a determinats locals comercials o equipaments municipals.

L'adhesió a la Declaració sobre l'Accessibilitat Universal promoguda, per la Confederación Española de Personas con Discapacidad Física y Orgánica (COCEMFE), suposa un compromís assumit per aconseguir una ciutat accessible.

Agents impulsors

Responsable principal:

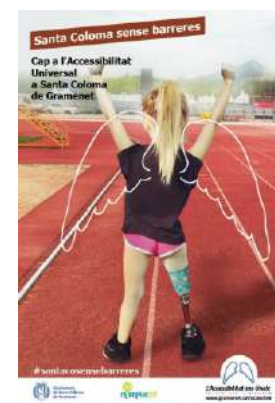
Servei d'Habitatge i Regeneració urbana (Ajuntament)
Servei de Projectes i obres (Ajuntament)
Servei de Manteniment de via pública (Ajuntament)

Col·laboradors:

Impactes esperats

- ✓ Allargament de la vida autònoma i activa de la gent gran i amb mobilitat reduïda
- ✓ Millorar la mobilitat de vianants especialment de gent gran i persones amb mobilitat reduïda
- ✓ Reducció de les barreres arquitectòniques a l'espai públic
- ✓ Increment de la seguretat en els desplaçaments de tota la població

Info relacionada

Pla d'Accessibilitat Universal. Font: Ajuntament

Descripció

L'acció consisteix en incorporar vegetació als patis escolars del municipi per tal d'incrementar els espais verds de Santa Coloma, reduir els nivells de contaminació ambiental i que els infants i adolescents puguin gaudir més del temps que passen als espais d'exterior de l'escola. A banda de propiciar espais més atractius i amb ombres als patis escolars, el contacte amb la natura és clau pel desenvolupament i benestar dels infants i adolescents.

Es plantaran plantes autòctones i aclimatades al clima mediterrani. Caldrà tenir en compte el lloc de plantació (sòl, espai disponible), la sensibilitat a possibles plagues i la capacitat al·lèrgica de l'espècie per evitar reaccions als infants, així com l'afectació per part de les arrels a les estructures de l'espai.

Es considera d'interès la realització d'activitats socioeducatives entorn la vegetació i el seu impacte ambiental durant l'horari lectiu. D'aquesta manera, la vegetació és també un recurs educatiu.

Justificació

La diagnosi de salut indica que les zones verdes dins el nucli urbà són escasses a Santa Coloma i que la majoria d'espais públics existents dins la trama urbana són pavimentats (grisos), sent desitjada la introducció de més verd, especialment a alguns barris que estan altament densificats com el Fondo, Santa Rosa o Can Mariner.

La població de Santa Coloma valora molt positivament les polítiques actives que s'han realitzat des de l'Ajuntament en aquest sentit, tot i així hi ha demanda de naturalitzar en major mesura els patis escolars per contribuir a l'esponjament dels barris.

La progressiva substitució dels sols de formigó per sols més naturals i drenants contribueix a fer front al canvi climàtic, ja que absorbeixen més la calor, en comptes de reflectir-la.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Manteniment d'equipaments municipals (Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei de Manteniment de via pública, parcs i jardins (Ajuntament)

Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)

Servei d'Educació, infància i joventut (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Increment de les zones verdes i arbres als centres educatius.
- ✓ Reducció dels nivells de contaminació ambiental.
- ✓ Augment del contacte dels infants amb la natura.

Info relacionada

Exemple de pati escolar. Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

En els darrers anys, el servei de Medi Ambient de Santa Coloma ha fet una aposta pels refugis climàtics, adherint-se a la xarxa de refugis climàtics de l'AMB. Actualment, hi ha cinc refugis climàtics al municipi: un d'exterior (al Parc de Can Zam) i quatre refugis climàtics interiors (les biblioteques municipals).

L'acció proposa donar continuïtat a la iniciativa mitjançant l'ampliació de la xarxa de refugis climàtics.

Els refugis climàtics exteriors tindran una cobertura vegetal adient i terres que no reflecteixin la calor i els refugis climàtics d'interior seran equipaments oberts a la ciutadania que compliran el criteri d'espai fresc i ben condicionat, és a dir, un lloc d'estada climatitzat.

Els nous refugis climàtics se situaran a llocs estratègics on es concentrin persones vulnerables a la calor (persones grans o amb malalties cròniques, nadons, etc.).

Independentment que siguin interiors o exteriors, s'assegurarà que siguin segurs i accessibles. Així mateix, es proporcionarà àrees de descans (cadires) i aigua. Caldrà senyalitzar els refugis climàtics amb un símbol per facilitar la seva identificació.

Justificació

El canvi climàtic té múltiples efectes sobre la salut de la població. Un dels impactes directes són les onades de calor. Les altes temperatures que s'acumulen a l'asfalt, la densitat dels edificis construïts, la circulació de vehicles i l'escassetat de vegetació acusen l'efecte de calor.

Aquesta situació fa que els municipis hagin de prendre mesures i una d'aquesta és habilitar espais que es mantinguin frescos i permetin protegir a la població més vulnerable com ara bé nadons, gent gran, malalts crònics o persones amb pocs recursos.

Santa Coloma ha fet esforços en els darrers anys en aquest àmbit, però cal continuar en aquesta línia.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)

Col·laboradors:

Servei de Manteniment de via pública, parcs i jardins (Ajuntament)
Servei de Manteniment d'equipaments Municipals (Ajuntament)
Departament de Cicle festiu i Foment de la lectura (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Augment dels espais amb ombra a l'estiu.
- ✓ Augment dels espais d'exterior i d'interior que reuneixen les condicions per considerar-se un refugi climàtic.
- ✓ Protecció dels col·lectius més vulnerables a les altes temperatures

Info relacionada

Coberta al Passeig de Salzereda i model de senyalització de l'AMB. Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

Les administracions locals tenen en l'àmbit de la seguretat alimentària les funcions de gestió del risc per a la salut derivat dels productes alimentaris en les activitats del comerç detallista, la restauració (venda directa d'aliments preparats als consumidors/es, amb repartiment a domicili o sense), la producció i el transport d'àmbit local, segons l'establert a la normativa.

La legislació també determina que els controls oficials han de garantir la verificació del compliment de la legislació en matèria de pinsos i aliments. El control oficial és el pilar fonamental de la intervenció pública en la seguretat alimentària. Han de ser efectuats amb regularitat en funció del risc i amb la freqüència apropiada, i han de garantir la seva eficàcia i coherència mitjançant procediments documentats per escrit.

Consisteixen a dur a terme activitats, com ara:

- La inspecció per a la comprovació de les condicions d'higiene a les empreses alimentàries.
- Entrevistes amb els titulars de l'empresa alimentària (assessoraments tècnics, compareixences).
- o Qualsevol altra acció realitzada per verificar el compliment de la legislació (presa de mostres, comprovació de la qualitat dels olis de fregir...).

Justificació

Són necessàries accions que puguin permetre:

- Prevenir les malalties de transmissió alimentària.
- Reduir l'exposició de les persones als perills vehiculats per aliments.
- Mantenir un nivell elevat de protecció dels interessos de la ciutadania en matèria alimentària.

Les actuacions de l'administració local en matèria de seguretat alimentària, com autoritat sanitària competent, es justifiquen per la responsabilitat que té de vetllar que els operadors alimentaris compleixin la normativa vigent i així garanteixin la innocuïtat i salubritat dels aliments elaborats o comercialitzats a la ciutat. Tot amb la finalitat és protegir la salut de la ciutadania.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Salut pública i Atenció als consumidors (Ajuntament)

Col·laboradors:

Impactes esperats

- ✓ Reducció a zero dels casos de toxiinfeccions vinculats a establiments alimentaris.
- ✓ Millora de la higiene i qualitat alimentària dels establiments.
- ✓ Reducció del nombre d'establiments alimentaris amb risc elevat.
- ✓ Oferta alimentària de millor qualitat en termes de salut alimentària.

Info relacionada

Campanya seguretat alimentària. Font: Agència Catalana de Seguretat Alimentària

Descripció

L'Ajuntament de Santa Coloma va aprovar el maig del 2022 el Pla de Civisme. El Pla, juntament amb el Pla d'Acció municipal, a preveu una sèrie d'iniciatives que tenen, d'entre altres objectius, reduir l'incivisme amb residus.

Aquestes són:

- Continuar realitzant campanyes de sensibilització específiques per barris o districtes sobre la importància de mantenir l'espai públic net.
- Promoure campanyes de sensibilització sobre la neteja a través de missatges enginyosos, especialment en els espais de recollida de deixalles.
- Continuar treballant amb l'equip d'Agents pel Civisme i l'equip de Serenos per vigilar l'espai públic i donar de forma personalitzada informacions i orientacions a la ciutadania.
- Continuar amb les campanyes informatives sobre com es duu a terme la recollida de mobles i informar sobre la normativa pel que fa als residus.
- Organitzar tallers de sensibilització per a conscienciar com s'han d'utilitzar els contenidor correctament.
- Augmentar els canals via web per sol·licitar la recollida de mobiliari.
- Continuar amb les campanyes informatives adreçades a comerços, restauració i venedor ambulants perquè coneguin la normativa de neteja i salubritat.
- Proposar millores en la distribució de les papereres.

Justificació

Santa Coloma té un nivell de recollida selectiva molt baix en comparació a la província.

A més, la diagnosi de salut posa en manifest un problema permanent en l'àmbit de la gestió dels residus orgànics que produeix acumulació als contenidors, brutícia general a la ciutat, obstacles a la via pública, etc.

Aquestes situacions provoquen proliferació de rosegadors, paneroles, gats de carrer, etc. esdevenint un problema de salut pública i queixes veïnals que cal abordar.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de Convivència, Desenvolupament comunitari i Civisme (Ajuntament)

Col·laboradors:

Departament de Comerç, fires i disciplina de mercats (Ajuntament)
Serveis urbans (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Disminució de les incidències detectades a la via pública per mal ús dels contenidors
- ✓ Reducció de les queixes veïnals per incivisme
- ✓ Augment dels nivells de reciclatge

Info relacionada

Agents cíviques.
Font: Ajuntament de Santa Coloma

Descripció

L'acció planteja un reforç del civisme amb animals, pel que fa a la tinença responsable d'animals domèstics i per millorar la convivència amb animals peridomèstics. S'encetaran dues línies de treball:

- Sensibilitzar sobre la tinença positiva i responsable d'animals, enfocant per una banda els deures (importància de censar, vacunar, recollir els excrements, etc) i els drets (ampliar el espais d'esbarjo per a gossos).
- Protecció contra plagues d'insectes, coloms i gats de carrer: reforçar el civisme i consciència de la població sobre els efectes d'alimentar animals de carrer o deixar restes de menjar a l'espai públic.

Per materialitzar aquestes accions caldrà, tal i com té previst el Pla de Convivència, crear una campanya continuada per mitjà de cartells i pòsters a l'espai públic, la difusió de material sobre consells pràctics i ampliar la tasca dels agents cívics.

Justificació

Els excrements d'animals a la via pública són un focus d'insalubritat i motiu de malestar en la població. Per una banda, existeixen queixes de la població respecte l'excés de coloms i gats de carrer per l'hàbit de donar menjar i l'incivisme amb residus orgànics, que suposen la seva proliferació.

Per altra banda, la convivència amb animals domèstics, cada cop més habitual a la cultura actual, fa que cada cop més llars convisquin amb animals de companyia, especialment gossos. Aquest fet comporta més demanda d'espais habilitats per a gossos, i alhora més queixes per excrements, orins i sorolls.

Agents impulsors

Responsable principal:

Servei de medi ambient i Protecció d'animals (Ajuntament)

Col·laboradors:

Polícia local (Ajuntament)
Servei de Serveis urbans (Ajuntament)

Impactes esperats

- ✓ Reducció de queixes veïnals per excrements d'animals a la via pública
- ✓ Augment d'espais habilitats per l'esbarjo de gossos
- ✓ Reducció de la població de rosegadors, coloms, gats de carrer i mosquits tigre detectats a la ciutat
- ✓ Increment del tant per cent de gossos censats

Info relacionada

Campanya tu poses la màgia.
Font: Ajuntament

2.3. Compliment de la Carta de Serveis de Salut Pública

La Llei de Salut Pública 18/2009 de Catalunya defineix les prestacions que han de desenvolupar els ajuntaments per garantir la innocuïtat i la salubritat dels productes alimentaris, preservar la salut de la població davant dels agents físics, químics i biològics; fer vigilància sanitària; i promoure la salut i prevenir la malaltia.

El Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet assumeix de manera estructural i consolidada les següents competències, recollides en la seva Carta de Serveis i explicades de manera més detallada en el capítol 1 (Perfil Local de Salut):

▪ Promoció de la salut

- L'educació en salut.
 - Educació per a la salut a centres educatius.
 - Foment de la salut mental i lluita contra l'estigma.
 - Promoció d'hàbits saludables, alimentació sana i segura.
 - Sexualitat sana i prevenció d'infeccions de transmissió sexual
 - Salut comunitària i treball en xarxa

- Pla Local de Salut
- Pla Municipal de Drogues

▪ Protecció de la salut

- La Autorització sanitària de l'activitat de pírcing, tatuatge o micropigmentació.
- Vigilància i control dels establiments alimentaris.
 - Cens Municipal Sanitari i valoració del risc per a la salut dels establiments alimentaris.
 - Garantir la seguretat, salubritat i innocuïtat dels aliments que comercialitzen els establiments minoristes de la ciutat a través del control i la vigilància.
 - Presa i anàlisi de mostres alimentàries.
 - Auditoria, assessorament i formació en seguretat alimentària

▪ Vigilància de la salut

- Gestió de deteccions de malalties de declaració obligatòria.
- Monitoratge sistemàtic de malalties i determinants de salut

Durant la vigència del Pla Local de Salut, les funcions estructurals del Servei de Salut Pública es continuaran desenvolupant seguint les planificacions anuals internes del Servei.

Aquestes funcions, tanmateix, quedaran ampliades o reforçades en alguns casos – especialment en l'àmbit de l'educació en salut– a través del desenvolupament de les accions previstes per l'estratègia de salut del Pla i que recauen en alguns casos directament en el Servei de Salut Pública.

Des del Servei de Salut Pública es vetllarà per desenvolupar les seves prestacions estructurals en consonància amb els objectius del Pla Local de Salut.

Nota: El Servei de Medi Ambient complementa les tasques de Salut Pública de protecció de la salut amb les següents prestacions:

- La gestió del risc per a la salut derivat de la contaminació del medi.
- La gestió del risc per a la salut pel que fa a les aigües de consum públic.
- La gestió del risc per a la salut als equipaments públics i als llocs habitats, incloses les piscines.
- La gestió del risc per a la salut derivat dels animals domèstics, dels animals de companyia, dels animals salvatges urbans i de les plagues.

2.4. Lideratge del Pla Local de Salut

L'èxit d'un pla rau principalment en el seu lideratge. Del lideratge depèn l'execució de les accions i la seva adaptació a circumstàncies canviants, la mobilització dels recursos necessaris i el sosteniment de les aliances necessàries.

El Pla Local de Salut de Santa Coloma de Gramenet és una estratègia interdisciplinària i de ciutat. El seu desplegament implica a diverses regidories de l'Ajuntament, als CAPs de la ciutat, als centres educatius, als comerços, a les farmàcies, a equipaments socials, a entitats del tercer sector, etc. Amb tot, el Pla ha de recolzar-se en un actor que assumeixi la funció de governança i coordinació del desplegament de les més de trenta accions del Pla al llarg de la seva vigència, prevista fins a 2027.

Aquesta funció d'impuls i seguiment del Pla recaurà en el Servei de Salut pública i Atenció als consumidors, que és també qui ha liderat el procés de disseny del pla. A continuació enumerem les tasques que cobrirà el lideratge del Pla Local de Salut, assumit per Salut Pública des d'una vessant de governança col·laborativa:

Sosteniment del compromís polític

A) Compromís i pacte polític sostingut entre els partits polítics

El Pla s'explicarà a tots els partits amb representació a Santa Coloma i serà presentat al Ple del consistori, intentant sumar el màxim d'adhesions per a la seva aprovació. Aprovar el Pla per

unanimitat o, si més no, amb un recolzament ampli de les diferents forces polítiques dona més garanties de sostenibilitat del projecte al llarg de la seva vigència i d'eventuals canvis de govern.

Durant la vigència del Pla i a través de les diferents comissions informatives, espais de governança i canals oficials de comunicació, s'informarà a totes les forces polítiques del desenvolupament del Pla.

B) Compromís i pacte polític sostingut dins de l'equip de govern

Desplegar una estratègia transversal de salut requereix un compromís estable per part de tot l'equip de govern, de manera que es compti amb la predisposició a col·laborar del conjunt de regidories en les quals cal recolzar-se per posar en pràctica el Pla. Per aquesta raó, el/la representant política de la regidoria de Salut Pública, vetllarà per traslladar en el sí de l'equip de govern les necessitats concretes de col·laboració de la resta de regidories per desenvolupar el Pla.

D'altra banda, des del Servei de Salut es vetllarà per tenir representació i participar activament en les taules interdepartamentals d'altres polítiques amb impactes en la salut, per fer valdre la perspectiva i objectius de salut del Pla.

De fet, la principal via per transversalitzar l'agenda política en salut passa per aquesta participació activa de Salut Pública en els espais on es negocien altres polítiques.

Implicació comunitària

C) Dinamització de la Taula de Salut Comunitària

Abans de la pandèmia de Covid-19, Santa Coloma va disposar d'una Taula de Salut Comunitària, dinamitzada pel Servei de Salut Pública. Els diferents professionals i entitats que hi van participar valoren positivament la tasca i raó de ser d'aquesta taula i veuen necessari recuperar-la.

La Taula de Salut Comunitària es veu fonamental per crear una aliança entre els diferents agents i encarar conjuntament els objectius de salut del Pla.

L'impuls de la Taula de Salut Comunitària implica garantir un mínim de dues convocatòries anuals, amb possibilitat de derivar-ne comissions o grups de treball específic que es reuneixin amb una altra freqüència.

La Taula haurà de tenir representació de serveis locals, professionals de l'ABS, associacions, farmàcies i altres agents amb responsabilitat en el desenvolupament de les accions del Pla Local de Salut.

La tasca de dinamització de la Taula inclourà també la tasca de crear vasos comunicants amb altres Taules existents a Santa Coloma, on també es tracten continguts relacionats amb la salut.

Es proposa que sigui la Taula de Salut Comunitària l'òrgan que s'ocupi de fer el seguiment de l'execució del Pla, l'avaluació del seu progrés i la priorització anual d'accions a desenvolupar.

La Taula ha de ser també un espai on donar veu i visibilitat a la tasca que en salut que fan noves entitats fins ara no tingudes en compte.

D) Continuitat de la Taula de salut mental i addiccions

L'abordatge de la salut mental i les addiccions és una prioritat absoluta compartida per tots els agents i població del territori. Fruit d'aquesta importància, Santa Coloma compta amb la Taula de Salut Mental i addiccions que es reuneix de manera periòdica per articular demandes institucionals de millora i lidera protocols d'actuació i sistemes de coordinació.

La labor de la Taula ha contribuït a incrementar prestacions en salut mental al municipi com ara bé dotar de nous equips d'atenció, millorar espais, millorar procediments, sensibilitzar informació, etc.

Per aquest motiu, mantenir la Taula de Salut Mental i addiccions es considera clau per continuar treballant en la salut mental i les addiccions.

Comunicació i transparència

E) Difusió estratègica de les activitats i recursos de salut que es desenvolupen en el marc del Pla

Els agents clau de salut consultats manifesten que les activitats i recursos de salut existents arriben en molts casos de forma reiterada als mateixos grups de població, per tenir més capacitat de demanda o estar millor connectats als serveis.

En canvi, hi ha moltes persones que queden al marge de les activitats i recursos de salut, malgrat reunir les condicions per ser-ne beneficiari.

La salut comunitària no només ha de consistir en crear més recursos sinó, sobretot, en aconseguir fer-los arribar als destinataris idonis i a un ventall més divers de població.

Per això, es planteja que el Servei de Salut Pública lideri una estratègia continuada de comunicació eficaç de les activitats i recursos de salut que es van generant i millorant a la ciutat, especialment aquells que es desenvolupen en el marc del Pla Local de Salut. Aquesta comunicació ha de contemplar diferents mitjans: escrits, visuals, orals; via xarxes socials digitals, web, butlletí informatiu, espais presencials, etc. És fonamental adaptar el llenguatge, els idiomes, estil i continguts dels missatges al destinatari al que es vol arribar de manera preferent.

F) Transparència sobre l'execució i avaluació del Pla Local de Salut

Amb una periodicitat mínima anual, el Servei de Salut Pública publicarà una actualització de les fitxes de les accions previstes en el Pla Local de Salut, on pugui veure's en quin estat d'execució es troben i si hi ha canvis en la seva orientació o concreció prevista.

Les fitxes de seguiment de les accions incorporaran un full addicional on constin els indicadors d'execució, cronograma, recursos vinculats a cada acció, impactes en els ODS i vinculació amb altres plans municipals de les accions.

En la pàgina a continuació es mostra un model de fitxa addicional per fer el seguiment de l'execució de les accions.

Cerca de recursos

G) Cerca de subvencions i suports tècnics d'altres administracions.

Una tasca continuada del Servei de Salut Pública serà la cerca proactiva de subvencions i ajuts tècnics o materials d'altres organismes (per exemple, de la Diputació de Barcelona) per facilitar l'execució de les accions del pla.

H) Previsió i sol·licitud de pressupost estructural necessari

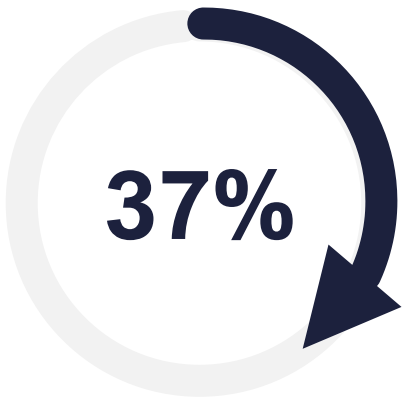
De forma anual, i segons el calendari previst de desenvolupament de les accions, el Servei de Salut Pública haurà d'explicitar les necessitats de pressupost estructural per desenvolupar el Pla. Part d'aquest pressupost estructural serà del propi Servei, mentre que una altra part correspondrà a altres serveis.

 Indicadors d'execució i cronograma

Indicadors	Estat	Cronograma
Indicador d'execució 1	✓ Fet	Any/s de referència
Indicador d'execució 2	▶ En curs	Any/s de referència
Indicador d'execució 3	○ No iniciat	Any/s de referència
Indicador d'execució 4	○ No iniciat	Any/s de referència

 Execució

 Recursos

Tipus de recurs	Sí/No	Especificacions	Font de finançament
Dedicació de temps de la plantilla tècnica estructural			
Noves contractacions temporals			
Noves contractacions indefinides			
Compres o inversions puntuals			
Despeses continuades de manteniment			

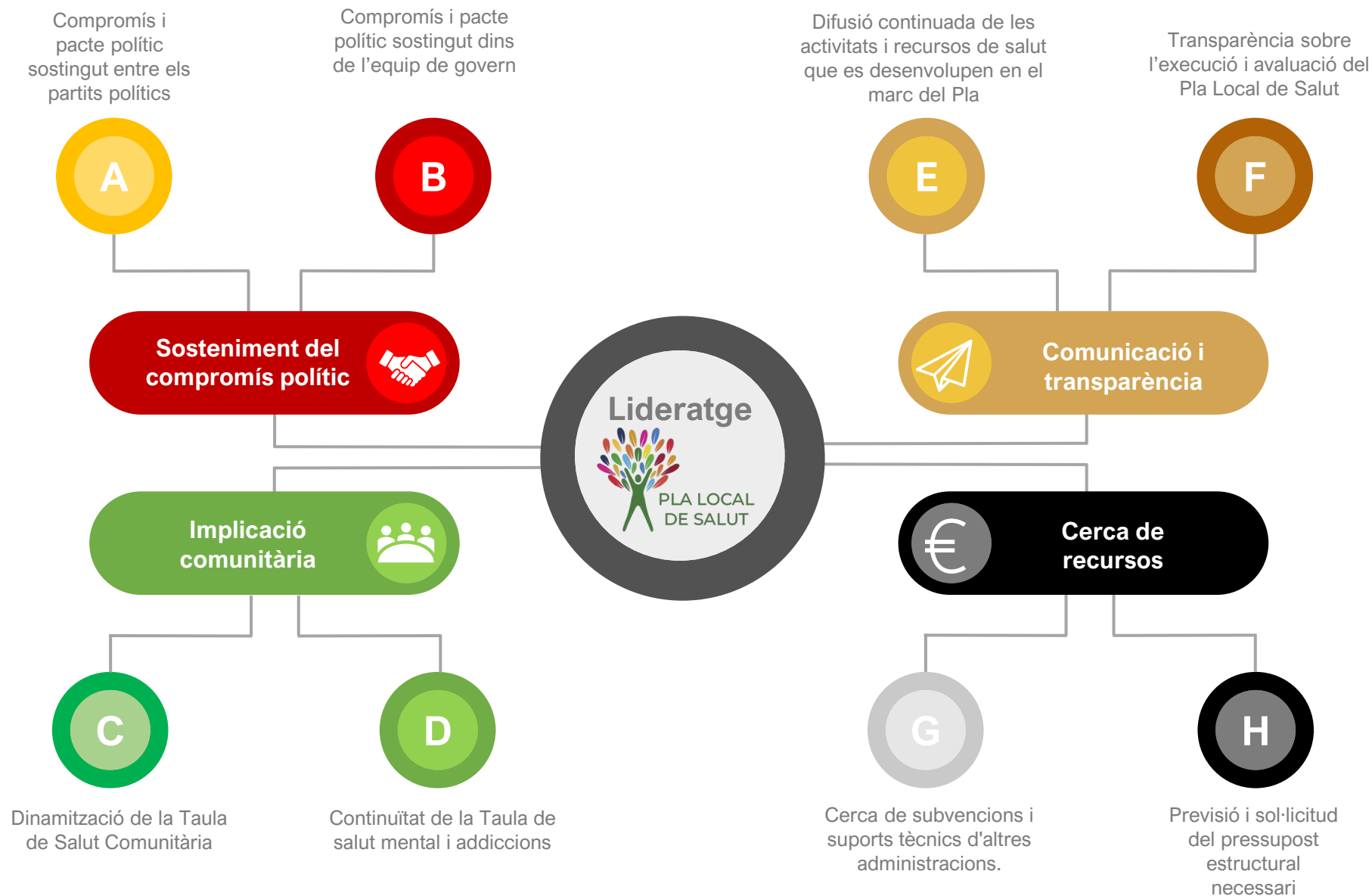
 Vinculacions

Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS):

Vinculació amb altres plans municipals:

Diagrama 9. Resum de funcions de lideratge del Pla Local de Salut

3. Nota metodològica

L'elaboració del Pla Local de Salut ha seguit el marc teòric dels determinants de salut i aborda les dimensions que mostra el diagrama (marc conceptual) de la pàgina següent.

El diagrama inclou els condicionants del medi urbà i natural, la situació demogràfica i econòmica de la població, la xarxa de serveis i suport comunitari i social, i aspectes culturals i actitudinals vinculats als estils de vida. També s'hi aborda la morbiditat i prevalences de diferents malalties a Santa Coloma de Gramenet.

Aquest enfocament de salutogènesi ha estat proposat per la OMS (Organització Mundial de la Salut) per a treballar l'àmbit de la Salut Pública i Comunitària, sota el lema “salut a totes les polítiques”. Aquest enfocament és també el proposat pel Servei de Salut Pública de Diputació de Barcelona, el qual dona suport als ajuntaments en la confecció de Plans Locals de Salut.

L'enfocament és coherent amb les competències de les administracions locals, que no en tenen sobre el sistema sanitari, però sí en aspectes fonamentals per a la qualitat de vida i, per tant, la salut, com són l'educació social, l'urbanisme, l'habitatge, l'esport, la cura del medi ambient, la dinamització comunitària, la seguretat o la convivència.

Perfil local de salut

Seguint el model d'anàlisi dels determinants de la salut, la diagnosi realitzada (perfil local de salut) ha recopilat informació de tres fonts complementàries:

1. **Fonts de dades secundàries sobre salut:** Principalment, s'han emprat les dades recopilades de forma regular pel servei de Salut Pública, i publicades en la web del servei: <https://bit.ly/indicadors-pla-salut>

Aquestes dades s'extreuen dels informes d'indicadors de salut de Diputació de Barcelona, de l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQUAS) del Departament de Salut, amb informació dels sis ABS de Santa Coloma. També s'han incorporat dades demogràfiques i econòmiques de l'IDESCAT, l'INE, el Programa Hermes de Diputació de Barcelona i dades procedents de documentació aportada per l'Ajuntament, com les diagnosi d'altres plans vigents i estudis realitzats amb el Servei de Salut Pública de Diputació de Barcelona, com l'enquesta “Hàbits relacionats amb la salut 4t d'ESO 2020 2021”.

2. **Consulta a informants clau:** s'ha fet una consulta per via telemàtica, entrevistes online i grups de debat presencials i telemàtics a un ventall molt divers de professionals de departaments, serveis i organitzacions vinculades a la salut de Santa Coloma, per conèixer quines problemàtiques detecten i quines i accions i recursos veuen necessaris. El ventall d'agents consultats es pot veure en el diagrama més endavant (agents de salut consultats) i **sumen 128 agents clau** que han participat en la diagnosi de manera activa amb les seves aportacions.

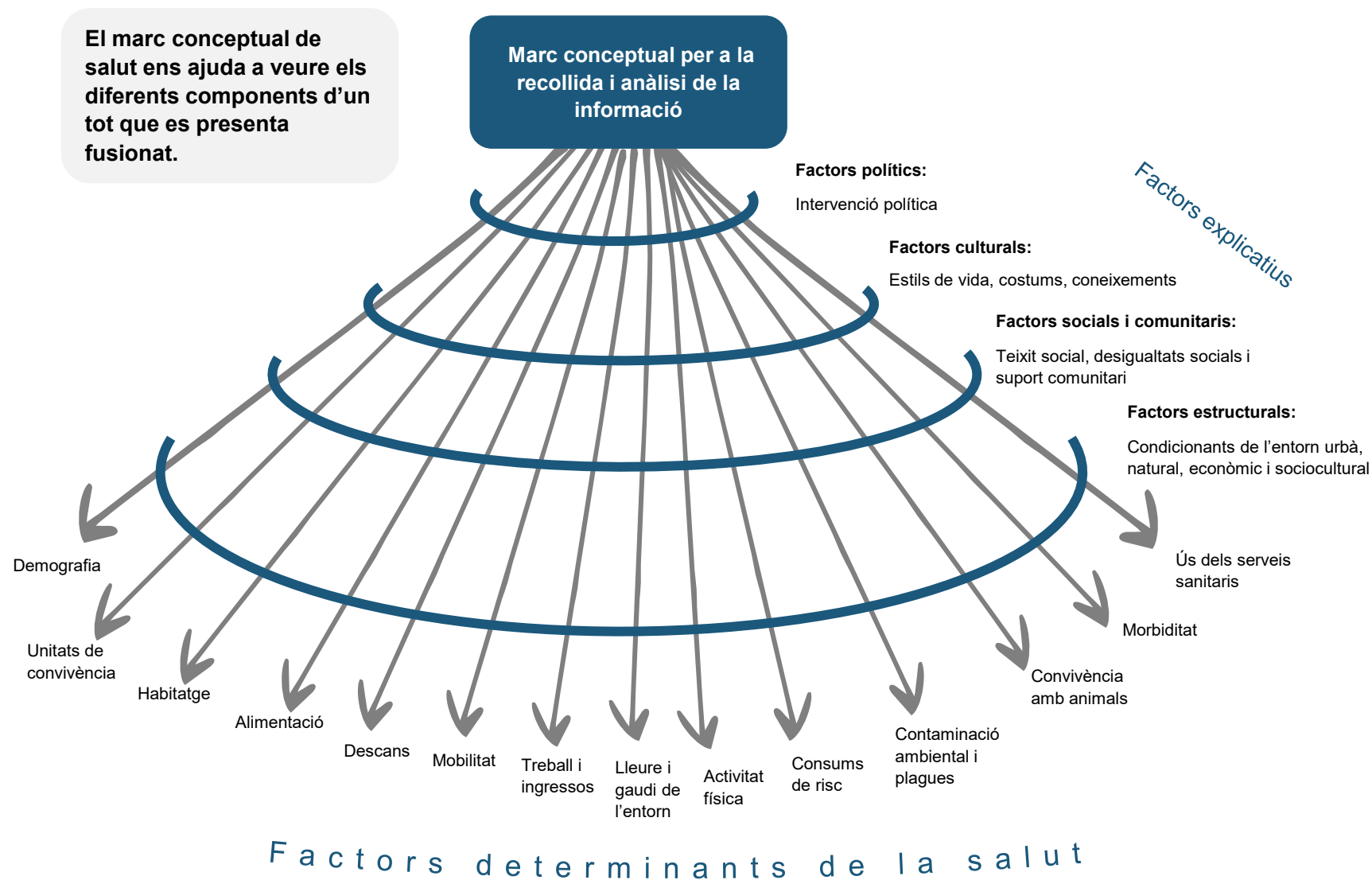
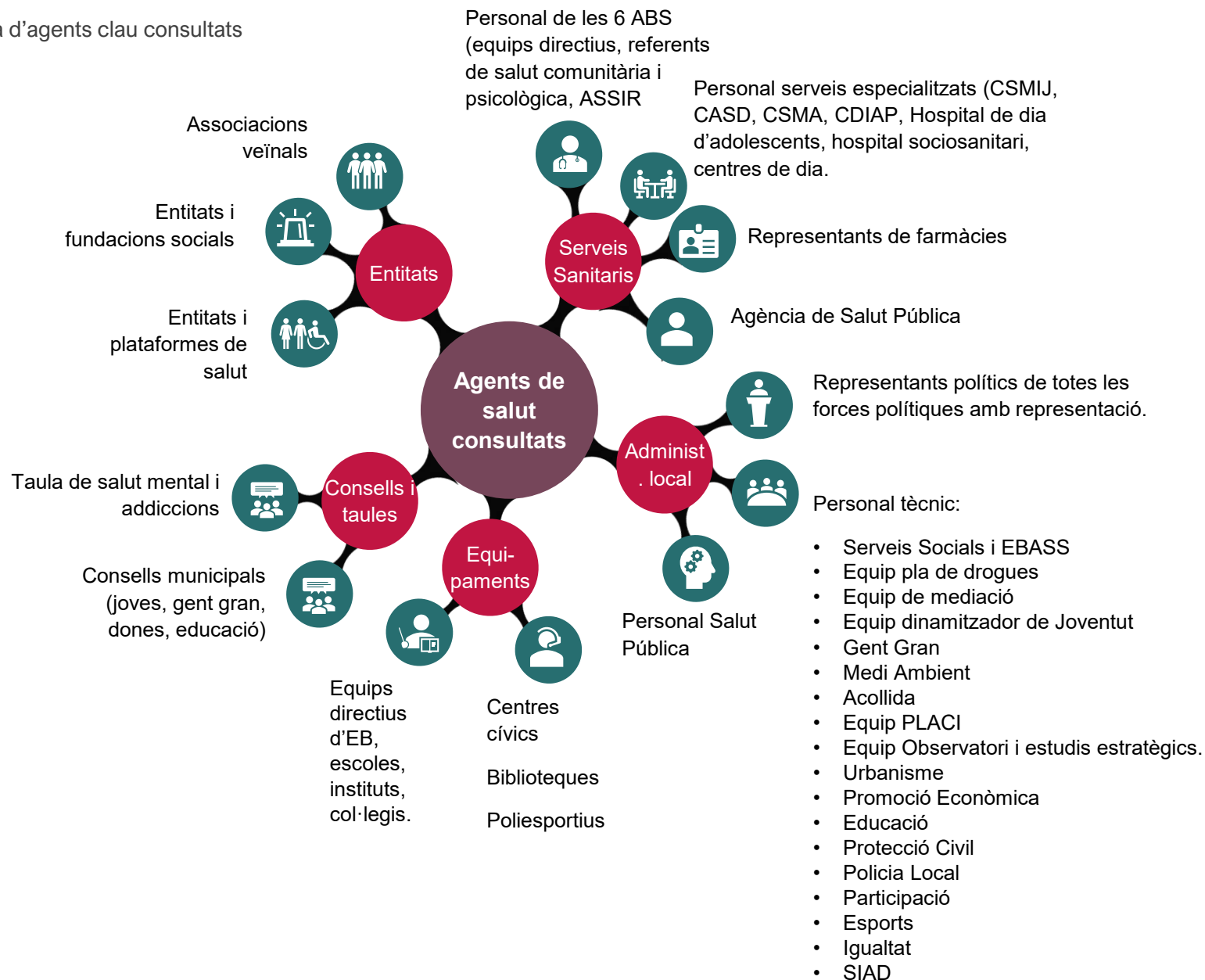

Diagrama d'agents clau consultats

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

3. Enquesta a la ciutadania: durant el mes de febrer de 2022 es van enquestar 401 persones, seguint un mostreig aleatori estratificat per sexe i edat.

La mostra enquestada ha procurat no desviar-se de les proporcions d'edat, sexe i grans zones de residència del Padró Municipal d'Habitants (tanmateix, la proporció de persones majors de 80 anys i d'origen estranger ha quedat entre cinc i sis punts percentuals per sota de la desitjada).

Les preguntes formulades a la ciutadania agafen com a referència l'Enquesta de Salut de Catalunya, de manera que alguns dels resultats es poden comparar en l'àmbit territorial.

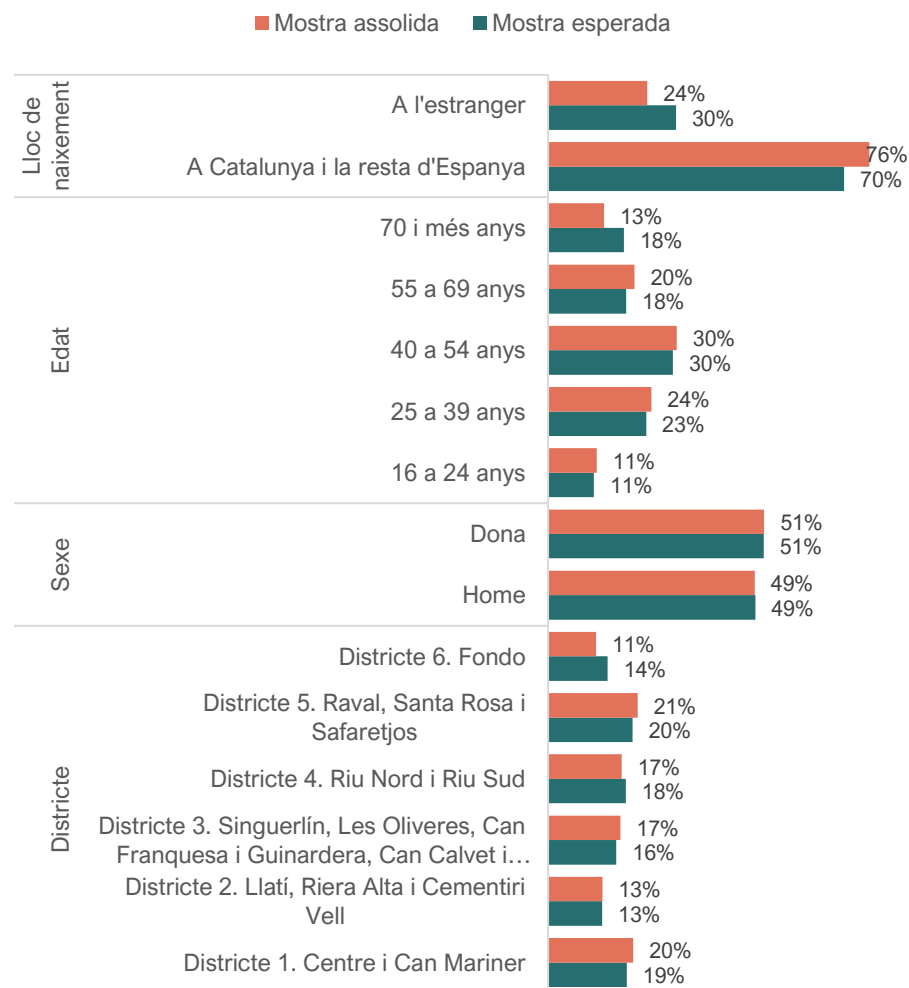
Les tres fonts han estat analitzades conjuntament, en un exercici de contrast (triangulació, veure diagrama més endavant) que identifica els missatges coincidents o complementaris entre les diferents fonts.

L'anàlisi realitzat ha sigut plasmat en un informe de diagnosi (contingut al capítol 1 d'aquest document) que va ser presentat i validat en diferents convocatòries durant el mes de maig per:

- Personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.
- Membres de la direcció de tots els CAPs de Santa Coloma de Gramenet i altres agents principals de salut, com representants de les farmàcies comunitàries.

Les aportacions recollides durant aquestes presentacions, han estat recollides en la versió final de l'informe de diagnosi.

Mostra de l'enquesta de Salut de Santa Coloma 2022

Font: Enquesta de salut de Santa Coloma de Gramenet, 2022

Santa Coloma de Gramenet Ciutat Saludable

L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet et convida a participar a l'**enquesta de salut**.

L'enquesta tracta temes com l'estat de salut, l'estil de vida i les **preocupacions i les propostes sobre la salut de la ciutadania**.

La informació que es recull permet conèixer els punts forts i els punts a millorar en relació amb la salut a la ciutat i saber **quins serveis i polítiques cal reforçar**.

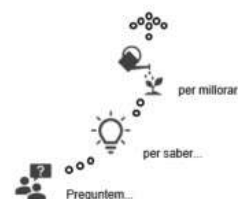
L'enquesta és **anònima i voluntària**. La informació només es fa servir per fer estadístiques de ciutat.

L'enquesta es fa presencial i amb el suport d'una persona enquestadora.

Agraïm la teva col·laboració: per gaudir d'una ciutat més saludable és fonamental consultar les persones que hi viuen.

Per a més informació, et pots adreçar al Servei de Salut Pública i Atenció als Consumidors de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet:

Telf. 93 462 40 00
E-Mail: pladesalut@gramenet.cat

Santa Coloma de Gramenet Ciudad Saludable

El Ayuntamiento de Santa Coloma de Gramenet te invita a participar en la **encuesta de salud**.

La encuesta trata temas como el estado de salud, el estilo de vida y las **preocupaciones y propuestas sobre la salud de la ciudadanía**.

La información que se recoge permite conocer los puntos fuertes y los puntos a mejorar en relación a la salud en la ciudad y saber **qué servicios y políticas hay que reforzar**.

La **encuesta es anónima y voluntaria**. La información sólo se utiliza para hacer estadísticas de ciudad.

La encuesta se hace presencial y con el apoyo de una persona enquestadora.

Agradecemos tu colaboración: para disfrutar de una ciudad más saludable es fundamental consultar a las personas que viven en ella.

Para más información, te puedes dirigir al Servicio de Salud Pública y Atención a los Consumidores del Ayuntamiento de Santa Coloma de Gramenet:

Telf. 93 462 40 00
E-mail: pladesalut@gramenet.cat

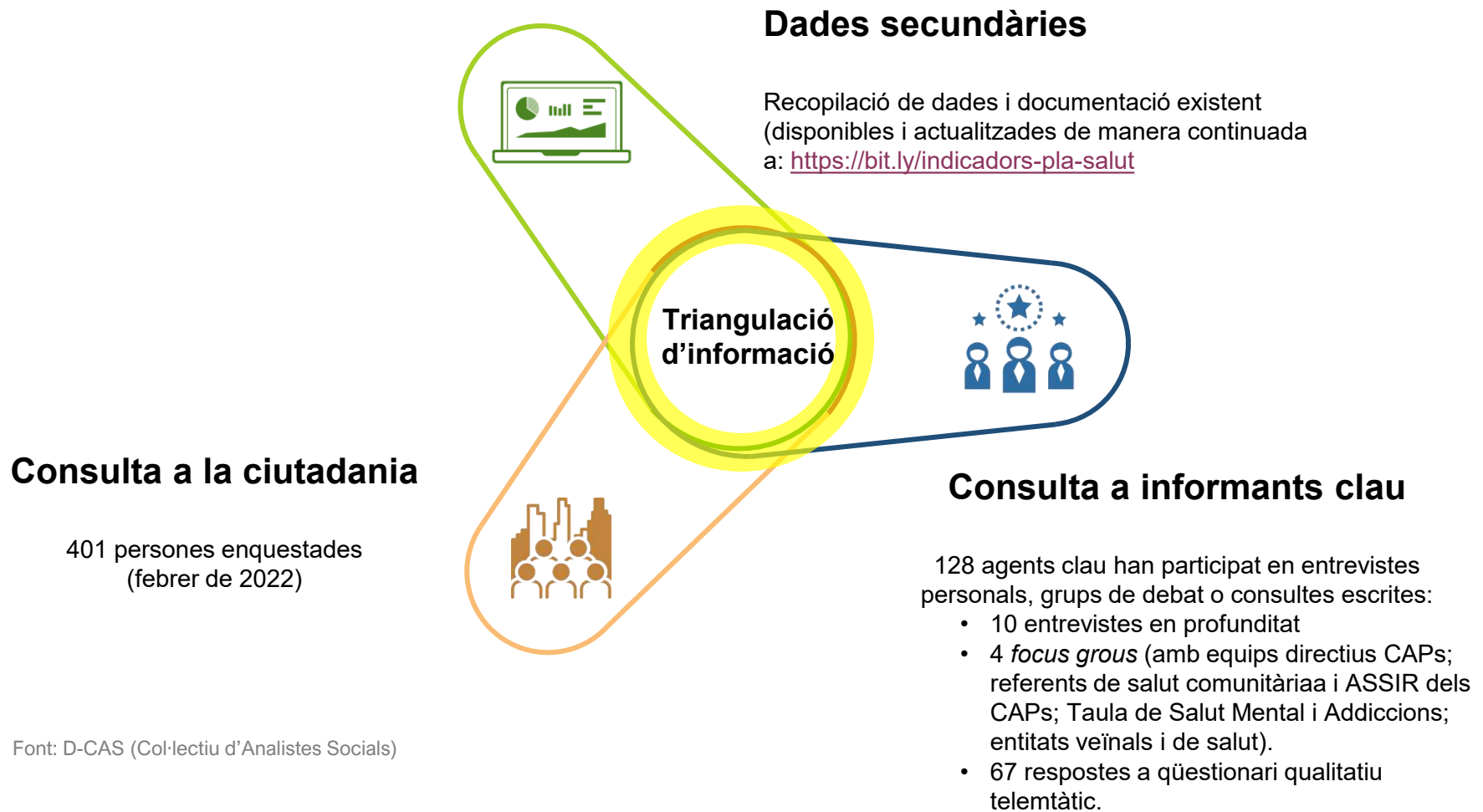
Fulletó explicatiu de l'enquesta entregat a la població

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Moments d'enquestació
Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Triangulació de fonts d'informació

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

(Gener-abril de 2022)

Estratègia de salut

La definició de l'estratègia de salut s'ha treballat entre els mesos de juny i octubre de 2022 i ha passat per un procés de recollida de propostes, priorització, concreció i validació final amb agents clau de salut, ciutadania i personal tècnic i polític de l'Ajuntament.

Tallers propositius amb agents claus de salut

Ha estat central en el procés de definició de l'estratègia de salut la creació de tres grups de treball amb agents clau de salut – la majoria consultats ja durant la fase anterior de diagnosi.

Els grups de treball van reunir-se dos cops (excepte un d'ells, que va concentrar les dues trobades en una). Es va tractar de grups mixtos – combinant personal de serveis sanitaris, Ajuntament, altres tipus de serveis (sobretot socials i educatius) i entitats.

Les convocatòries dels grups van fer-se en horaris diferents (matí, migdia i tarda) per afavorir la màxima assistència i diversitat de participants. Els grups van trobar-se en els centres cívics de Riu i Llatí els dies 7, 10, 14, 15, 17 de juny de 2022.

La primera de les sessions del grup va estar destinada a revisar els reptes de salut identificats a la diagnosi fer una primera pluja de idees sobre quines accions poden contribuir a abordar-los (accions que ja s'estiguin fent i calgui continuar fent i accions noves que podrien encetar-se). La segona de les sessions va estar destinada a prioritzar les accions proposades i a aprofundir sobre com portar-les a terme (obstacles esperables, valors

afegits que podrien tenir, possibles concrecions i passos necessaris a fer per desenvolupar-la.

Cada trobada va ser resumida en un document de relatoria.

El resultat dels tallers propositius va ser un primer llistat provisional d'accions a portar a terme i aspectes a tenir en compte sobre cadascuna de les accions proposades.

Aquest llistat va ser compartit amb l'equip de Salut Pública i l'Òrgan Rector (format per l'alcalde, tinent d'alcalde i directors de totes les àrees).

Tallers proposats amb agents clau de salut de Santa Coloma de Gramenet

Font: D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Tallers proposits amb agents clau de salut

Nom i cognoms	Organització
Paloma Álvarez	Associació TDA-H Santa Coloma de Gramenet
Lara Arnau	EAP Santa Rosa i EAP Can Mariner
Aida Arroyo	D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)
Maria Luz Ballart	Farmacèutica
Maria Calatayud	ICS benestar emocional Singuerlín
Anna Calsina	Centre Informació i Atenció Persones estrangeres (CIAPE)
Sonia Camallonga	Tècnica de Joventut
Mònica Carrilero	CATSALUT
Alicia Casals	CAEM- PSMAR
Ester Casas	Escola Bressol els Pins
Elena Casanova	Polítiques d'Igualtat de Gènere
Maribel Catalan	Activament Barcelonès Nord
Mariona Chavarria	Biblioteca del Fondo
Cristina Curto	Amics de la Gent Gran
Lara Delgado	Projecte Viu El Fondo
Maria Delgado	EAP Santa Rosa
Maite Escudero	CAP Santa Rosa
Estefania Fuentes	CAP
Michelle Glowakryzwo	Xarxa Joves SMC
Laura Gomà	Oficina de farmàcia
Pepa González	Sindicatura Local
Montse Iracheta	Farmacèutica
Gemma Jaumandreu	Coordinadora Oficina tècnica Pla local d'acció comunitària i inclusió
Daniel López	Club Social Gramenet
Lorena Márquez	EAP Santa Rosa
Yolanda Marcos	Escola Bressol Municipal Les Oliveres
Karen Mena	Espai Social Fundació Catalunya La Pedrera
Encarnación Merina	Activament Barcelona

Nom i cognoms	Organització
Sílvia Miró	Tècnica Salut Pública
Carmen Molina	Referent comunitària ABS Singuerlín
Elia Moragón	EAP CAN MARINER
Germán Morente	AMMAME
David Morera	EAP Santa Rosa
Maribel Moyà	Punt de Voluntariat
Maria Ochoa	
Sílvia Pelay	Programa Envel·liment Actiu
Montse Plensa	Escola Bressol Municipal l'Oreneta
Verónica Prieto	Referent emocional La Cigonya
Montserrat Porta	Farmacèutica
Mariona Rigau	Tècnica de Salut Pública
Pau Rodríguez	Programa Emociona't
Javier Rojano	CEMFIS
Carme Romera	Programa Municipal Atenció persones drogodependents (PMD)
Mercè Roure	Programa Emociona't
Sarai Samper	D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)
Cristina Sánchez	D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)
Rafa Sánchez	Escola Mercè Rodoreda
Còmic Sedó	Tècnic de Salut Pública
Belén Sieso	Hospital de dia d'adolescents
Andrea Suárez	Treballadora social
Núria Trias	Escola Bressol Municipal l'Esquirol
Noemi Trujillo	EAP Fondo
Susana Valcárcel	Farmacèutica
Monica Zambrano	ICS
Representants de les associacions: Santakodiuprou; Amics de la Gent Gran; Ass. Contra el Càncer; Consell de les dones.	

Consulta ciutadana

El llistat provisional d'accions sorgit dels tallers propositius amb agents clau de salut va ser sotmès a una consulta ciutadana, que va tenir lloc al vestíbul i zones d'espera de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet entre els dies 27, 28, 29, 30 de setembre i 3 d'octubre de 2022).

Concretament, es van crear dos infografies explicant els objectius del Pla Local de Salut i la proposta d'accions. Tota persona que passava per l'OAC era convidada a prioritzar quins objectius de salut li sembla prioritari d'abordar i a valorar el seu grau d'acord amb les accions proposades per a l'àmbit prioritzat. Així mateix, va tenir l'opció de fer noves aportacions.

Aquest procés de participació també ha estat disponible via online entre setembre de octubre de 2022 a través del [web de Salut Pública de l'Ajuntament](#). Es va fer difusió de l'opció de participar via online a través de pòsters en centres cívics i CAPs de Santa Coloma.

En total, han participat en la consulta ciutadana 351 persones via presencial i 33 via online. El detall de resultats de la consulta pot veure's en les taules a continuació.

Validació llistat i redacció fitxes de les accions

Els resultats de la consulta ciutadana han servit per validar un llistat final d'accions i procedir a la confecció de les fitxes detall de cada acció, on queda recollida la justificació, descripció, agents impulsors, fases d'implementació, relació amb altres plans i indicadors de seguiment que ha de tenir cada acció.

Detall dels resultats de la consulta ciutadana per valorar la proposta inicial d'accions.

Objectiu	Propostes d'acció sorgides dels tallers amb agents claus de salut	Valoració mitjana de la ciutadania (de 1 a 5)	Més propostes de la ciutadania consultada
Atenció mèdica accessible i comunitària	Prescripció social en els CAPs	4,3	• Reduir el temps d'espera per accedir a especialistes, proves, intervencions... • Augmentar l'atenció presencial. • Millorar les condicions laborals del personal sanitari i augmentar les plantilles. • Facilitar a la gent gran i dependent desplaçaments als serveis sanitaris i el suport en tràmits de salut. • Millorar l'organització interna i supervisió del personal dels serveis sanitaris.
	Millora de la comunicació sobre el funcionament dels recursos sanitaris i sobre els drets i deures dels usuaris.	4,5	
	Cobertura de medicaments i tractaments de primera necessitat per a persones amb ingressos insuficients.	4,6	
	Reforç de la cooperació entre CAPs i farmàcies.	4,5	
	Personal intèrpret als CAPs per atendre a la població estrangera amb dificultats de comunicació.	4,5	
Alimentació sana	Tallers pràctics sobre compra i cuina saludable.	4,3	• Donar i distribuir l'excedent d'aliments de menjadors, comerços i restaurants per evitar el seu desaprofitament. • Subvencionar o abaratir el preu dels aliments saludables. • Fomentar l'autoproducció d'aliments, els horts urbans, les cooperatives de consum i la compra sense intermediaris de productes de proximitat. • Formar des dels centres educatius a famílies i alumnat sobre nutrició.
	Cooperació entre Ajuntament, serveis sanitaris, comerços i escola per fomentar l'alimentació saludable.	4,5	
	Campanya contra el malbaratament alimentari	4,6	
Xarxa integral de serveis i programes per la salut mental i la reducció d'addiccions	Programa d'activitats de benestar emocional i salut mental a escoles i instituts per a alumnes i famílies.	4,9	• Reduir llistes d'espera en salut mental i la freqüència d'atenció. • Oferir serveis d'atenció psicològica gratuïts. • Incorporar professionals de la psicologia en centres educatius i CAPs • Destinar més recursos al seguiment de persones ateses. • Millorar la coordinació entre serveis de salut mental. • Crear grups de suport mutu. • Sensibilitzar a la població sobre la salut mental. • Sensibilitzar contra les drogues. • Millorar les condicions de feina i habitatge. • Donar a conèixer el recinte de Torribera.
	Reforç de serveis i programes especialitzats en atenció a les patologies mentals i addiccions.	4,9	
	Campanya de sensibilització sobre els efectes de l'ús abusiu de pantalles.	4,4	
	Foment de formes d'entreteniment sense pantalles.	4,8	

Objectiu	Propostes d'acció sorgides dels tallers amb agents claus de salut	Valoració mitjana de la ciutadania (de 1 a 5)	Més propostes de la ciutadania consultada
Contacte i gaudi de la natura	Naturalització dels patis escolars amb més arbres, vegetació i materials naturals.	4,5	• Ampliació de zones verdes • Més verd i arbres a la zona de Fondo • Potenciar l'Ecometropoli
	Creació d'una xarxa de refugis climàtics.	4,3	
Aire net i sense soroll	Pla integral per a la reducció del soroll.	4,7	• Major control de motos, a nivell de soroll i circulació. • Reduir el soroll dels camions de neteja.
	Pla integral per a la millora de l'aire.	4,7	
	Protocol d'emergències climàtiques i sanitàries.	4,7	
Activitat física i esportiva	Obertura de patis escolars i pistes esportives de pràctica lliure d'esports.	4,5	• Posar material per activitat física als parcs i la zona fluvial • Fer activitats el carrer i tornejos oberts • Posar més carrils bici • Augmentar les instal·lacions esportives (piscines, canxes...).
	Extraescolars esportives gratuïtes a escoles i instituts.	4,6	
	Convocatòria de beques esportives.	4,6	
Persones dependents cuidades i acompanyades	Xarxa de professionals i voluntariat per detectar i acompanyar persones en situació de soledat no volguda.	4,8	• Reforçar l'acollida i orientació inicial de persones estrangeres. • Facilitar amb ajuts la contractació de personal cuidador. • Millorar les condicions laborals del personal de residències. • Supervisar en major mesura els serveis de residència i de cura.
	Augment de places de residència i centre de dia per a gent gran.	4,8	
	Ampliació d'opcions de transport adaptat o/i amb acompanyament per a persones amb mobilitat reduïda.	4,8	

Objectiu	Propostes d'acció sorgides dels tallers amb agents claus de salut	Valoració mitjana de la ciutadania (de 1 a 5)	Més propostes de la ciutadania consultada
Mobilitat activa i accessibilitat urbana	Ajuts per eliminar barreres arquitectòniques en els habitatges.	4,8	• Augmentar l'espai per a vianants. • Restringir la circulació de cotxes (zones trenta, zones de baixes emissions...) • Augmentar els carrils bici. • Ampliar voreres. • Posar ascensor a totes les parades de metro. • Posar escales mecàniques en carrers amb pendent. • Adaptar els parcs per a persones amb mobilitat reduïda. • Adaptar esdeveniments, com festes majors, a persones amb mobilitat reduïda. • Facilitar la instal·lació d'ascensors en edificis d'habitatges. • Facilitar l'accés dels vehicles per a persones amb mobilitat reduïda als CAPs.
	Adaptació de l'espai públic i dels equipaments per fer-los accessibles a persones amb mobilitat reduïda.	4,9	
Salubritat i higiene	Reforç de la supervisió i de l'assessorament a establiments alimentaris sobre pràctiques d'higiene.	4,1	• Vigilar i sancionar més les infraccions de civisme (especialment amb residus). • Augmentar el personal de neteja. • Fer un millor manteniment dels contenidors. • Reforçar el control de plagues. • Conscienciar de la importància del reciclatge.
	Major vigilància i sensibilització per reduir l'incivisme amb residus.	4,5	
Altres propostes			• Augmentar el pressupost en salut. • Crear punts d'informació i orientació en qüestions de salut.

